

I. MAYAMAN ANG PILIPINAS PERO NAGHIHIRAP ANG SAMBAYANANG PILIPINO

A. Ang bayang Pilipinas at mamamayang Pilipino

1. Anu-ano ang mga katangian ng Pilipinas?

Ang Pilipinas ay isang kapuluang may mabundok na kalupaan. Mayroon itong 30,000,000 ektaryang sukat ng lupain. Binubuo ito ng 7,100 pulo. Tatlo rito ang malalaking grupo ng mga pulo: Luzon, Visayas at Mindanao.

Ang Pilipinas ay nasa Timog-Silangang Asya. Napapaligiran ito ng Karagatang Pasipiko, Dagat Tsina at Dagat Celebes. Nasa bandang hilaga nito ang Tsina at bandang timog naman ang Indonesia at Hilagang Borneo. (Tingnan ang mapa.)

Ayon sa datos ng 1995, ang populasyon ng Pilipinas ay mga 65,000,000 na. Pitumpu't limang porsyento (75%) ang naninirahan sa kanayunan at 25 porsyento ang nasa kalunsuran.

May ilang lahing pinagmulan ang mga Pilipino. Pangunahin sa mga ito ang lahing Malayo. Makabuluhang ambag sa makalahing komposisyon ng mamamayan ang Indones at Tsino. Mayroon ding halong mga lahing Arabe, Indian, Espanyol, Amerikano at Negrito, pero maliit na porsyento lamang ang mga ito.

Pambansang minority ang di bababa sa 14 porsyento ng populasyon. Kabilang sa kanila ang mga unang nanirahan sa kapuluan sa loob ng ilampung libong taon bago dumating ang mga kolonyalistang Espanyol. Hanggang nitong ilampung taong nagdaan, sila ang naninirahan sa mas malaking bahagi ng kapuluan bago sila itinaboy at inapi ng mga mang-aagaw ng lupa.

Mahigit 100 lenggwahe at diyalekto ang sinasalita ng mga mamamayan. Ang limang lenggwaheng sinasalita ng nakararami ay Tagalog, Cebuano, Ilokano, Ilonggo at Bikol. Ang Tagalog ang basihan ng pambansang wika. Sinasalita ito ngayon ng mamamayan sa iba't ibang katatasan.

2. Anu-ano ang likas na yaman ng Pilipinas?

Sagana sa likas na yaman ang Pilipinas. Dahil sa mga kabundukan na karamiha'y dating bulkan, sa maraming ilog at sa klimang tropikal, matabang-mataba ang lupaing pang-agrikultura ng Pilipinas. Bagay ito sa maraming klase ng pananim na makakain tulad ng palay, mais, gulay, prutas at halamang-ugat, at iyong magagamit sa industriya tulad ng abaka, goma, niyog, tubo at iba pa.

Malawak ang kagubatan ng Pilipinas. Sagana ito sa mga kahoy at iba pang yamang-gubat na magagamit sa iba't ibang pangangailangan ng mamamayan.

Sa mga kabundukan at kapatagan, makukuha ang maraming mineral tulad ng ginto, tanso, langis, pilak, karbon, bauxite, uranyum at nikel. Sapat ang mga ito para makapagsarili ang Pilipinas sa pagpapaunlad ng mga industriya.

Sagana sa isda at iba pang yaman ang mga ilog, lawa, look at dagat. Maaaring kontrolin ang prinsipal na mga ilog para mapatubigan ang mga sakahan at mabigyan ng kuryente ang bawat parte ng bayan. Ginagamit din para sa transportasyon ang mga ilog, lawa, look at dagat. Marami ring mahuhusay na daungan ang Pilipinas.

Kung ang mamamayang Pilipino mismo ang gagamit at lilingan sa likas na yaman ng Pilipinas para sa sariling pakinabang, sobra-sobra pa ito para sustinihin ang populasyong makailang beses ang laki kaysa sa kasalukuyan. Gayunman, ang mamamayang Pilipino ay pinipigilan ng imperyalismong US, katutubong pyudalismo at burukratang kapitalismo na gamitin ang likas na yaman nila para sa sariling bentahe. Sa ngayon, ang likas na yamang ito ay nililingan ng imperyalismong US at lahat ng alipuris nito para sa sarili nilang ganansya at ayon sa makikitid nilang pakana na nakapipinsala sa masang anakpawis.

B. Nahahati sa iilang naghaharing uri at nakararaming pinagsasamantalahan at inaapi ang lipunang Pilipino.

1. Sinu-sino ang kumokontrol at nagpapasasa sa yaman ng Pilipinas?

Ang kumokontrol at nagpapasasa sa yaman ng bayan ay ang imperyalistang US at iba pang dayuhang imperyalista, at ang kasabwat nilang lokal na mga naghaharing uri na malaking burgesyang kumprador at mga panginoong maylupa. Binubuo nila ang isang porsyento (1%) lamang ng populasyon ng Pilipinas.

Sila ang lubos na nakikinabang sa likas na yaman ng bayan, sa pwersang paggawa at sa yamang likha ng mamamayang Pilipino. Sila rin ang may kontrol sa reaksyunaryong gubyerno at reaksyunaryong armadong pwersa sa Pilipinas. Sila ang bumubuo sa mga naghaharing uri na nang-aapi at nagpapahirap sa sambayanang Pilipino.

2. Ano ang kalagayan ng sambayanang Pilipino?

Binubuo ang sambayanang Pilipino ng mga manggagawa, magsasaka, mala-proletaryado, petiburgesya at pambansang burgesya. Binubuo nila ang 99% ng populasyon ng Pilipinas.

Ang sambayanang Pilipino ay isang makapangyarihang pwersa para sa pag-unlad. May angkin silang lakas at talino para magpakahusay sa iba't ibang larangan ng gawain sa lipunan at may dakilang tradisyon ng magiting na paglaban sa dayuhan at lokal na pagsasamantala at pang-aapi. Kaya nilang magtayo ng lipunang nagkakaisa, makatarungan at maunlad.

Sa lakas at talino ng sambayanang Pilipino, naipundar ang malawak na agrikultura, mga pabrika, minahan, transportasyon at komunikasyon na bumubuhay sa lipunan. Dapat sana'y sila ang nagtatamasa sa mga biyaya ng mga ito. Pero sila ang naghihirap at matinding pinagsasamantalahan at inaapi ng mga dayuhan at lokal na naghaharing uri.

Pinipiga ng iilang imperyalistang dayuhan at mga lokal na naghaharing uri ang lakas at talino ng mamamayan para sa kanilang pakinabang. Kaya, mayaman man ang Pilipinas, dumaranas ng sobrang kahirapan ang sambayanang Pilipino.

Naghihirap ang mga manggagawa dahil sa kawalan ng pag-aari at pagbebenta ng kanilang lakas-paggawa upang lumikha ng tubo para sa mga kapitalista kapalit ng napakababang sahod, di makataong kalagayan sa paggawa at kawalan ng seguridad sa trabaho. Pinagsasamantalahan sila ng mga kapitalistang dayuhan at lokal.

Ang mga magsasaka, na ang mayorya ay wala o kulang ang lupa ay inaapi at pinagsasamantalahan ng luma at bagong tipong mga panginoong maylupa. Pasanin nila ang mataas na upa sa lupa, mababang sahod at usura. Patuloy silang inaagawan ng lupa ng mga panginoong maylupa, burukratang kapitalista at korporasyong dayuhan.

Naghihirap ang mga malaproletaryado dala ng kawalan ng ari-arian, di-sapat na sahod, iregular na kita at kawalan ng tiyak na trabaho.

Dumadausdos naman ang kabuhayan ng petiburgesya. Bumababa ang tunay na halaga ng maliit nilang kita. Namemeligro ang seguridad nila sa trabaho. Bumabagsak din ang maliliit nilang negosyo dahil sa taas ng interes sa utang, taas ng buwis at kabulukan sa burukrasya.

Ginigipit ang pambansang burgesya ng malalaking kapitalistang dayuhan na nagtatambak ng yaring produkto sa Pilipinas at nagmamanipula sa mga saligang patakaran ng reaksyunaryong gubyerno kaugnay ng ekonomya, pananalapi, taripa at pagbubuwis at lokal na pagbebenta ng mga kalakal. Nasasagkaan din ng pyudalismo ang kanilang pagnanais na paunlarin ang kapitalistang produksyon. Dahil sa mga ito, nangangamba silang mabangkrap. Nauunsyami ang kanilang ambisyong maging malaking burgesya at magtayo ng estadong kapitalista sa ilalim ng paghahari uri nila.

II. ANG KASAYSAYAN NG PILIPINAS AY KASAYSAYAN NG TUNGGALIAN SA PAGITAN NG IILANG NAGHAHARING URI AT MALAWAK NA MASA NG SAMBAYANANG INAAPI AT PINAGSASAMANTALAHAN.

Ang kasaysayan ng Pilipinas, higit sa anumang, ay kasaysayan ng sambayanang Pilipino at ng kanilang magiting na pakikibaka laban sa dayuhan at lokal na mapagsamantala at mapang-api.

Sa pag-aaral ng kasaysayan, mauunawaan natin ang tunay na ugat ng ilang dantaong kahirapan ng sambayanang Pilipino -- ang paghahari ng imperyalismong US, pyudalismo, at burukratang kapitalismo. Sa pag-aaral ng kasaysayan, lalo nating lilinawin ang batayan ng patuloy na pakikibaka ng sambayanang Pilipino para sa pambansang kalayaan at demokrasya.

A. Ang paglaganap ng pyudalismo sa buong Pilipinas at ang paglaban dito ng sambayanan

1. Ano ang kalagayan ng lipunang Pilipino bago dumating ang mga kolonyalistang Espanyol?

Bago dumating ang mga kolonyalistang Espanyol sa Pilipinas, may batayan na para patuloy na umunlad ang lipunang Pilipino. Sa loob ng Pilipinas noon, laganap nang nagsasaka ang mga naninirahan sa malaking bahagi ng kapuluan. Marunong silang maghabi ng tela, magtroso, magmina at gumawa ng simpleng mga kasangkapang metal, porselana, at iba pa. May sarili silang panitikan. At may pakikipagkalakalan na sila sa mga katabing-bayan.

Sa panahong ito, may umiiral na tatlong sistema ng lipunan sa Pilipinas: mala-alipin at malakomunal, pyudal at primitibong komunal.

a. ang sistemang mala-alipin at malakomunal

Ito ang pinakalaganap na sistema ng lipunan sa kapuluan bago dumating ang kolonyalistang Espanyol. Umiral ang sistemang ito sa mga baranggay. Bawat baranggay ay may ilandaang katao at tiyak na teritoryo.

Sa mga baranggay, may dalawang anyo ng pag-aari sa lupa. Una ang pribadong pag-aari ng mga raha at datu (pinuno ng mga baranggay), ng pamilya nila at ng mga maharlika o malayang mamamayan. Ikalawa, ang komunal na pag-aari na pinamahalaan ng raha at datu sa ngalan ng buong baranggay. Nakalalamang sa pakinabang sa mga lupang komunal ang mga raha, datu at kanilang angkan dahil sa sinisingil nilang upa sa lupa sa anyo ng tributong panrelihiyon.

May mga timawang nagsasaka sa mga lupa ng mga naghahari at maharlika. Nagbabayad ng upa sa lupa ang mga timawa. Mayroon ding mga alipin na nagtrabaho nang walang tiyak na hati sa ani.

Ang mga maharlika ay gumaganap ng espesyal na serbisyo sa mga naghahari ngunit may mga pagkakataong nagsasaka rin sila.

b. ang pyudal na sistema

Bago ang panahon ng Espanyol, ang pyudal na sistema ang pinakamaunlad na sistema ng lipunan sa Pilipinas. Umiral ito sa mga sultanatong Moro sa Mindanao at Sulu. Mas maraming tao at mas malaking teritoryo ang sakop ng bawat sultanato kaysa ng baranggay.

Ang naghaharing uri ay binubuo ng mga sultan, datu at mga pamilya nila. Ang mga sultan ay nakapangingibabaw sa ilang datu. Sila ang namamahala sa mga lupang komunal bukod sa lupang pag-aari nila. Nangongolekta sila sa mga magsasaka ng upa sa lupa sa anyo ng buwis sa relihiyon. Pinagsisilbihan sila ng mga guro sa relihiyon, eskribyente at pinunong mandirigma.

k. ang primitibong komunal na sistema

Ito ang pinakamababang anyo ng organisasyon ng lipunan. Umiral ito sa tribo ng mga Ita. Dito'y walang pribadong pag-aari sa lupa. Nabubuhay ang mga tao sa pamamagitan ng pangingisda, pangangalap ng pagkain at pangangaso sa gubat. Lahat ng makapagtatrabaho sa tribo ay sumasama sa paghahanap ng makakain at pinaghahatian ang nakakalap.

2. Bakit sinakop ng mga kolonyalistang Espanyol ang Pilipinas?

Ang Espanya ay isa nang malakas na kapangyarihan sa daigdig nang sakupin nito ang Pilipinas noong ika-16 siglo. Nangingibabaw sa iba't ibang bahagi ng daigdig ang kapangyarihan ng hukbong-dagat nito at may mga kolonya na ito sa Amerika Latina. Nasa rurok na noon ang sistemang pyudal sa Espanya. Tulak ng pagyabong ng merkantilismo at pag-usbong ng manupaktura sa Europa, lalong pinalawak ng Espanya ang pangongolonya.

Sinakop ng Espanya ang Pilipinas para gawing istasyon ng pakikipagkalakalan sa Tsina at kalapit na mga pook. Isa pang mahalagang dahilan ng pananakop ng kolonyalistang Espanyol ang makukuhang ginto't mamahaling metal. Interesado rin ito sa saganang pagkain at iba pang pansuporta sa pangangailangan ng mga kolonyalista.

3. Paano nasakop ng mga kolonyalistang Espanyol ang Pilipinas?

Para sakupin ang Pilipinas, ginamit ng kolonyalismong Espanyol ang taktikang manghati at maghari. Sinamantala nito ang kawalan ng pagkakaisang pampulitika ng mga baranggay. Nilansi ng mga kolonyalista ang ilang datu at ginamit ang huli para sakupin ang iba pa. Kaya, kahit iilandaang tropang Espanyol lamang ang ginamit sa simula, nasakop nila ang kalakhan ng Pilipinas.

Ginamit ang kumbinyang krus at espada. Sa pamamagitan ng panlalansi napayakap nila sa pananampalatayang Kristyano ang ilang baranggay. Pagkatapos, ginamit ang espada sa pagsupil sa mga lumalaban.

Ang mga sultanato sa Mindanao ay may sistema ng ekonomya at pagkakaisang pampulitika na mas mataas kaysa mga baranggay. Ang mataas na antas ng pagkakaisang pampulitika at kahandaang lumaban ng mamamayan doon ang bumigo sa pananalakay ng mga Espanyol sa mga pamayanang Muslim. Hindi rin epektibong nakontrol ng mga Espanyol ang mga mamamayan sa kabundukan tulad ng mga Igorot. Nagamit ng huli ang mga kabundukan para ipagtanggol ang kanilang kalayaan laban sa mga kolonyalistang Espanyol.

4. Paano pinalaganap ng mga kolonyalistang Espanyol ang pyudalismo sa Pilipinas?

Sa mahigit tatlundaang taon ng paghahari ng kolonyalismong Espanyol, ipinatupad ang dalawang pangunahing paraan para palaganapin at patatagin ang pyudalismo sa Pilipinas. Una, ang sistemang enkomyenda na sinimulan noong 1570 at, ikalawa, ang sistemang asyenda na ipinatupad noong huling bahagi ng ika-18 siglo.

a. ang sistemang enkomyenda

Ang mga enkomyenda ay malalawak na lupaing kaloob ng haring Espanyol sa mga upisyales at ordeng relihiyoso sa kolonya. Kapital ang mga ito ng serbisyo nila sa pagsakop sa Pilipinas. Ang enkomyenda ay binubuo ng pinagsama-samang nilupig na mga baranggay, na naging mas malalaking yunit sa ekonomya at administrasyon. Dito, ipinatupad ang pyudalismo.

Layunin at tungkulin ng mga enkomyenda ang pagpapadali sa koleksyon ng buwis, pagpapatupad sa polo o sapilitang paggawa at indoktrinasyon ng mamamayan sa Kristyanismo. Kinasangkapan ito para makapang-agaw ang mga kolonyalista ng malalawak na lupain.

Inangkin ng mga kolonyalista ang mga sakahang matagal nang binubungkal. Pinagbayad ng upa sa lupa ang mga magsasaka rito. Lahat ng mga lupang di sinasaka ay itinuring na pag-aari ng haring Espanyol. Sapilitang pinagtrabaho ang mga magsasaka sa paghahawan ng mga gubat para palawakin ang lupaing pag-aari ng mga kolonyalista. Pati ang mga dating maharlika ay bumagsak sa katayuang timawa.

Binuwag ang mga enkomyenda noong ika-17 siglo. Ipinalit ang mga probinsya bilang sistema ng administrasyon. Ginawa ito para pahigpitin ang pagpapatupad ng mga batas ng Espanya sa pag-aari ng lupa at para bawasan ang banggaan ng mga panginoong maylupang kleriko at sibil. Bunga nito, lalong tumindi ang pagsasamantala at ang pangangamkam ng lupa. Malawakan na noon ang pribadong pagmamay-ari ng mga kolonyalista sa lupa.

b. ang sistemang asyenda

Pinalawak ng mga kolonyalistang Espanyol ang mga sakahan para sustentuhan ang kakainin at mga pangangailangan nila. Ang pinagkaabalahan ng mga kolonyalista ay ang Kalakalang Maynila-Acapulco.

Ang kalakalang ito ay nakatuon sa pagbebenta sa Mexico ng mga produktong yari sa Tsina at ibang kalapit-bayan. Nagsimula itong malugi noong huling bahagi ng ika-18 siglo bunga ng kumpetisyon ng mga produkto ng mga pabrika sa Europa at ng pananalakay ng mga piratang Ingles sa mga barkong nagbibyahe sa Maynila at Mexico.

Sa kalagayang ito, sinimulan ang sistemang asyenda. Iniutos ang malawakang pagtanim ng mga halamang ibebenta sa mga kapitalistang bayan. Pinalaganap ang pagtanim ng tabako, tubo, abaka, indigo at iba pa. Kasabay nito, binuksan ang mga daungan ng Pilipinas sa mga barko ng mga kapitalistang bayan sa Europa at ng United States.

Para pabilisin ang daloy ng mga produkto mula sa iba't ibang bahagi ng kapuluan, itinayo ang mga riles ng tren, bagong daungan, bagong kalsada, at ang sistema ng komunikasyon. Dahil dito, lalong pinahigpit ang pagpapatupad ng pwersahang pagtatrabaho. Dumalas ang paghahakot sa malalaking bilang ng mamamayan para magtrabaho sa malalayong lugar.

Sa sistemang asyenda, lalong tumindi ang pagsasamantalang kolonyal at pyudal. Nagdikta ang mga Espanyol ng kota sa aanihing mga pananim para sa eksport. Pwersahan ding binili ang mga ito sa napakababang presyo. At mas malaking produktong sarplas ang kinuha sa mga magsasaka sa anyo ng buwis sa lupa at parte sa ani. Ginawang monopolyo ng gubyrnong kolonyal ang pagbili sa mga pananim na ito. Lumubha ang pang-aagaw ng lupa dahil nais ng mga panginoong maylupa na makinabang nang husto sa pagbebenta ng mga pananim na komersyal.

Sa sistemang asyenda nagsimula ang sistemang kasama. Ipinauya ng mga prayle at upisyal na Espanyol ang mga asyenda sa mga arendero (lokal na panginoong maylupa). Ipinarsela sa mga sakahan ang lupa at ipinatrabaho sa mga magsasaka sa kundisyong hatian ng ani.

Isa pang resulta ng sistemang asyenda at ng pagsigla ng kalakalang panloob at panlabas ay ang paglitaw ng usbong ng uring manggagawang Pilipino. Lumitaw din ang usbong ng burgesyang Pilipino na binubuo ng mga komersyante at ng mga anak nilang nakapag-aral sa kolehiyo.

5. Paano napatagal ng mga kolonyalistang Espanyol ang paghahari nila sa Pilipinas?

Nagawa ng mga kolonyalistang Espanyol na patagalin ang paghahari nila sa Pilipinas sa loob ng mahigit tatlundaang taon. Gumamit sila ng iba't ibang paraan tulad ng:

a. Paggamit sa armadong pwersa para supilin ang mga Pilipino

Itinayo ng mga kolonyalista ang hukbong kolonyal. Pinalakas ito sa pamamagitan ng sapilitang pagrerekluta ng sundalong Pilipino. Ginamit ang hukbong ito para supilin ang pagtutol at paglaban ng mamamayan. Malupit na sinalakay ng hukbong kolonyal ang mga magsasakang nag-aalsa sa iba't ibang bahagi ng kapuluan. Ginamit ang hukbong ito sa paulit-ulit na pagsalakay sa mga Moro sa Mindanao at sa mga Igorot sa bulubunduking Kordilyera.

b. Pagkontrol sa isipan ng mamamayan sa pamamagitan ng relihiyon

Winasak ng mga paring Espanyol ang dating pananampalataya ng mga mamamayan. Ipinalaganap ang Katolisismo. Isinubo sa mga mamamayan ang mga nobena, dasal at pamahiin para maluwag nilang matanggap ang paghahari at mga abuso ng mga kolonyalistang Espanyol. Itinanim sa isip ng mamamayan ang pikit-matang pagsunod at pag-aasal alipin.

Ang mga paring Espanyol mismo ay tuwirang humawak ng makapangyarihang mga pusisyon sa gubyernong kolonyal. Sa ganitong mga pusisyon, napagkumbinasyon nila ang kapangyarihan ng relihiyon at gubyerno para ipagtanggol ang paghahari ng Espanya at ang pangigingibabaw ng mga ordeng relihiyoso.

k. Paggamit sa lokal na naghaharing uri

Binigyan ng mga kolonyalistang Espanyol ang dating mga raha at datu ng ilang kapangyarihan sa mga munisipyo't baranggay. Binigyan din sila ng ilang pribilehiyong tulad ng pang-aangkin ng lupa at eksemasyon sa polo. Sa ganitong paraan, nakuha nila ang suporta ng dating mga raha at datu. Nagamit nila ito sa pagpapatupad ng paghaharing kolonyal sa mga baranggay at munisipyo.

Ang mga lokal na papet na ito ang bumuo ng prinsipalya, ang grupo ng mga kabesa ng baranggay at gubernadorsilyo. Sila ang naging kolektor ng buwis o *cacique*, tagahakot ng mga tao para sa polo, nangungunang tauhan ng Simbahan sa hanay ng mga Pilipino, katiwala sa mga lupa ng mga panginoong maylupang Espanyol, at nangungunang tagapuri ng mga kolonyalista.

6. Bago ang Rebolusyon ng 1896 paano nilabanan ng sambayanang Pilipino ang kolonyalismong Espanyol?

Sa buong panahon ng kolonyal na paghahari ng Espanya, sumiklab ang iba't ibang pagbabangon laban sa buwis, sapilitang paggawa, monopolyo sa komersyo, napakataas na upa sa lupa, pangangamkam ng lupa, pagpapataw ng relihiyong Katoliko, mga palakad na di-makatwiran at iba pang kalupitan ng mga kolonyalistang Espanyol.

Naganap ang di kukulangin sa 200 pagbabangon na iba't iba ang itinagal at lawak na naabot. Sa mga ito, makikita ang pagkilala ng sambayanang Pilipino sa pangangailangan ng dahas at nagkakaisang pagkilos para ibagsak ang paghaharing Espanyol. Lumaganap at lumakas ang mga ito at lumikha ng isang dakilang ng tradisyon sa sambayanang Pilipino.

Ilan sa mga tampok na pagbabangon ang sumusunod:

Ika-16 siglo:

a. Noong 1574, may 2,000 mandirigma ang nag-ipon sa Tondo upang itaboy ang mga Espanyol na kapapasok pa lamang sa Maynila. Ito ang tinatawag na pagbabangon ni Sulayman..

b. Noong 1574, namuno sa pagbabangon si Lakandula, ang raha ng Tondo upang itaboy ang mga kolonyalista. Kumalat hanggang Cavite ang pagbabangong ito. Pinatay ng mga nag-aalsa ang mga prayle at Espanyol na nadakip nila at sinunog ang mga simbahan. Pinalibutan ang Maynila

ng libu-libong mandirigma. Sa bandang huli, nakipagkasundo si Lakandula sa mga Espanyol.

k. Noong 1596, namuno si Magalat sa pag-aalsa laban sa matataas na buwis at abuso ng mga enkomendero sa Cagayan. Ang iba't ibang datu ng Tuguegarao ay sumali sa pagbabangong ito. Tumagal ng walong buwan bago nasugpo ang pagbabangong ito.

Ika-17 siglo:

a. Noong 1620, sinimulan ng mga Espanyol ang pagpapadala ng mga ekspedisyong sa Kordilyera para sakupin ang mga Igorot at maangkin ang mga mina ng ginto sa lugar. Pero paulit-ulit na nabigo ang mga ekspedisyong ito at hindi epektibong nakontrol ng mga Espanyol ang Kordilyera.

b. Pinamunuan ni Sumuroy ang pagbabangon sa Samar noong 1649-50. Pangunahing dahilan nito ang paghahakot sa mga magsasaka para sa paggawa ng barko sa Cavite. Kumalat ang pagbabangong ito hanggang sa Albay, Camarines Sur, Masbate, Cebu, Camiguin, Zamboanga, Hilagang Mindanao at Leyte. Sinunog ang lahat ng simbahan sa Samar at pinatay ang maraming prayle. Gayundin ang nangyari sa ibang lugar na sumunod sa pagbabangon sa Samar.

k. Noong 1660, naganap sa Pampanga ang pagbabangong pinamunuan ni Maniago. Sumiklab ito dulot ng malaking halagang di binabayaran ng kolonyal na gubyerno para sa kinukulektang palay at sa masamang kundisyon sa polo sa pagpuputol ng troso sa Pampanga at Bataan. Nanawagan ito ng pagtataboy sa mga kolonyalista. Nasugpo ang pagbabangong ito nang bigyan ng amnestiya ang mga nag-alsa at binayaran ang isang bahagi ng utang ng kolonyal na gubyerno.

d. Noong taon ding iyon, nag-alsa ang mamamayan sa Pangasinan, sa pamumuno ni Malong. Ang mga hinaing nila ay katulad ng sa pagbabangong pinamunuan ni Maniago. Nagpadala si Malong ng pwersa sa Ilocos, Cagayan at Pampanga para itayo doon ang kapangyarihan niya bilang hari. Natalo ang pagbabangong ito ng ekspedisyong ng mga Espanyol.

e. Sa pamumuno ni Almazan, nag-alsa sa Ilocos bilang tugon sa panawagan ni Malong. Sa bandang huli, nadurog ang pagbabangong ito at napatay si Almazan.

Ika-18 siglo:

a. Ang pagbabangon sa Bohol na pinamunuan ni Dagohoy ang pinakamatagal. Mula 1744 hanggang 1829, naitaboy ng mga nag-alsa ang mga Espanyol sa malaking bahagi ng Bohol. Umabot sa 20,000 ang lakas nila at nakapagtayo ng nagsasariling gubyerno sa mga base sa kabundukan.

b. Halos sabay na pumutok ang pagbabangon sa Pangasinan na pinamunuan ni Palaris at ang pagbabangon sa Ilocos na pinamunuan ni Silang. Ang una ay tumagal mula 1762-64 at ang ikalawa ay mula 1762-63. Ang pagbabangong pinamunuan ni Silang ay umabot hanggang Pangasinan at Cagayan. Kapwa pinamunuan ng mga kabilang sa prinsipalya ang mga pagbabangong ito. Ang mga ito'y itinulak ng napakataas na buwis at ng pang-aabuso ng mga prayle at kolonyal na upisyales. Ipinanawagan ng nagsialsa ang pagpapatalsik sa mga prayle at upisyales na Espanyol sa mga nabanggit na probinsya.

k. Noong 1745, pumutok ang pag-aalsa sa Batangas, na pinamunuan ni Matienza. Resulta ito ng arbitraryong pagpapalawak ng mga Heswita sa mga asyenda at ng pagtataas ng upa sa lupa.

d. Noong taong 1745 rin pumutok ang mga pag-aalsa sa maraming bahagi ng Maynila, Rizal, Cavite at Bulacan, dahil sa pangangamkam ng mga prayle ng lupa at pagtataas ng upa sa lupa. Sa mga pagbabangong ito, sinalakay ng mga magsasaka ang mga asyenda, sinunog ang mga bahay ng mga prayle, pinatay ang mga katiwala na karamiha'y Tsino, at lumaban sa mga tropang Espanyol.

Marahas na sinupil at sinugpo ng mga kolonyalistang Espanyol ang mga pagbabangon ng mamamayan. Sapilitang pinapagsundalo ang maraming Pilipino para ipanlaban sa mga rebelde.

(Tingnan sa Apendiks A ang Talaan 1: Mga Tampok na Pagbabangon Laban sa mga Kolonyalistang Espanyol)

7. Anong mga kilusan ang inilunsad ng mga ilustrado laban sa mga kolonyalistang Espanyol?

Ang mga ilustrado ay mga Pilipinong nakapag-aral sa mga kolehiyo sa loob o labas ng Pilipinas. Sa pagtindi ng pagsasamantalang kolonyal at pyudal, tinamaan ang interes ng mga magulang nilang komersyante at prinsipales. Naging biktima ang mga maykayang Pilipino ng pangangamkam ng lupa, pagpapatalsik sa pagkakatiwala sa mga asyenda, mabibigat na buwis at iba pang abuso ng mga kolonyalista. Naging tampulan din ang mga ilustrado ng paghamak ng mga Espanyol na kaklase at guro nila.

Unang sistematikong kilusang inilunsad ng mga ilustrado para atakehin ang paghahari ng mga Espanyol ang kilusang sekularisasyon sa hanay ng mga kleriko. Hiningi ng mga paring Pilipino ang pagpapatalsik sa mga ordeng relihiyoso mula sa mga parokya.

Nang mag-alsa noong 1872 ang mga manggagawa sa Cavite, pinaratangang kasabwat sa pag-aalsa ang mga pinuno ng kilusang sekularisasyon na sina Padre Gomez, Burgos at Zamora. Ginarote sila kahit nagmamakaawang wala silang kasalanan.

Ikalawang kilusan ng mga ilustrado ang Kilusang Propaganda. Inilunsad ito ng mga ilustradong pumunta sa Espanya para mag-aral at mangampanya ng mga reporma sa Pilipinas. Hiniling nila sa gubyrno ng Espanya na gawing regular na probinsya ng Espanya ang Pilipinas, bigyan ito ng representasyon sa parlamentong Espanyol at ipatupad sa bayan ang mga probisyon ng Konstitusyon ng Espanya sa mga karapatang sibil. Pinangunahan ang kilusang ito nina Jose Rizal, Marcelo del Pilar, Graciano Lopez Jaena, Juan at Antonio Luna. Nabigo ang kilusang ito ng mga ilustrado.

Umuwi si Rizal sa Pilipinas para ipagpatuloy ang pagpopropaganda. Itinayo niya ang La Liga Filipina at nanawagan sa mga Pilipino na tumindig bilang isang bansa. Pero, hindi siya nanawagan ng paghiwalay sa Espanya. Bago siya binaril sa Luneta, ipinagkanulo niya ang armadong pagbabangon ng mamamayan nang manawagan siya sa mamamayan na magsalong ng sandata.

Limitado ang kilusan na pinamunuan ng mga ilustrado sa paghingi ng mga reporma sa ilalim ng kolonyal na paghaharing Espanyol. Hindi rin ito nag-organisa ng isang kilusan sa hanay ng masang anakpawis. Dahil ang mga pinuno nito ay galing sa may kayang uring ilustrado, ang pangunahing layunin nila ay matiyak ang partisipasyon ng kanilang uri sa pampulitikang paghahari at ang mas malaking parte sa mga pakinabang na pang-ekonomya.

Gayunman, nakatulong ang mga ito sa pagpapalaganap ng nasyunalismo at sa paghahanda ng isip ng mga Pilipino para sa pagsiklab ng Rebolusyon ng 1896.

8. Ano ang Rebolusyon ng 1896?

Ang Rebolusyon ng 1896 ay ang armadong paglaban na inilunsad ng sambayanang Pilipino para ibagsak ang kolonyal at pyudal na paghahari ng mga Espanyol. Ipinaglaban nito ang soberanya ng bansang Pilipino, ang kalayaang sibil, ang pagkumpiska sa mga asyenda ng mga prayle para ipamahagi sa mga magsasaka at ang paghihiwalay ng estado sa Simbahan.

Ang Rebolusyon ng 1896 ay sinimulan ng Katipunan sa pamumuno ni Andres Bonifacio. Naniniwala si Bonifacio na hindi reporma kundi rebolusyon ang tamang landas sa pagkakamit ng kalayaan ng Pilipinas. Mayorya ng kasapihan nito ay galing sa mga manggagawa at magsasaka. Nakapagpalawak ito at nakaipon ng sapat na bilang ng mga kasapi para makapaglunsad sa buong bayan ng isang digma para sa pambansang pagpapalaya. Inihudyat ng Sigaw sa Pugadlawin noong Agosto 23, 1896 ang pagsisimula ng armadong paglaban sa mga kolonyalista.

Si Bonifacio ay kumuha ng inspirasyon sa mga demokratikong rebolusyon na pinamunuan ng burgesya sa Europa at Amerika. Ginabayan siya ng paninindigang nagtataguyod sa pagtatayo ng demokratikong republika at umaayon sa kapitalismo. Sa pagtindi ng pagsasamantala at pang-aaping kolonyal sa sambayanan, sumidhi rin ang pambansa-demokratikong hangarin ng malawak na masa ng mamamayan. Habang patinding inaapi, paigting naman ang palabang diwa ng mga pinaghaharian, laluna ng masang anakpawis, hanggang sumiklab ang Rebolusyong Pilipino ng 1896.

Nang ilunsad ang rebolusyon ng 1896 ay unti-unti nang humihina ang kapangyarihan ng Espanya. Natatalo ito sa pakikidigma sa mas malalakas na kapitalistang bayan tulad ng Britanya, Germany at Pransya. Sumusulong na rin ang rebolusyonaryong pakikibaka ng mamamayan sa mga kolonyang Espanyol. Resulta nito, napilitan ang Espanya na buksan ang kanyang mga kolonya sa pagpasok ng mga bayang kapitalista na papalaki ang pangangailangan sa hilaw na materyales at mapagbebentahan ng yaring produkto.

Nang ipalaganap ang sistemang asyenda, ang pyudalismo sa Pilipinas ay ganap na umunlad at ang ekonomyang nakasasapat sa sarili ay unti-unti nang hinahalinhan ng ekonomyang nakabatay sa salapi. Ang lipunang Pilipino ay nagsimulang tumungo sa sistemang malapyudal mula sa pyudalismo. Sumigla ang produksyon ng kalakal at ang palitan. Sumibol ang binhi ng kapitalismo sa lipunang pyudal. Lumitaw din ang usbong ng bagong mga uri sa mas maunlad na sistema ng lipunan.

Malinaw na nagbinhi ang proletaryadong Pilipino noong ika-19 siglo. Sila ang mga manggagawa sa riles, bapor, daungan, asukarera, pabrika ng tabako't sigarilyo, imprenta, distilerya, pandayan, bahay-kalakalan at iba pa. Nagmula sila sa maraming magsasaka na naagawan ng lupa at nabangkrap. Kabilang din sa kanila ang maraming artesano at tagayaring kamay na nawalan ng trabaho.

Kasabay ng paglitaw ng binhi ng proletaryado ay lumitaw din ang burgesyang Pilipino na binubuo noon ng mga kumprador at ilustrado. Ang lokal na uring kumprador ay pangunahing mga komersyanteng Tsino at mga pinunong papet na may sariling lupa o namumuwisan sa prayle.

Bunga ng pag-unlad ng transportasyon at komunikasyon, tumindi ang pagsasamantala, at lumawak at humigpit ang ugnayan ng masang api

9. Ano ang kinahinatnan ng Rebolusyong 1896?

Pagkaraan ng Sigaw sa Pugadlawin noong Agosto 23,1896, umani ng maraming tagumpay ang sambayanang Pilipino. Lumawak ang kasapian ng Katipunan. Naitaboy mula sa maraming bahagi ng bayan ang mga kolonyalistang Espanyol, laluna sa Luzon.

Subalit noong 1897, inagaw ng mga ilustradong pinamumunuan ni Aguinaldo ang liderato ng Rebolusyon. Dinakip at pinatay si Bonifacio ng pamunuang Aguinaldo. Itinayo ang pamahalaang rebolusyonaryo pero dumanas ito ng sunud-sunod na pagkatalo. Nalantad ang mapagkompromisong katangian ng uring ilustrado.

Sa taon ding iyon, nakipagkasundo sa mga Espanyol ang pamahalaang Aguinaldo. Kapital ng P400,000, nanawagan sila sa mamamayan na tumigil sa paglaban at nagpatapon sila sa Hongkong. Ito ang Kasunduan ng Biak-na-Bato.

Sumuko ang pamunuang Aguinaldo ngunit hindi ang sambayanang Pilipino. Ipinagpatuloy ng mamamayan ang rebolusyonaryong pakikibaka.

Samantala, nakipag-ugnayan kay Aguinaldo sa Hongkong ang mga ahente ng imperyalismong US para kasangkapanin siya sa balak na pag-agaw sa Pilipinas. Ibinalik ng mga Amerikano si Aguinaldo sa Cavite pagkaraang pasukin ng iskwadrong pandagat ni Dewey (admiral ng hukbong pandagat ng US) ang Look ng Maynila para lipulin ang plotang Espanyol.

Pagsiklab ng Digmaang Espanyol-Amerikano, sinamantala ng mga rebolusyonaryong Pilipino ang magandang pagkakataon para paigtingin ang pakikibaka sa mga kolonyalistang Espanyol. Bumagsak ang paghahari ng Espanya sa buong kapuluan liban sa Intramuros at ilang di-mahalagang garison.

Pero dahil sa panghihimasok at pananalakay ng imperyalismong US, hindi naganap ang pormal na pagsuko ng mga kolonyalistang Espanyol sa mga Pilipino. Ipinagkait sa mga rebolusyonaryong Pilipino ang tagumpay na dapat ay sa kanila. Makahayop na nilupig ng imperyalismong US ang sambayanang Pilipino at nagpatuloy ang kolonyal na katayuan ng Pilipinas.

B. Ang kolonyal na paghahari ng imperyalismong US at ang pakikibaka rito ng sambayanang Pilipino

1. Bakit sinakop ng imperyalismong US ang Pilipinas?

Noong maagang bahagi ng ika-20 siglo, umabot na sa yugto ng monopolyo ang kapitalismo sa US. Para makapang-agaw ng mga kolonya, ginera ng US ang Espanya noong 1898.

Sinakop ng US ang Pilipinas dahil sagana ito sa likas na yaman at murang lakas-paggawa at mapagtatambakan ito ng sobrang produkto at kapital. Gusto ring gamitin ng US ang Pilipinas bilang base sa pakikipag-agawan sa iba pang imperyalistang kapangyarihan sa pagkontrol sa Tsina at iba pang bahagi ng Asya.

2. Paano sinakop ng imperyalismong US ang Pilipinas?

Para masakop ang Pilipinas prinsipal na ginamit ng imperyalismong US ang kontra-rebolusyonyong dahas at sekundaryo, ang panlililang.

Sa simula, nakialam ito sa mga usapin sa Pilipinas sa pamamagitan ng pagkukunwang tutulong sa pamahalaang Aguinaldo sa pagtataboy sa kolonyalismong Espanyol. Kahit nasukol na ng mga rebolusyonyong Pilipino ang mga kolonyalistang Espanyol, nakumbinsi ng mga Amerikano ang pamahalaang Aguinaldo na patagalin ang huling dagok sa mga Espanyol. Sa gayon, nakapag-ipon ang imperyalistang US ng sapat na tropang ginamit para maagaw ang kredito sa pagpapasuko sa mga Espanyol at para ipanagupa sa mga Pilipino.

Lingid sa mga Pilipino, nakipagkasundo ang gobernador-heneral na Espanyol kay Admiral Dewey para sa isang kunwaring labanan. Ginanap ang moro-morong labanan para may dahilang sumurender ang mga kolonyalistang Espanyol sa mga imperyalista, sa halip na sa mga Pilipino na noo'y nakapaligid sa Intramuros. Batay sa kung anu-anong dahilan, paulit-ulit na pinaurong ng mga imperyalistang US ang mga Pilipino mula sa kanilang pagkakakordon sa Intramuros.

Noong Disyembre 10, 1898, lihim na nagpirmahan ang Espanya at US sa isang kasunduang nagkakaloob ng Pilipinas sa US kapalit ng halagang \$20 milyon. Ang kasunduang ito'y ang Tratado ng Paris.

Habang nagdaragdag ng tropang panalakay sa Pilipinas, sinimulan ng mga Amerikano ang madugong kampanya ng pagsakop sa Pilipinas noong 1899. Tumagal hanggang 1902 bago mapagpasyang naipanalo ng

imperyalismong US ang digma ng pagsakop sa Pilipinas. Pero hanggang 1916, nagpatuloy sa iba't ibang bahagi ng kapuluan ang armadong paglaban sa bagong mga mananakop.

Bago nakontrol ng US ang malaking bahagi ng kapuluan, gumamit sila ng mahigit 126,000 tropa laban sa pitong milyong Pilipino. Malaki ang pinsala sa mga mananakop. May apat na libo ang patay at halos tatlong libo ang sugatan sa kanila. Sa bawat sundalong Amerikanong napatay, limampung sundalong Pilipino ang nagbuwis ng buhay. Mahigit 250,000 sibilyang Pilipino naman ang namatay bilang direkta at di direktang resulta ng mga labanan.

Malahalimaw na henosidyo o paglipol sa lahi ang ginawa ng mananakop na imperyalismong US. Nagsagawa sila ng sari-saring kalupitan tulad ng pagmasaker sa mga bihag at sibilyan, pagsasamantala sa kababaihan, panununog sa mga tahanan at ari-arian, pagpapahirap, pagsosona at pagkokonsentra ng mga mamamayan sa mga kampo.

Kasabay nito, sinamantala ng imperyalismong US ang mga kahinaan ng lideratong ilustrado ng pamahalaang Aguinaldo. Inakit nito ang mga palasuko sa liderato ng rebolusyon sa pamamagitan ng pangakong “kapayapaan,” “awtonomya” at “mapagpalang asimilasyon.”

Sa bawat munisipalidad na nasakop nila, nagdaos ang mga imperyalistang tropa ng eleksyong munisipal na nilahukan lamang ng mga kabilang sa lumang prinsipalya. Ipinwera sa mga papet na eleksyong ito ang masa na hindi nakakatugon sa mga rekisito sa ari-arian at sa kakayahang bumasa at sumulat. Ginamit ng mga mananakop ang mga eleksyon para ilayo sa rebolusyon ang mga kabilang sa prinsipalya. Ginawa nilang papet ang mga kasapi nito, tulad ng ginawa ng mga kolonyalistang Espanyol.

Nang sumuko sina Pedro Paterno at Felipe Buencamino (mga pangunahing upisyales ng gabinete ni Aguinaldo), agad silang ginamit para manawagan na sumurender ang lumalabang mamamayan. Sa panunulsol ng mga mananakop, laluna ng ahensya sa paniktik ng hukbo ng US, inorganisa ni Pardo de Tavera (dating upisyal ng gabinete ni Aguinaldo) ang Partido Federal noong 1900. Nangampanya ang partidong ito sa pagsasanib ng Pilipinas sa US.

Samantala, gumawa ng mga batas ang mga imperyalista na nagbabawal at nagtatakda ng parusa sa pagtataguyod ng pagsasarili ng Pilipinas.

3. Bakit at paano pinanatili ng imperyalismong US ang pyudalismo sa Pilipinas?

Kinupkop at pinalaganap pa ng imperyalismong US ang pyudalismo sa Pilipinas. Ginawa niya ito upang kunin ang suportang pampulitika ng mga panginoong maylupa, prinsipalya at mga taksil sa rebolusyon, tiyakin ang patuloy na suplay ng hilaw na materyales na mula sa mga pananim tulad ng tubo, niyog at abaka, gawing tiyak na pamilihan ang Pilipinas ng mga produktong imperyalista, at samantalain ang murang lakas-paggawa.

Sa Tratado ng Paris noong 1898, pinalitan ng imperyalismong US ang kolonyalismong Espanyol bilang mananakop ng Pilipinas. Sa kasunduang ito, ginarantyan ng mga bagong kolonyalista ang mga ari-arian at negosyong itinayo noong panahon ng mga Espanyol.

Para linlangin ang masang Pilipino, binili ng mga mananakop ang ilang asyenda ng mga prayle sa napakataas na halaga. Ang malaking bahagi ng mga ito ay inilaan sa mga taksil sa rebolusyon samantalang ang iba ay hinati sa maliliit na parsela at ibinenta sa mga magsasaka. Hindi nagtagal, ang karamihan ng mga nakatanggap ng maliliit na parsela ay napilitang magbenta ng lupa dahil hindi nila makayanan ang pagbabayad sa mga ito at nagkabaun-baon sila sa utang.

Sa maraming bahagi, ibinalik pa nga ng mga bagong mananakop ang lupang nakumpiska ng rebolusyonaryong masa sa mga panginoong maylupang Espanyol.

Pinag-ibayo ng mga imperyalistang US ang paghakot ng mga pananim na pang-eksport. Lalong pinasigla at pinalaganap ang sistemang asyenda.

Noong 1902, nagpatupad ang mga mananakop ng batas sa pagrerehistro sa lupa. Noong 1907, nagpatupad ng batas sa pagsukat ng lupa. Sinamantala ito ng nangungunang mga tuta ng mananakop para mang-agaw ng lupa. Lumaganap ang pandaraya sa pagpapatitulo at pagsukat ng lupa.

Pinagtibay ang sunud-sunod na batas hinggil sa lupang publiko noong 1903, 1919 at 1929. Pinalabas na layunin ng mga ito na hikayatin ang mga magsasaka na makapag-ari ng lupang publiko sa pamamagitan ng homisted, pagbili o pag-upa. Sa katunayan, naging pantabing ito sa malawakang pag-angkin sa mga lupang publiko ng mga indibidwal at kapitalistang Amerikano, panginoong maylupa at burukrata. Pinapwesto ang mga magsasaka sa mga lupang publiko. Pinaghawan sila sa kagubatan at naging panangga ng mga panginoong maylupa laban sa mga dating naninirahan sa lugar na inagawan ng lupa.

Dala ng mabilis na pag-unlad ng kalakalan at paggamit ng pera, lalong naghirap ang mga magsasaka. Ang mga nabangkrap na may sariling sinasakang lupa ay napilitang magbenta ng kanilang lupa sa mga panginoong maylupa, komersyante-usurero at mayamang magsasaka.. Nagpatuloy sa panahon ng mga Amerikano ang mga kasamaan ng panahon ng mga Espanyol.

4. Paano naging malapyudal ang lipunang Pilipino sa ilalim ng kolonyal na paghahari ng imperyalismong US?

Sa huling bahagi ng kolonyalismong Espanyol, nagsimulang maging malapyudal ang lipunang Pilipino. Nagsimula nang limitaw ang mga binhi ng kapitalistang sektor sa ekonomya ng bayan. Ito'y nakatuon sa kalakalang panlabas at panloob. Ang pag-eeksport ng mga produktong agrikultural tulad ng abaka at asukal ay pinalakas ng pagtatayo sa Pilipinas ng mga kumpanya sa byaheng-dagat at komersyo, na pag-aari ng mga Amerikano at Europeong di Espanyol.

Nang sakupin ng imperyalismong US ang Pilipinas, pinag-ibayo nito ang paghakot ng hilaw na materyales. Pinaunlad nito nang mas mabilis ang ekonomyang nakabatay sa salapi na kumubabaw sa sistemang pyudal. Nagtayo ito ng mga asukarera, repinerya ng langis ng niyog, pabrika ng lubid, at mga minahan. Inumpisahan ang maliitang pagproseso ng hilaw na materyales. Lumaki ang bilang ng proletaryado o uring manggagawa.

Sa kabilang banda, nagtambak naman ito ng mga yaring produkto mula sa United States. At para pahigpitin ang kontrol nito sa bayan at pabilisin ang daloy ng kalakalan, pinaunlad ng imperyalismong US ang sistema ng

transportasyon at komunikasyon ng Pilipinas. Bunga ng mga ito, lumitaw ang malaking burgesyang kumprador na kasosyo at pangunahing katulong ng mga dayuhang monopolyong kapitalista sa pagkontrol sa kolonyal na kalakalan.

Sadyang limitado, tagibang at pasumpung-sumpong ang antas ng kapitalistang pag-unlad na ipinapahintulot ng interes ng mga imperyalista. Patuloy na kinupkop ang pyudalismo at uring panginoong maylupa na ipinailalim sa kapangyarihan ng malaking dayuhan at lokal na mga kapitalista.

Nabangkrap ang mga magsasakang may sariling sinasakang lupa at nawasak ang lokal na pagyayaring-kamay. Lalong napilitan ang mamamayan na bilhin ang mga imported na yaring kalakal at pangunahing magprodyus ng hilaw na materyales. Lubusang naagnas ang ekonomyang nakasasapat sa sarili. Lumitaw ang napakalaking reserbang pwersa sa paggawa na pangunahing nagmula sa uring magsasaka.

Ang mga pautang na kapital naman ay ginamit sa kalakalang panlabas at bilang pampuno sa mga depisit ng kalakalan, sa paglalabas ng tubong dolyar, at pagtustos sa pangangailangan ng kolonyal na gubyrerno at negosyo.

Naglalakihang tubo ang nakuha ng mga korporasyong US sa mga kontrata sa obras publikas sa paggawa ng mga daan, tulay, pwerto, riles, telegrap at iba pang pasilidad sa transportasyon at komunikasyon. Lalong lumawak ang pamilihan para sa sasakyang demotor, makinarya at produkto ng langis mula sa US. Bumilis ang kolonyal na kalakalan at bumilis din ang paghakot ng mga tropang susupil sa mamamayan.

Taun-taon, lumaki ang yamang nililikha ng mga manggagawa at magsasaka. Pero dahil sa patuloy na pagpapatindi sa pagsasamantalang kolonyal, pyudal at malapyudal, lalo silang nabaon sa paghihikahos.

5. Paano pinanatili ng imperyalismong US ang kolonyal na paghahari nito sa Pilipinas?

Pinanatili ng imperyalismong US ang kolonyal na paghahari nito sa Pilipinas, pangunahin sa pamamagitan ng kontra-rebolusyonaryong dahas at segundaryo sa pamamagitan ng panlilinlang.

a. Patuloy na pagpapalakas sa kolonyal na mga armadong pwersa kahit nahuli na si Aguinaldo at nadurog ang pamunuan ng rebolusyon.

Pinanatili ng US ang sariling armadong pwersa. Sistematisado ring inorganisa ang unang konstabularya. Malawakan silang ginamit sa pagsugpo sa mga nagpursigang rebolusyonaryong mandirigma sa Luzon at Visayas, at sa pagsupil sa Mindanao. Nang itayo ang papet na Komonwelt, ang unang batas na pinagtibay nito ay tungkol sa pagtatayo sa Philippine Constabulary bilang regular na hukbo sa ilalim ng Hukbong US. Ang ubod nito ay binuo ng mga Pilipinong nagsilbing mga bayarang sundalo ng imperyalismong US noong maagang bahagi ng pananakop nito sa Pilipinas.

Ginamit ang kolonyal na hukbong armado bilang pangunahing tagapagtanggol ng kolonyal na paghahari ng imperyalismong US.

b. Pag-aalaga at pagsasanay sa mga papet na kakatulongin sa pagpapatakbo ng gubyernong kolonyal habang tuwirang hinahawakan nito ang kapangyarihan sa bayan.

Mula sa malaking burgesyang kumprador at panginoong maylupa, pumili ang imperyalismong US ng pangunahing mga ahenteng pulitiko. Sinanay ang mga ito bilang mga burukaratang kapitalista na nakikinabang sa mga nadadambong ng gubyernong kolonyal.

Sa maagang bahagi ng paghahari nito, umasa nang malaki ang mga mananakop sa serbisyo ng mga taksil sa rebolusyon. Kasunod na ginamit nito nang husto ang Partido Nacionalista na pinamunuan ni Osmena. Nang marami na silang nasasanay na mga burukrata, sinimulan ng mga mananakop noong 1916 ang “Pilipinisasyon” ng gubyernong kolonyal. Ang karamihan sa mga pusisyong administratibo ay ipinasa sa maaasahang mga papet at itinayo ang Senado at Camara de Representantes ng Pilipinas. Sa panahong ito, si Quezon na ang pangunahing papet ng mga imperyalista.

Noong 1935, binuo ang papet na Komonwelt at idinaos ang Kumbensyon sa Konstitusyon. Bahagi ito ng pagsasanay para sa ipinangakong “kalayaan” ng Pilipinas.

Ang mga papet na pulitiko ay gumanap ng pangunahing papel sa paglinlang sa mamamayan sa panahon ng kolonyal na paghahari ng imperyalismong US. Simula kay Osmena, naging gawi ng mga papet na pulitiko noong panahon ng mga Amerikano ang pag-iingay tungkol sa “kalayaan” ng Pilipinas. Sa panahon ding ito nagsimulang magpakahusay ang mga burukratang kapitalista sa pambubulag sa mamamayan. Ginamit nila ang mga eleksyon at debate sa Senado’t Camara de Representantes.

Samantala, aktibo silang tumulong sa mga pakana ng mga mananakop, nangurakot at nanupil sa mamamayan. Sa konstitusyon ng 1935, halimbawa, ginarantyaan ang mga pag-aari at negosyo ng mga Amerikano sa Pilipinas, ang pananatili ng mga base militar at tropang US sa bayan at ang pagpapatuloy ng kolonyal na kalakalan sa pagitan ng Pilipinas at US.

k. Pagkontrol ng mga mananakop sa pag-iisip ng mamamayan sa pamamagitan ng pagpatay sa diwang makabaya’t rebolusyonaryo at pagpapalaganap ng pagsamba sa imperyalismong US.

Sinikil ng mga imperyalistang US ang diwang makabaya’t rebolusyonaryo at pinalaganap ang pagsamba sa mga dayuhan para makontrol nila ang pag-iisip ng mamamayan.

Ginamit ang sistema ng edukasyong publiko, sine, radyo, pahayagan at panitikan para siraan ang rebolusyong Pilipino. Itinanim din sa isip ng mamamayan ang pagiging sunud-sunuran sa imperyalismong US. Nagpadala ng maraming pensyonado sa United States upang magsanay ng maaasahang mga papet at propagandista.

Hinayaan ang Simbahang Katoliko na magpatuloy sa pagpapalaganap ng kaisipang pyudal at mga pamahiin. Ibinaling ng mga pari sa bagong amo ang kanilang mga papuri.

Sa kabilang banda, ipinagbawal at marahas na sinupil ang pagpapahayag ng kaisipang makabayan. Ipinagbawal ang paglalalad sa bandera ng Pilipinas at ang mga drama’t panitikang makabayan. Pinarusahan nang mabigat ang makabayang mga manunulat. At, binansagang mga “bandido” ang mga nagpursigi sa armadong paglaban sa paghaharing US.

6. Paano ipinagpatuloy ng sambayanang Pilipino ang paglaban sa pananakop ng imperyalismong US?

Hanggang sa ikalawang dekada ng paghaharing US, nagpatuloy ang armadong paglaban ng mamamayan sa iba't ibang bahagi ng bayan. Nagpursigi sa paglaban sa mga mananakop ang mga mamamayan ng Mindanao, mga Pulahan sa Visayas, at ang mamamayan sa iba't ibang bahagi ng Luzon. Sa Luzon, pinakatampok ang paglabang pinamunuan ni Sakay sa Bulacan, Pampanga, Laguna, Nueva Ecija at Rizal mula 1902 hanggang 1906. Lubusang natapos ang digmang gerilya sa Luzon noong 1911 na. Gayunman, isinulong ng mamamayan ng Mindanao ang pinakamabagsik na armadong paglaban mula 1902 hanggang 1916.

Tinangka ng imperyalismong US na supilin, singitan, at iligaw ang mga unyon ng manggagawa at samahang magsasaka. Naglitawan at lumaganap ang mga ito noon pa mang maagang bahagi ng paghaharing US sa Pilipinas. Sa Araw ng Paggawa ng 1903, tinuligsa ng nagmartsang sandaang libong (100,000) manggagawa ang pananakop ng imperyalismong US.

Sa buong dekadang 1920, sumiklab ang maraming ispontanyong paglaban ng masang manggagawa at magsasaka. Bunga ito ng patuloy na pagtindi ng pagsasamantala ng dayuhan at lokal na mga naghaharing uri. Sa Maynila, pumutok ang maraming welga ng mga manggagawa. Nagwelga ang mga magsasaka sa maraming bahagi ng Gitnang Luzon, Timog Luzon, Visayas at Mindanao. Noong 1925, nag-alsa ang mga Colorum sa dalawang probinsya ng Mindanao, sa Negros, Morong (Rizal), Laguna, Batangas, Pampanga, Tarlac at Pangasinan.

Sa kabila ng pagbabawal ng mga mananakop, nagpatuloy ang makabayang propaganda at mga likhang-sining na nagtataguyod sa kalayaan.

7. Ano ang kabuluhan ng pagkakatatag ng Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) sa rebolusyonaryong pakikibaka ng sambayanang Pilipino?

Noong Nobyembre 7, 1930, itinatag ang Partido Komunista ng Pilipinas. Tugon ito sa lumalakas na paggigiit ng mamamayan sa kalayaan at demokrasya. Pinamunuan ito ni Crisanto Evangelista, isang lider

manggagawa. Itinatag ang Partido Komunista sa kalagayang lumalawak ang pakikibaka ng mga manggagawa laban sa dayuhan at lokal na malalaking kapitalista. Sumusulong noon ang pakikibaka ng masang magsasaka laban sa pagsasamantalang pyudal at malapyudal. Maramihang bumabagsak ang mga negosyo sa mga kapitalistang bayan at ibayong tumitindi ang pagsasamantala sa mamamayang Pilipino.

Nang itatag ang Partido Komunista ng Pilipinas, umabot sa bagong kasukdulan ang walang humpay na pakikibaka ng masang proletaryo at magsasaka sa imperyalismong US at pyudalismo. Sa pamamagitan ng Partido Komunista ng Pilipinas, matatag na hinawakan ng uring proletaryado ang pamumuno sa rebolusyonaryong pakikibaka ng sambayanang Pilipino.

Pinapatnubayan na ito ng Marxismo-Leninismo, ang rebolusyonaryong teorya ng proletaryado. Ang Marxismo-Leninismo ang tanging teorya na buong linaw na naglalantad sa mga katotohanan ng pagsasamantala ng imperyalismo sa uring manggagawa, uring magsasaka at sa mga kolonya't malakolonya. Ito ang tanging teoryang naglilinaw sa syensya ng rebolusyonaryong pagbabago sa lipunan.

Nagsikap ang Partido na isanib sa kongkretong kundisyon ng lipunang Pilipino ang unibersal na teorya ng Marxismo-Leninismo at itaas ang antas ng rebolusyong Pilipino sa bagong tipo ng pambansa-demokratikong rebolusyon sa panahon ng imperyalismo. Simula noon, nailinaw ang pangangailangan ng puspusang pakikibaka para sa pambansang kalayaan at demokrasya. Nailatag ang matibay na pagkakaisang pampulitika ng uring manggagawa at uring magsasaka sa pamumuno ng Partido Komunista.

Mabilis nakita ng imperyalismong US at ng lokal na mga papet nito ang malaking panganib na dulot ng Partido Komunista sa paghahari nila sa Pilipinas. Noong Mayo 1, 1931, dinakip ang pangunahing mga lider at kasapi ng Partido. Sa sumunod na taon, ang Partido ay idineklarang iligal ng papet na Korte Suprema.

Noong 1936, pinakawalan ng papet na Komonwelt ang mga dinakip na lider at kasapi ng Partido. Reaksyon ito ng naghaharing mga uri sa lumalakas na banta ng pananalakay ng Japan, Germany at Italya sa maraming bahagi ng daigdig. Para ipagtanggol ang sariling interes nakita nila ang

pangangailangang makipagtulungan sa Partido sa harap ng bantang pagsalakay ng imperyalismong Hapones.

K. Ang pakikibaka ng sambayanan laban sa mananalakay na Hapones

1. Bakit sinakop ng imperyalismong Hapones ang Pilipinas?

Malubha ang krisis sa mga kapitalistang bayan noong mga taong 1930. Nayanig ang balanse ng kapangyarihan sa pagitan at sa loob ng mga bayang imperyalista. Nakapangibabaw ang pasismo sa Germany, Italya at Japan. Itinaguyod ng mga monopolyo kapitalista sa mga bayang ito ang paghahari ng pasismo. Buong lupit na sinupil ng estadong burges ang proletaryado at ibang mamamayan para ipagtanggol ang paghahari ng mga imperyalista at maghanda sa gera.

Sinimulan ng mga pasistang kapangyarihan ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig. Inilunsad ito para mang-agaw ng mga kolonya at iligtas ang kanilang sarili sa malubhang krisis.

Sa Asya, nanalakay ang imperyalismong Hapones para agawin ang mga kolonya ng US, Britanya, Pransya at Holland. Nasakop nila ang Maynila noong 1942. Hindi puspasang ipinagtanggol ng mga imperyalistang US ang Pilipinas. Mas inasikaso nila ang labanan sa Europa. Inipon ang mga tropang US at mga boluntaryong Pilipino sa Bataan at Corregidor para matabingan ang pagtakas ng mga upisyales na Amerikano at ng gubyernong Komonwelt patungong US. Hindi nagtagal, isinuko ng mga heneral na Amerikano ang mga pwersang nasa ilalim nila.

2. Ano ang mga pangunahing katangian ng pananakop ng imperyalismong Hapones sa Pilipinas?

Sa ilang taong paghahari ng imperyalismong Hapones sa Pilipinas, naging pangunahing gawain ng mga mananakop ang panghuhuthot sa mamamayan para suportahan ang digmang mapanalakay nito sa Asya. Marahas na sinupil at pinagsamantalahan ang sambayanang Pilipino. Naging laganap ang pangungumpiska sa ari-arian ng mga mamamayan.

Ang mga burukratang kapitalista, malaking burgesyang kumprador at malalaking panginoong maylupa ay nahati sa dalawang paksyon. Ang una ay pumanig sa imperyalismong US at sumama sa pagtakas patungong Washington o sumama sa USAFFE. Ang ikalawa ay pumanig sa bagong mga among imperyalista. Sa tulong ng mga taksil na pinamunuan ni Jose Laurel, itinayo ng mananakop na Hapones ang papet na guberno. Noong 1943, ibinigay ng mga mananakop ang huwad na kasarinalan sa Pilipinas.

3. Paano nilabanan ng sambayanan ang mananakop na Hapones?

Bago dumating ang Hapones, pinamunuan ng Partido Komunista ang isang malawakang kilusan sa pagboykot ng mga produktong Hapones.

Nang masakop na ng Hapones ang Pilipinas, sumiklab sa lahat ng probinsya ang pakikidigmang gerilya. Itinayo ng Partido Komunista ang Hukbong Bayan Laban sa Hapon (HUKBALAHAP) noong Marso 29, 1942. Nanguna ito sa armadong pakikibaka sa malawak na bahagi ng Gitna at Timog Luzon. Sa kalunsuran, nabuo ang malawak na kilusang lihim na sumuporta sa mga gerilya sa iba't ibang paraan.

Sa kabilang banda, ang mga pwersang USAFFE na pinamunuan ng mga upisyal na Amerikano ay hindi puspusing lumaban sa kaaway sa malaking bahagi ng digmaan. Tinupad nila ang utos ng mga imperyalistang US na umiwas sa mga labanan. Sa maraming lugar, ang mga gerilyang USAFFE ay higit na napabantog dahil sa mga pang-aabuso nila sa mamamayan sa halip na sa paglaban sa kaaway.

Sa loob ng Partido Komunista at Hukbalahap naman, ipinatupad nina Lava at Taruc ang patakarang “umurong para magtanggol”. Binuwag sa maliliit na yunit ang pwersa ng hukbong bayan. Dahil dito, napigilan ang mabilis na paglaki ng hukbong bayan. Noong lamang 1944 binawi ang maling patakarang ito dahil sa paggigiit ng rebolusyonaryong mga lider at kasapi ng Partido. Sa panahong ito, napatanyag ang mga Komunista at ang Hukbalahap bilang pinakapektibong mga mandirigma laban sa Hapones.

Ang magiting na pakikibaka ng mamamayang Pilipino, kasama na ang Hukbalahap at iba pang makabayang gerilya, ang bumali sa gulugod ng mga mananalakay na Hapones. Ito rin ang nagpalaya sa malawak na bahagi ng

bayan. Hindi ang imperyalistang US ang nagpalaya sa Pilipinas mula sa kapangyarihan ng imperyalismong Hapones.

D. Ang pagbabalik ng imperyalismong US at ang papet na republika sa Pilipinas

1. Paano napanumbalik sa Pilipinas ang paghahari ng imperyalistang US?

Bumalik sa Pilipinas at Asya ang imperyalismong US sa panahong malawakang nililipol na ng mga pwersang mapagpalaya sa Asya ang mga pwersang Hapones. Binomba ng mga Amerikano ang mga syudad at kabayanan ng Pilipinas hindi lamang para pasukuin ang mga natitirang pwersang Hapones kundi para din lumpuhin ang ekonomya ng Pilipinas. Sa gayon, mas madaling naipailalim muli ang Pilipinas sa kapangyarihan ng imperyalismong US.

Sinamantala ng imperyalismong US ang malakihang pagkawasak ng ekonomya ng bayan. Nagdikta ito ng mga di pantay na kasunduan at nangikil ng mga pribilehiyo kapalit ng mga bayad sa pinsala ng gera na pinakinabangan lamang ng mga kapitalistang Amerikano at ng lokal na mga naghaharing uri.

Marahas na sinalakay ng imperyalismong US ang Partido Komunista, Hukbalahap at ang masang magsasaka sa Gitna at Timog Luzon. Tinipon sa pamumuno ng “Military Police Command” ang mga pwersang USAFFE at ang dating maka-Hapones na Konstabularya. Ginamit ang mga ito laban sa Hukbalahap. Maramihan ding dinakip ang mga kasapi ng Partido Komunista, mga Pulang mandirigma at karaniwang mamamayan.

Sinuportahan ng imperyalismong US ang mga panginoong maylupa na nagsitago, kinumpiskahan ng lupain at hindi binayaran ng upa sa lupa at utang ng mga rebolusyonaryong pwersa sa ilalim ng pamumuno ng Partido

Komunista ng Pilipinas noong panahon ng Hapon. Tinulungan sila sa pagtatayo ng armadong mga gang para marahas na ipataw muli ang kapangyarihan ng mga panginoong maylupa sa kanayunan. Malaki ang pananagutan ng magkakapatid na Lava at ni Taruc sa pagkatalo at malaking pinsalang tinamo ng mamamayan sa pananalakay ng imperyalismong US at mga panginoong maylupa. Noong nakikibaka pa laban sa mga Hapones, hindi nila inihanda ang isip ng mamamayan sa pagbalik ng paghahari ng imperyalismong US at sa patuloy na paglaban sa pyudalismo. Itinuon lamang nila sa imperyalismong Hapones ang paglalantad sa mga kaaway ng bayan.

Kahit sinasalakay na ng mga imperyalistang US ang mamamayan, nangampanya ang mga Lava para sa “demokratikong kapayapaan.” Hinikayat nila ang mamamayan na maniwala sa “kalayaan” at “eleksyon” na ipinapangako ng imperyalismong US. Binuwag nila ang hukbong bayan. Ibinaling nila ang Partido Komunista at rebolusyonaryong kilusan sa paghahanda at paglahok sa eleksyon.

2. Paano naitatag ang papet na republika ng Pilipinas?

Noong Hulyo 4, 1946, ibinigay ng imperyalismong US ang huwad na kalayaan sa Pilipinas. Ginawa ito sa pangambang sumiklab ang isang digmang mapagpalaya sa Pilipinas. Mabilis noong sumusulong ang mga kilusan sa pambansang pagpapalaya at ang mga bayang sosyalista sa iba’t ibang bahagi ng daigdig.

Samantalang kunwa’y ibinigay ang kalayaan, tiniyak ng imperyalismong US na magpapatuloy ang kontrol nito sa Pilipinas. Nagdikta ito ng mga kasunduan na nagbigay sa kanya ng mga karapatan para patuloy na magpanatili ng mga base militar at tropa sa bayan, mag-ari at magpalawak ng mga negosyo dito at patuloy na makialam sa papet na gubyerno at armadong pwersa.

Sa pagkakatatag ng papet na republika, naging malakolonyal at malapyudal ang lipunang Pilipino. Sa saligan, nagpapatuloy hanggang ngayon ang sistemang ito ng lipunan. Nananatili sa ilalim ng matinding pagsasamantala at pang-aapi ng imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo ang malawak na masa ng sambayanan -- ang mga manggagawa, magsasaka, petiburgesya, at pambansang burgesya.

3. Paano itinaguyod ng mga papet na rehimen ang mga interes ng imperyalismo at pyudalismo?

a. Ang Rehimeng Roxas

Bilang huling halal na presidente ng papet na Komonwelt, si Manuel Roxas ang naging unang presidente ng papet na republika noong 1946. Suportado siya sa pera at propaganda ng imperyalismong US. Pinaboran siya bilang tutang pinakamadaling kontrolin dahil maaari siyang takutin ng paglilitis bilang kolaboreytor noong panahon ng Hapon.

Pinirmahan niya ang sunud-sunod na mga kasunduan na nagpapailalim sa Pilipinas sa kontrol ng imperyalismong US:

1) *Kasunduang US-RP sa Pangkalahatang Relasyon.* Nagbigay ito sa gubyernong US ng karapatang panatilihin ang sarili bilang pinakamataas na awtoridad sa malalawak na base militar sa Pilipinas. Ginarantyan nito ang karapatan ng mga korporasyon at mamamayang Amerikano na patuloy na mag-ari at magpalawak ng negosyo dito at pinailalim sa dikta ng gubyernong US ang patakarang panlabas ng Pilipinas.

2) *Batas sa Ari-arian.* Itinakda nito ang patuloy na pagrerespeto sa mga pag-aari ng mga Amerikano sa Pilipinas.

3) *Batas Bell sa Kalakalan.* Nagtakda ito ng pagsusug sa Konstitusyon ng Pilipinas para bigyan ng karapatan ang mga Amerikano na makapandambong sa likas na yaman ng bayan at makapagnegosyo sa mga gamit-publiko; makapagpatuloy ng kolonyal na kalakalan sa pagitan ng Pilipinas at US; at maipailalim ang taripa at salapi ng Pilipinas sa dikta ng US.

4) *Kasunduang US-RP sa mga Base Militar.* Nagbigay ito ng karapatan sa imperyalismong US na makapaghari sa loob ng 99 taon sa mahigit 20 base militar sa iba't ibang estratehikong bahagi ng kapuluan.

5) *Kasunduang US-RP sa Tulong Militar.* Itinakda nito ang patuloy na kontrol ng US sa lokal na reaksyunaryong hukbo sa pamamagitan ng JUSMAG. Ang JUSMAG ang tagapayo at tagasanay sa papet na hukbo at nagpapahiram o nagbebenta rito ng armas at iba pang kagamitan.

Pananagutan ng rehimeng Roxas ang makahayop na pananalakay sa masang magsasaka para palakasin ang kapangyarihan ng mga panginoong maylupa sa kanayunan. Mga halimbawa ang masaker sa Maliwalu at sa Masico na kapwa nasa Pampanga.

b. Ang Rehimeng Quirino

Nang mamatay si Roxas noong 1948, pumalit na presidente si Elpidio Quirino. Sa eleksyon ng 1949, tinalo niya si Jose Laurel.

Pangunahing serbisyo ng rehimeng Quirino sa imperyalismong US at mga lokal na mapagsamantalang uri, ang matinding dagok na pinalasap nito sa Partido Komunista at hukbong bayan. Pormal na sinuspindi ng rehimeng Quirino ang kasulatang *habeas corpus*. Ginamit ito ng pasistang militar na pinamumunuan ni Magsaysay para sa walang taros na pang-aabuso sa demokratikong mga karapatan ng mamamayan.

Noong katapusan ng dekada 1940, mabilis na naubos ang reserbang dolyar ng Pilipinas. Dala ito ng walang-kontrol na pag-iimport ng mga produkto para sa luho ng mga naghaharing uri, obras publikas, pagtatayo ng mga molinohan, paggawa ng mga mansyon ng mga kumprador at panginoong maylupa at lagapan na korupsiyon. Dahil dito, kinontrol ang pag-iimport para pigilin ang pagkasimot ng reserbang dolyar ng Pilipinas.

Sinamantala ng mga imperyalistang US ang kagipitan ng Pilipinas para makapagpapasok ng mga “tagapayo” sa mahahalagang upisina ng gubyerno. Noong 1953, pinirmahan ni Quirino ang *Kasunduan sa Pagpasok ng mga Mangangalakal at Mamumuhunan ng US*. Pinadali nito ang pagpasok sa Pilipinas ng kapital at mga manedyer na Amerikano. Noong 1951, niratipikahan ang *Tratado ng US-RP sa Pagdedepensahan* para bigyan ng karapatan ang US na arbitraryong makapanghimasok sa mga usaping Pilipino.

Pinirmahan ni Quirino ang kasunduan na nagpapatuloy nang walang taning sa bisa ng *Kasunduang US-RP sa Tulong Militar*. Sa pagkukunwaring sinusunod nito ang mga resolusyon ng United Nations o UN, nagpadala ng pwersang militar sa Gera sa Korea noong 1950. Pagtulong ito sa

imperyalismong US sa kanyang gera ng agresyon laban sa mamamayang Koreano.

k. Ang Rehimeng Magsaysay

Mula sa Partido Liberal, lumipat si Ramon Magsaysay sa Partido Nacionalista para tumakbo laban kay Quirino. Nanalo si Magsaysay noong eleksyon ng 1953. Todong suporta ang ginawa ng imperyalismong US para manalo si Magsaysay. Ginamit ng mga negosyanteng Amerikano sa Pilipinas ang kanilang salapi para manalo ang kandidato nila. Ang mga upisyales ng hukbong US ay nangampanya hanggang sa mga kumpanya ng papet na hukbo.

Sa kabila ng malalaking krimen niya sa mamamayan, inilako ng mga propagandistang Amerikano si Magsaysay bilang “tao ng masa” at “tagapagligtas ng demokrasya.”

Kinumpleto ng rehimeng Magsaysay ang pagdurog sa Partido Komunista at hukbong bayan. Para linlangin ang masang magsasaka, nagpatibay ito ng batas na ~~ga~~garantiya~~garantya~~ raw sa paghawak ng mga kasama sa kanilang sinasaka. Sa katunayan, ginarantyaan nito ang pag-aari ng mga panginoong maylupa sa malalawak na lupain. Sa batas ding ito, idineklara ang patakarang panatilihin ang Pilipinas bilang tagasuplay ng mga produktong agrikultural na ginagamit na hilaw na materyales sa US.

Sa rehimeng Magsaysay, lalong pinag-ibayo ang pagpapadayo ng mga magsasaka sa mga prontera para pakalmahin ang pag-aalsa nila at pagtakpan ang pangangamkam ng lupa ng mga mapagsamantala. Ipinalaganap nito ang pagtatayo ng huwad na mga kooperatiba na pawang nakontrol at napakinabangan ng mga panginoong maylupa, komersyante, burukrata at mayamang magsasaka.

Pumasok ang rehimeng Magsaysay sa *Kasunduang Laurel-Langlely* na nag-amyenda sa *Batas Bell sa Kalakalan*. Sa gayon, nasabotahe ang malawak na paggigiit ng mamamayan sa pagpapawalambisa sa *Batas Bell*. Sa bagong kasunduan, pinanatili ang karapatan ng mga monopolyong US na magnegosyo sa Pilipinas nang tulad ng mga Pilipino.

Binago ang sistema ng kota at taripa ng US sa hilaw na materyales ng Pilipinas para lalong ibaon ang huli sa kolonyal na kalakalan. Pormal na inalis ang pagkakatali ng piso sa dolyar. Pero wala itong kabuluhan dahil lubos na nakasalig ang ekonomya ng Pilipinas sa kalakalang kolonyal.

Itinaguyod ni Magsaysay ang pagtatayo ng *SEATO*, isang alyansa-militar ng mga bayan sa Timog-Silangang Asya. Ginamit ito ng imperyalismong US para dominahin ang rehiyon at pigilin ang paglaganap ng komunismo sa Asya.

d. Ang Rehimeng Garcia

Nang mamatay si Magsaysay noong 1957, pinalitan siya ni Carlos Garcia. Noong taon ding iyon, nahalal na presidente si Garcia bilang kandidato ng Partido Nacionalista.

Noong 1958, pinagtibay nito ang Batas na Anti-Subersyon para lubusin ang pagsugpo sa Partido Komunista at pigilan ang muling pagbangon nito.

Sa panahon ni Garcia, sumigla ang paggigiit ng mga pambansang burges para sa pagpapalaki ng proteksyon sa industriyang Pilipino at pagpapahigpit ng kontrol sa importasyon. Tinutulan nila ang ginagawa ng mga negosyanteng Amerikano na paglusot sa kontrol sa importasyon. Nangyari ito nang itayo sa Pilipinas ang mga pabrika sa pag-aasembol at muling pag-eempake.

Inilabas ni Garcia ang islogang "*Pilipino Muna*" dahil sa lumalakas na kilusang anti-imperyalista. Pero ginamit lamang ito upang pagtakpan ang kanyang pagkapapet sa imperyalismong US.

Ibinaling nito ang pansin ng mamamayan sa maliliit na negosyanteng Tsino. Samantala, pinabayaan ang malalaking negosyanteng Tsino na makibahagi sa kalakalang kolonyal .

Tumulong ang rehimeng Garcia sa muling pagpapalakas sa imperyalismong Hapones sa pagpasok sa *Kasunduang Japan-RP sa Pagkakaibigan, Komersyo at Nabigasyon*. Hindi agad napirmahan ang kasunduan dahil laganap ang pagtutol dito ng mamamayan. Pero pinabayaan ng rehimeng Garcia ang mga negosyanteng Hapones na magtayo na ng mga

upisina, gumawa ng mga “*survey*” at sumali sa negosyong eksport-import sa Pilipinas.

Gumawa si Garcia ng malaking palabas kaugnay ng negosasyon sa base militar. Nag-ingay siyang paiigsiin ang pananatili ng mga base ng US sa Pilipinas. Subalit walang kinahinatnan ang negosasyong ito.

e. Ang Rehimeng Macapagal

Tinalo ni Diosdado Macapagal si Garcia noong eleksyon ng 1961 sa tulong ng pondo at propaganda ng mga imperyalistang US.

Pagkaupong-pagkaupo niya, inalis ni Macapagal ang kontrol sa paglabas at pagpasok ng dolyar sa Pilipinas. Binigyang-laya ang mga monopolyong kapitalista na ipagpalit sa dolyar at malakihang mailabas ang tubo nila sa Pilipinas. Hinawakan ng malaking burgesyang kumprador ang dolyar na kinikita nila sa eksport. Ipinagpalit nila sa dolyar ang mga piso nila upang mag-import ng mga yaring produkto.

Pagkaubos ng reserbang dolyar ng Pilipinas, ibinaba ang halaga ng piso sa P3.90 mula P2.00 bawat dolyar. Bunga nito, nagtaasan ang presyo ng mga import at bilihin sa Pilipinas. Nangutang ang rehimeng Macapagal sa mga bangkong Amerikano para iwasan ang patuloy na pagbagsak ng piso.

Ipinatupad ni Macapagal ang patakarang “bukas na pinto” para sa mga puhunang US. Dumagsa ang puhunang US pero patuloy na mas malaki ang paglabas sa Pilipinas ng tubo ng mga negosyanteng Amerikano. Nilamon ng mga monopolyong US ang maraming kumpanyang Pilipino na nabangkrap. Sinaid ng mga negosyanteng Amerikano ang perang naiipon ng mga Pilipino at ang kapital na ipinapautang sa gubyrno ng Pilipinas ng mga bangkong ari o kontrolado ng US.

Para lalong ibaon sa dayuhang utang ang Pilipinas, hinikayat ang mga korporasyong gubyrno at mga korporasyon at bangkong pribado na mangutang sa mga bangkong Amerikano at iba pang dayuhang bangko. Naglunsad ng mga proyekto sa obras publikas para mabilis na ubusin ang inuutang sa mga dayuhan at ang pondo ng gubyrno.

Pinagtibay ni Macapagal ang *Kodigo sa Reporma sa Lupang Agrikultural* para linlangin ang mga magsasaka. Ipinaghambog ni Macapagal na “pinalaya” na ang mga magsasaka. Sa katunayan, itinakda ng batas na ito na kailangang bayaran ng mga magsasaka sa presyong di nila kaya ang lupang dapatnilang ariin.

Ipinagbawal ng batas ang sistemang kasama. Pero ipinalit dito ang sistemang “buwisan” na nagtakda ng pirming upa sa lupa na katumbas ng 25 porsyento ng karaniwang taunang netong ani. Obligadong magbayad ng upa sa lupa ang namumuwisang, may ani man siya o wala.

Nang dumami ang kaso ng pagpatay sa mga Pilipino ng mga sundalong Amerikano sa mga base militar, tinuligsa ito ng mamamayan. Iginiit nilang alisin ang mga base militar. Muli namang ginamit ng papet na rehimen ang palabas na negosasyon sa mga base militarpero di kailanman ito naging seryoso sa negosasyon

Nangampanya si Macapagal na magpadala ng bayarang tropang Pilipino sa Byetnam para tulungan ang imperyalismong US sa digmang mapanalakay nito.

Sa ilalim ng rehimeng Macapagal, lalong inengganyo ang pagpasok ng mga negosyong Hapones. Umabot sa 20 porsyento ng kalakalang panlabas ng Pilipinas ang napasakamay nila sa panahong ito.

g. Ang Rehimeng Marcos

Tulad ng ginawa ni Magsaysay, lumipat si Ferdinand Marcos sa Partido Nacionalista mula sa Partido Liberal para kumandidatong presidente. Tinalo ni Marcos si Macapagal sa eleksyon ng 1965, at si Sergio Osmena, Jr. sa eleksyon ng 1969. Si Marcos ang piniling pangunahing papet ng imperyalismong US dahil sa kahusayan niyang gumamit ng dahas at panlilinlang. Lalong kailangan ito ng US sa panahong nakapagpanibagong lakas at tampok ang pagsulong ng rebolusyonaryong kilusan.

Nag-asta itong “makabansa” at nagyabang na di na palalampasin sa 1974 ang pag-iral ng *Kasunduang Laurel-Langley*. Pero pinagtibay naman nito ang *Batas na Pangganyak sa Pamumuhunan*. Sa batas na ito, idineklarang patakaran ng estado ang pag-engganyo sa dayuhang pamumuhunan. Itinakda

ring ituturing na korporasyong Pilipino ang mga korporasyong hanggang kwarenta porsyento (40%) ang sosyo ng mga dayuhan. Sapat ito para makontrol ng mga dayuhan ang isang korporasyon.

Dahil itinuturing nang Pilipino, makakapamuhunan ang ganitong korporasyon sa ibang negosyo at kumpanya nang walang limitasyon. Itinakda ng batas ang pagpapahintulot sa syento porsyentong (100%) pag-aari ng mga dayuhan sa mga korporasyon sa Pilipinas basta't irerehistro ang mga ito sa Lupon sa Pamumuhunan.

Gina garantiyagarantyahan ng batas na ito ang karapatan ng mga dayuhang mamumuhunan laban sa ekspropriyasyon. Kaya, ang *Batas na Pagganyak sa Pamumuhunan* ay tusong maniobra para patuloy na makontrol ng mga dayuhang monopolyong kapitalista ang ekonomya ng Pilipinas kahit wala nang bisa ang *Kasunduang Laurel-Langley*.

Pinagtibay ng rehimeng Marcos ang *Batas na Pagganyak sa Eksport*. Nagpapahintulot ito ng hanggang 55% sosyong dayuhan sa mga industriya sa eksport. Hanggang 100% naman ang sa bagong mga industriyang para sa eksport.

Sa dalawang batas na nabanggit, binigyan ng sarisaring kaluwagan sa buwis, pangungutang at pagnenegosyo ang dayuhang monopolyong mga kapitalista. Nagtayo ng mga sona sa pagproseso ng eksport sa Bataan, Baguio City, Cebu, Cavite, at iba pa. Sa gayon, nakapagtayo ang mga dayuhang monopolyo ng permanenteng mga teritoryo sa ekonomya na hindi saklaw ng mga batas sa buwis ng gubyernong Pilipino.

Sa unang apat na taon ng rehimeng Marcos, binangkrap nito ang Pilipinas at ibinaon ito sa utang sa loob at labas ng bayan. Todo-todo ang ginawang paggastos para sa obras publikas at iba pang proyektong di produktibo. Binigyan ang mga kumpanyang Amerikano sa Pilipinas, malalaking kumprador at malalaking panginoong maylupa ng malalaking pautang at garantiyagarantya ng gubyerno sa mga utang.

Ibayong lumaki ang gastos para sa luho, pagtatayo ng mga asukarera, pagbubukas ng mga minahan at ispekulasyon sa mina. Naglalakihan ang *kickback* ng mga burukratang kapitalista kaugnay ng mga kontrata sa

eksport-import, laluna sa mga kontrata ng mga dayuhang kumpanya sa makinarya at konstruksyon.

Para patuloy na makautang sa mga dayuhang bangko, muling ibinaba ng rehimeng Marcos ang halaga ng piso. Naging mahigit anim na piso bawat dolyar ang palitan. Kasabay nito, paulit-ulit na itinaas ng rehimeng Marcos ang mga buwis. Kaya, mabilis ding nagtaasan ang presyo ng mga bilihin.

Bunga ng pagbaba ng halaga ng piso at iba pang dikta ng mga dayuhang bangko na matapat na sinunod ng rehimeng Marcos, lumobo ang utang sa labas ng Pilipinas. Lumaki din ang depisit sa kalakalang panlabas (eksport-import). Nagipit nang husto ang maraming maliliit na kumpanyang pag-aari ng mga Pilipino. Humakot ng mas malaki pang tubo ang mga imperyalista. Lalong humigpit ang kontrol nila sa ekonomya at gubyerno ng Pilipinas.

Ipinagpatuloy ng rehimeng Marcos ang kampanya sa ratipikasyon ng *Kasunduang Japan-RP sa Pagkakaibigan, Komersyo at Nabigasyon*. Lalo nitong pinasigla ang pagpasok sa Pilipinas ng imperyalismong Hapones at ang pakikipagkalakalan sa Japan.

Mayabang na idineklara ni Marcos na saklaw ng reporma sa lupa ang maraming munisipalidad laluna sa Gitnang Luzon. Pero wala itong ginawang makabuluhang hakbang para ipatupad ang kanyang paghahambog.

Sa kontrarebolusyonaryong hangad na sagkaan ang muling sumisiglang rebolusyonaryong armadong pakikibaka at kilusang masa, marahas na sinupil at sinalakay ng rehimeng Marcos ang mamamayan. Sa tulong ng imperyalismong US, pinalaganap nito ang militarisasyon at malawakang binuo ang mga yunit sa “kontra-insureksyon”. Noong 1971, sinuspinde ang kasulatang habeas corpus para mas libreng makapang-abuso sa mamamayan. At noong Septyembre 21, 1972, pormal na idineklara nito ang paghaharing militar

Ang paghaharing militar ay lantad na teroristang paghahari na nagsisilbi sa interes ng imperyalismong US, malaking burgesyang kumprador at uring panginoong maylupa. Naghasik ng lagim ang mga pasistang armadong pwersa at buong lupit na nanupil sa karapatan ng mamamayan para iligtas ang bumabagsak na sistemang malakolonyal at malapyudal. Desperadong

hakbang ito ng diktadurang US-Marcos para sugpuin ang mabilis na lumalakas na rebolusyonaryong kilusan.

Kasabay ng pagsidhi ng pasismo, ibayong pinatindi ang pagsasamantala ng mga dayuhang imperyalista, malaking burgesyang kumprador at malaking panginoong maylupa. Nanguna si Marcos at ang kanyang mga kamag-anak at kroni sa mga Pilipinong nakinabang sa paghaharing militar.

Binago ng diktadurang US-Marcos ang Konstitusyon ng 1935 para gawing ligal ang walang-taning na paghahari ng pangkating Marcos. Lalong pinatibay ang kontrol ng imperyalismong US sa Pilipinas. Daan-daang dekreto at utos sa iba't ibang programa ang pinagtibay para bigyan ng mas malalaking pribilehiyo at supertubo ang mga dayuhang monopolyong kapitalista. Marahas na sinupil ang mga karapatan ng mga manggagawa. Pinigil ang pagtaas ng sahod para makahakot ang mga imperyalista ng mas malaking supertubo.

Lalong pinasigla ang kalakalang kolonyal. Mas garapal na ginamit ito ng mga imperyalista para mandambong. Taun-taon, parami ang eksport sa pababang presyo habang parami ang import sa pataas na presyo.

Higit pang lumalim ang pagkakabaon ng Pilipinas sa utang sa mga dayuhan bunga ng pagwawaldas ng rehimeng militar at mabilis na pagkasaid ng reserbang dolyar. Paulit-ulit na nagdikta ang dayuhang mga bangko ng mas mabibigat na kundisyon sa pagpapautang sa rehimeng Marcos.

Bilang makapangyarihang diktador, arbitraryong niratipika ni Marcos ang *Kasunduang Japan-RP sa Pagkakaibigan, Komersyo at Nabigasyon*. Dumagsa ang mga produktong Hapones sa bayan at sunud-sunod na itinayo ang mga kumpanyang Hapones. Kalaunan, lalong lumaki ang bahagi ng Japan sa kalakalang panlabas ng Pilipinas. Ngayon, aktibo ang Hapones sa iba't ibang industriya at negosyo sa Pilipinas.

Nagsagawa ang pasistang rehimen ng bagong negosasyon sa mga base militar ng US para lalong patagalin ang mga ito sa Pilipinas. Kunwa'y pinaiksi ang pananatili ng mga base pero ibinukas naman ang renegosasyon. Ginamit ang negosasyong ito para lalong makapanghimasok ang

imperyalismong US sa mga usaping pambansa nang may aktibong pagsang-ayon ng diktadurang Marcos.

Nagpalabas ang diktadurang Marcos ng bagong batas sa reporma sa lupa (PD 27) para pakalmahin ang masang magsasaka. Pero lalo lamang pinataas ng nasabing batas ang presyo ng lupa. Wala ni isang maralitang magsasaka ang nagkalupa sa ilalim ng batas na ito.

Naging mas masahol ang pamumuhay ng masang magsasaka sa ilalim ng paghaharing militar. Sila ang pangunahing mga biktima ng pasistang pang-aabuso. Pinatindi ng mga panginoong maylupa, komersyante-usurero at malaking burukratang kapitalista ang pagpiga sa kanila. Maraming magsasaka ang nawalan ng lupang inaari o sinasaka. Bunga ito ng mga pasistang operasyong militar, pangangamkam ng panginoong maylupa, pagpapalawak ng mga plantasyon, at paggawa ng kalsada, tulay, daungan, paliparan, at dam.

Samantala, patuloy ang panlilinlang ng pasistang diktadura sa mamamayan. Kinontrol ng diktadura ang mga pahayagan, radyo, telebisyon at sine para ipalaganap ang mga doktrina ng “bagong lipunan.” Nagdaos ng huwad na mga eleksyon, reperendum at plebisito para matatakan ng “pagsang-ayon” ng mamamayan ang mga kautusan at pakana nito.

Sa halip na maampat ang paglala ng krisis ng lipunang malakolonyal at malapyudal, pinatindi pa ito ng mga patakaran at hakbang ng rehimeng US-Marcos. Higit pang pinataba ang lupa sa pagsulong ng rebolusyon. Bunga ng mga nasabing patakaran, tumindi ang krisis sa ekonomya na nagdulot ng labis na kahirapan at pagdurusa sa mamamayan. Pinalubha pa ito ng pagbagsak ng kita mula sa eksport, sobra-sobrang pangungutang at ng walang-habas na burukratikong pangungurakot at pandarambong ng pangkating Marcos sa kabang-yaman ng gubyerno.

Sa pamumuno ng Partido Komunista ng Pilipinas, tuluy-tuloy na sumulong ang rebolusyonaryong armadong pakikibaka at ang malawak na ligal na demokratikong kilusan. Mabisang nailantad, naihiwalay at nabigyan ng mariiing dagok ang pasistang diktadura.

Malawakang nagsagawa ang mga pasistang tropa ng diktadura ng makahayop na pang-aabuso at kabuktutan. Pinaslang ng diktadura si Benigno Aquino noong Agosto 21, 1983 upang alisin ang pangunahing karibal sa kanyang paghahari.

Nag-ibayo ang paglaban ng mamamayan sa diktadura. Tumalim ang hidwaan sa pagitan ng diktadura at iba pang paksyon ng mga lokal na naghaharing uri.

Bunga ng labis na pagkakahiwalay ng pangkating Marcos, ng pagkamuhi rito ng mamamayan at paglakas ng kanilang rebolusyonaryong paglaban, nalagay sa panganib ang interes ng US at ng buong naghaharing sistema. Sinamantala ng US ang malawak na protesta ng mamamayan matapos ang eleksyong “snap” ng 1986 para palitan ang papet nito. Itinulak ng US ang paksyong Ramos-Enrile-RAM sa loob ng AFP para mag-alsa laban sa pangkating Marcos. Sinuportahan ito ng Simbahang Katoliko at malalaking negosyante. Ito ay nagresulta sa popular na pag-aalsang EDSA noong Pebrero 1986.

Bumagsak ang rehimeng Marcos pero hindi nalutas ang krisis ng malakolonyal at malapyudal na lipunan.

e. Ang rehimeng Aquino

Si Corazon Aquino ang nakalaban ni Marcos sa eleksyong “snap”. Kaya siya ang umupong presidente nang matanggal ang diktador sa poder. Tulad ng naunang mga papet na presidente, pinaburan ng imperyalismong US si Aquino dahil siya ang pinakapektibong makakapanlinlang sa mamamayan samantalang marahas na pinananatili ang naghaharing sistema. Sa ilalim ng papet na rehimeng Aquino, lalo lamang lumala ang krisis sa lipunan.

Ipinagpatuloy at pinatibay ni Aquino ang mga patakaran sa ekonomya na nagbibigay sa imperyalismong US at iba pang dayuhan ng pribilehiyo para patuloy na makapandambong sa bayan at makapagkamal ng mas malalaking supertubo. Hindi naiahon ng panandaliang pagdagsa ng dayuhang pamumuhunan ang ekonomya. Sa halip, namalimos pa ang rehimeng Aquino ng karagdagang pautang kapalit ng mabibigat na kondisyong higit na

nagpahirap sa mamamayan. Mula 26 bilyong dolyar noong 1986, lumobo ang dayuhang utang ng Pilipinas sa 30 bilyong dolyar noong 1992.

Upang maipakitang tunay nga itong demokratiko, nagsagawa ang rehimen ng mga pakunwaring hakbang sa paglalansag sa istruktura ng nakaraang rehimeng militar. Nagpatupad ito ng kosmetikong mga reporma na kinatampukan ng pagbabalik ng pormal na burges-demokratikong mga proseso at institusyon tulad ng eleksyon at Kongreso. Hindi nabago ang saligang katangian ng mga nasabing proseso at institusyon bilang mekanismo para piliin kung aling pangkatin ng mga reaksyunaryo ang maghahari sa bayan.

Kasabay ng pagkukunwari ng rehimeng Aquino, higit nitong pinatindi ang pasistang pananalakay sa mamamayan, laluna sa masang manggagawa at magsasaka. Pinanatili ang pasistang mga batas na sumusupil sa mga demokratikong karapatan ng masang anakpawis.

Isinabatas nito ang *Comprehensive Agrarian Reform Program o CARP* na lalo lamang nagpahigpit sa hawak ng mga panginoong maylupa sa malalawak na lupaing agrikultural. Dahil sa napakaraming butas at eksemasyong pabor sa mga panginoong maylupa, sa mataas na presyo ng lupa at kawalan ng pondo para ipatupad ang huwad na programa sa reporma sa lupa, lalo lamang ipinagkait sa masang magsasaka ang karapatang makapag-ari ng lupa.

Isinabatas nito ang *Herrera Bill (RA 6715)* upang lalo pang yurakan ang karapatan sa pag-uunyon at pagwewelga ng mga manggagawa. Kabilang sa pinakamasasahol na probisyon nito ang: pagpapahaba sa limang taon mula tatlong taon ng tagal ng CBA at pagbabawal sa mga welga habang naka-CBA; pagsikil sa karapatang magwelga ng mga manggagawa sa pamamagitan ng boluntaryong arbitrasyon, labor management council at assumption of jurisdiction, na pawang mga instrumento na naglalagay sa kamay ng mga ahenteng pabor sa mga kapitalista ng kapangyarihang pigilin ang welga.

Nagpanggap ang rehimeng Aquino na interesado sa usapang pangkapayapaan sa NDF, pero tumanggi itong harapin ang tunay na mga ugat ng armadong tunggalian. Sa halip, ginamit ang usapan bilang paghahanda sa “total war” laban sa rebolusyonaryong kilusan. Matapos

mabigo ang “usapan sa kapayapaan” noong Enero 1987, inilunsad ni Aquino ang “total war”.

Sa ilalim ng patakarang “total war”, naglunsad ang reaksyunaryong hukbo at pulisya ng mga kampanya at operasyong militar na mas malaki, malawak, mabangis, mapanira at matagalan kaysa mga inilunsad ng pasistang rehimeng Marcos. Nabigo ang mga ito na durugin ang mga rebolusyonaryong pwersa, pero nagdulot ng matinding pinsala at pahirap sa mamamayan.

Masugid na nagmaniobra at nangampanya si Aquino sa pagpapanatili ng mga base militar ng US. Mariing tinutulan ito ng mamamayan na buong tatag na nanindigan para sa pambansang soberanya. Bunga nito, naitulak ang Senado na ibasura ang panukalang tratado na magpapatagal pa sa mga base militar ng US sa Pilipinas.

Ang rehimeng Aquino ay kinatangian ng paulit-ulit na pagsambulat ng mga tangkang kudeta. Gayong ibinalik ni Aquino ang burges-demokratikong mga institusyon at proseso para muling palaparin ang pagtatamasa sa pakinabang ng paghahari, hindi nito napigil ang marahas na pag-aagawan sa kapangyarihan ng nagtutunggaling mga paksyon. Patuloy na kumitid ang batayan para sa akomodasyon sa hanay ng mga naghaharing uri dahil sa walang tigil na paglala ng krisis sa ekonomya.

Subalit minabuti ng imperyalismong US na lantarang basbasan ang rehimeng Aquino. Naging mapagpasya ito sa pananatili ni Aquino sa poder.

g. Ang rehimeng Ramos

Nanalo si Heneral Fidel Ramos bilang presidente ng Pilipinas sa eleksyon ng 1992. Naging mapagpasya sa kanyang pagkapanalo ang todong suporta ng US at ang paggamit ng pondo at rekurso ng reaksyunaryong gubyerno. Gayunman, 23.5% lamang ng kabuuang naitalang boto ang kanyang nakuha.

Minana ni Ramos ang nagpatung-patong na problema ng naghaharing sistema. Para pangalagaan ang interes ng imperyalismong US at ng mga lokal na naghaharing uri, ginagamit niya sa kanyang kontra-rebolusyonaryong estratehiya at taktika ang kabuuang arsenal ng mga sandatang nasa kanyang kumand. Pero ang panloob at panlabas na rekursong maaari niyang gamitin

sa pagpupursigi sa kontrarebolusyon ay higit nang maliit kaysa nahawakan nina Marcos at Aquino.

Ang naghaharing pangkatin ni Heneral Ramos ay isang burukratiko-malaking kumprador-panginoong maylupang paksyon, na kasinsiba ng nakaraang nagharing mga pangkating Marcos at Aquino. Si Ramos ay isang subok at tapat na tuta ng imperyalismong US. Isa siyang sagadsaring anti-komunista at militarista. Bilang hepe ng *Philippine Constabulary (PC)* ng rehimeng Marcos, kabilang siya sa pangunahing nagbalak at nagpatupad ng batas militar. Bilang *Chief-of-Staff* ng *Armadong Pwersa ng Pilipinas o AFP* at pagkatapos, Kalihim ng Departamento ng Tanggulang Pambansa sa panahon ni Aquino, siya ang pangunahing arkitekto at tagapagpatupad ng “total war.”

Pinirmahan ni Ramos ang kasunduang ehekutibo sa pagitan ng US at Pilipinas kaugnay ng *Access and Cross Servicing* na nagbabalik sa presensya ng pwersang militar, kagamitang pandigma at mga pasilidad ng US sa Pilipinas sa tabing ng *cross-servicing*, pagkaraang itakwil ng sambayanang Pilipino at tanggihan ng senado ang US-RP Military Bases Agreement noong 1991. Sa ilalim ng kasunduang ito, ang akses na militar ng US sa Pilipinas ay maaaring sumaklaw sa anumang parte ng Pilipinas na maaaring kailanganin ng *US Pacific Command*.

Inilunsad ng rehimeng Ramos ang “*Philippines 2000*”, isang grandyosong programa para gawin diumanong isang bagong industriyalisadong bayan ang Pilipinas sa pagtatapos ng siglo. Nakasalalay ang pagsasakatuparan nito sa garapalang pagsunod sa dikta ng imperyalismong US at sa higit pang pagbubukas ng bayan sa pandarambong ng mga dayuhan.

Kagaya nina Marcos at Aquino, iniaasa ni Ramos sa dayuhang pamumuhunan at ibayong pangungutang ang pag-ahon ng Pilipinas mula sa napakatinding krisis sa ekonomya. Tungo rito, walang kahihiyang sinusunod niya ang kagustuhan ng mga imperyalista, partikular ng US at Japan. Ipinapatupad ng rehimeng Ramos ang parehong mga patakarang sumaid sa kabang-yaman ng bayan at lalong nagpalala sa mga problema ng naghaharing sistema.

Para maengganyo ang dayuhang puhunan, ibinibigay sa kanila ng rehimeng Ramos ang mas maraming kaluwagan sa buwis, garantiya ng supertubo at maluwa na paglalabas nito sa bayan. Dagdag dito, higit na itinutulak ang liberalisasyon sa kalakalang panlabas.

Dali-daling inaprubahan ng rehimen ang *General Agreement on Tariff and Trade (GATT)* at ang pagsapi sa *World Trade Organization (WTO)*. Alinsunod ito sa estratehikong pakana ng makapangyarihang mga imperyalistang bayan para ibayong pahigpitin ang dominasyon nila sa ekonomya ng maliliit na bayan sa ngalan ng “malayang kalakalan”. Gina ~~garantiyagarantya~~han ng kasunduang ito ang pananatiling atrasado ng ekonomya ng Pilipinas at ang pagiging sunud-sunuran nito sa interes ng mga imperyalista.

Ibayong pinaiiigting at pinalalawak ng rehimeng Ramos ang mga patakarang kontra-manggagawa, mula sa kontra-manggagawang batas tulad ng *RA 6715 (dating Herrera Bill)* na sumisikil sa karapatang mag-union at magwelga ng mga manggagawa, hanggang sa panibagong panukalang *Omnibus Amendment To The Labor Code* na naglalaman ng mga probisyong tumitiyak sa mas murang lakas-paggawa tulad ng: pagpapahaba sa apprenticeship period, pagliligalisa sa kontraktwalisasyon ng paggawa o labor-only-contracting at pagbibigay-kapangyarihan sa kalihim ng DOLE (*Department of Labor and Employment*) na isuspindi ang implementasyon ng *labor standards* sa mga lugar na idineklarang erya ng kalamidad at iba pa.

Higit pang pinarami at pinalawak sa buong bayan ang tinatawag na espesyal na mga sona sa ekonomya at mga sona sa pagpoproseso ng eksport para sa pakinabang ng dayuhang mga negosyo. Nagbibigay dito ng mga ~~garantiyagarantya~~ang walang-union at walang-welga. Gumagamit ng iba't ibang instrumento ang estado para panatilihing mababa ang sahod at para buwagin ang mga welga at union.

Pinaghahati-hati ang mga manggagawa sa pamamagitan ng pagkukop sa mga bagong dilawang organisasyong manggagawa tulad ng Bukluran ng Manggagawang Pilipino (BMP) na pinamumunuan ni Felimon Lagman (isang kontrarebolusyonaryong taksil na itinakwil ng Partido at rebolusyonaryong kilusan). Kakutsaba ang BMP sa *Social Accord*, isang kasunduang kasama

ang rehimeng Ramos, mga dilawang organisasyon sa paggawa, mga organisasyon ng malaking burgesyang kumprador na pinirmahan noong Hunyo 1993 para sa pagtataguyod sa programa at mga patakaran ng rehimen sa liberalisasyon ng kalakalan, murang lakas-paggawa, Philippines 2000 at iba pang katulad nito.

Hinigitan ng rehimeng Ramos ang rehimeng US-Marcos at Aquino sa pagiging anti-magsasaka. Ni pakunwaring interes ay walang ipinakikita ang rehimen sa pagpapatupad maski ng ilang ulit nang pinalabnaw na *CARL*. Sa halip, ang mga patakaran nito sa ekonomya ay lalo pang nagpapalala sa suliranin sa lupa ng masang magsasaka. Binibigyan nito ang mga dayuhang indibidwal at korporasyon ng karapatang umupa ng lupa nang hanggang 75 taon. Ang pagtatayo ng mga “*industrial estate*” at mga pasilidad para sa turismo ay nag-eenganyo ng matinding ispekulasyon at pangangamkam ng lupa.

Para pagtakpan ang kanyang anti-demokratikong mga patakaran at linlangin ang masang magsasaka, nagtatayo ang rehimen ng tinatawag na *Agrarian Reform Communities (ARCs)*. Sa katunayan, nagsisilbi ang mga *ARCs* sa pagpapalaganap ng pananim na pang-eksport, pag-iwas sa reporma sa lupa at pagpapairal ng sistemang buwisan pabor sa mga panginoong maylupa at sa layuning kontra-insurhensya.

Mahalagang sangkap ng “Philippines 2000” ng rehimeng Ramos ang marahas na pagsupil at pagsalakay sa rebolusyonaryong kilusan. Ibayong pinaigting ng rehimeng Ramos ang “total war”. Pinalaki nito ang badyet ng papet na hukbo at inilunsad ang pinakamabangis na mga porma ng karahasan para wasakin ang baseng masa ng armadong rebolusyon sa kanayunan at tugisin ang Partido Komunista at hukbong bayan. Kaalinsabay, nagpapatupad din ito ng mga pakanang psywar upang linlangin ang mamamayan, paghati-hatiin ang mga rebolusyonaryong pwersa at engganyuhin ang pagsuko.

Pinawalambisa diumano ang *Batas Anti-Subersyon (RA 1700)* at ginawang “ligal” ang Partido Komunista. Ang hakbang na ito ay naglalayong udyukan na lumantad ang mga rebolusyonaryo at hatakin sila sa parlamentaryong pakikibaka. Subalit pinanatili ang ibang mapanupil na mga

batas tulad ng: batas na nagpapahintulot sa pang-aaresto nang walang mandamyento; batas na nagpapahintulot sa pagtatayo ng mga tsekpoynt at paghahalughog nang walang mandamyento; at batas na nagbibigay ng kapangyarihan sa mga pasistang tropa na magpataw ng blokeyo sa pagkain sa mga operasyong kontrainsurhensya at marami pang iba.

Nagpapanukala pa ang rehimeng Ramos ng mga batas laban sa mamamayan na higit na mapanupil kaysa *RA 1700*. Kabilang dito ang panukalang *Anti-Terrorism Bill* (libre-libreng pagbubukas sa pribadong komunikasyon at pagsisiyasat sa mga deposito sa bangko, iligalisasyon ng mga diumanong teroristang organisasyon para labanan daw ang paggamit ng karahasan o banta ng paggamit ng karahasan sa pagsusulong ng layuning pampolitika) at ang *National Reference Card System* (nagtatatakda ng sistema ng identipikasyon, na sa katunayan ay sistema ng pagmamanman sa lahat ng mga naninirahan sa Pilipinas na may edad 15 taon pataas) at iba pa.

Nilampasan ni Ramos ang rehimeng Aquino sa pagkukunwaring siya ay para sa kapayapaan. Nagpopostura ito para pagtakpan ang kanyang makahayop na mga kampanya ng panunupil laban sa rebolusyonaryong kilusan at mamamayan. Layon din ng rehimeng Ramos na maghasik ng kalituhan sa rebolusyonaryong hanay at mang-upat ng pagkakahati at kapitulasyon.

Aktibong ginagamit ni Ramos ang serbisyo ng mga oportunistang taksil na sina Felimon Lagman, Arturo Tabara, Ricardo Reyes, Joel Rocamora, Romulo Kintanar at iba pang kasabwat nila laban sa Partido Komunista at rebolusyonaryong kilusan. Katulong sila ng rehimeng Ramos sa pag-atake sa rebolusyonaryong kilusan at sa pagkakalat ng kapitulasyon, repormismo at likidasyonismo. Inaayudahan nila ang kontra-rebolusyonaryong opensiba sa ideolohiya at propaganda ng imperyalismo sa buong mundo.

Sa gitna ng papatinding pagsasamantala at pang-aapi, patuloy na lumalaban ang mamamayan. Pursigidong nagpupunyagi ang rebolusyonaryong pwersa sa matagalang digmang bayan sa pamumuno ng Partido Komunista. Ang pagyayabang ng AFP na nagapi na ang rebolusyonaryong kilusan ay pinabubulaanan ng patuloy na pagpapalaki sa badyet militar at pagdedeploy ng reaksyunaryong hukbo sa kanayunan.

Nagpapakana si Ramos para panatilihin ang sarili sa poder nang lampas sa 1998. Mula nang naging presidente, aktibo at garapalan na niyang pinalalakas ang sariling pangkatin. Kasabay nito ang mga hakbang para nyutralisahin at pahinain ang reaksyunaryong mga karibal sa kapangyarihan, sa kalagayang lalong lumiliit ang puwang sa akomodasyon sa pagitan nila. Nagmamaniobra siya para amyendahan ang Konstitusyon at gawing parlamentaryo ang sistema ng gubyrno mula presidensyal. Kasama ng mga pakanang psywar, hinahawan ng mga ito ang daan sa walang-balatkayong monopolyo ng pangkating Ramos sa kapangyarihan.

4. Sa ilalim ng papet na republika, paano ipinagpatuloy ng sambayanang Pilipino ang pakikibaka para sa pambansang kalayaan at demokrasya?

Ang pagkakaloob ng huwad na kasarinlan at pagkakatatag ng papet na republika noong Hulyo 4, 1946 ay hindi nakapigil sa pakikibaka ng mamamayan para sa tunay na kalayaan at demokrasya. Mula 1946 hanggang 1955, ang pinakamakabuluhang rebolusyonaryong pakikibaka ng mamamayan ay nasa pamumuno ng Partido Komunista.

Muling nabuo at lumawak ang mga organisasyon ng mga manggagawa at magsasaka. Naglunsad ang mga ito ng maraming welga at iba pang pakikibaka laban sa mga dayuhan at lokal na mapagsamantala. Sa maraming pagkakataon, tuwirang nagtutulungan sa pakikibaka ang mga manggagawa at magsasaka.

Kasama ang makabayang mga propesyunal, intelektwal at kilalang personahe, masigasig silang nangampanya laban sa mga di pantay na kasunduan na ipinapataw ng imperyalismong US. Nilabanan din ang pangungurakot at panunupil sa mamamayan ng mga burukarata kapitalista at ang mga abuso ng mga panginoong maylupa.

Nang bumalik ang mga imperyalistang US noong 1945, ang mga kontrarebolusyonaryong rebisyunistang ahente ng burgesya, sina Lava at Taruc, ay nagmaniobrang dalhin ang Partido sa maling landas ng parlamentaryong pakikibaka at pumayag na bawiin ng imperyalismong US at pyudalismo ang mga lugar na may natamo nang makabuluhang demokratikong tagumpay ang mga manggagawa't magsasaka.

Napakalaking pinsala ang idinulot ng pagbitiw sa armadong pakikibaka at pagkabulid sa parlamentarismo at repormismo at iba pang maling patakaran ng mga Lava at Taruc. Maraming kadre at kasapi ng Partido, pulang mandirigma at mamamayan ang pinaslang at dinakip ng mga sundalo at bayarang maton ng mga naghaharing uri. Hindi mabisang nasagkaan ng rebolusyonaryong kilusan ang mga pakana ng kaaway.

Kahit patagong tumutol sa armadong pakikibaka ang mga Lava at Taruc, nagkaroon ng ispontanyong mga pagtatanggol ang masa laban sa pananalakay ng kaaway. Noong 1948, matatag na iniharap ng mga kadre at kasapi ng Partido at ng rebolusyonaryong masa ang paglulunsad ng armadong pakikibaka. At sa sumunod na taon, lumaganap ang armadong pakikibaka sa Gitnang Luzon at sa mga bahagi ng Timog Luzon.

Sa kabila ng kagitingan ng mga kadre at kasapi ng Partido, mga mandirigma ng hukbong bayan at ng rebolusyonaryong masa, nabigo ang armadong pakikibakang ito. Bunga ito ng mga patakaran ng pamunuang Lava sa madaliang pag-agaw ng kapangyarihan sa loob ng dalawang taon. Pinaigting nang husto ang armadong pakikibaka nang lampas sa kakayahan ng Partido, hukbong bayan at kilusang masa. Patuloy ding sinabotahe ni Luis Taruc ang armadong pakikibaka sa pamamagitan ng kaisipang palasuko, paghingi ng amnestiya sa kaaway at pagsuko noong 1954.

Noong 1955, ipinatupad ni Jesus Lava ang patakarang itigil ang armadong pakikibaka. Nilansag niya ang mga yunit ng hukbong bayan na naimpluwensyahan niya. Nagtago siya sa syudad hanggang noong 1964 nang sumuko siya sa rehimeng Macapagal.

May mga yunit ng hukbong bayan na nagpursigi sa rebolusyonaryong pakikibaka sa Gitnang Luzon. Pero dahil sa kawalan ng wastong pamumuno ng Partido, ang malaking bahagi nito ay nadomina sa kalaunan nina Pedro Taruc at Sumulong. Kinasangkapan nila ito sa panginigkil, pananakot at pangungurakot sa masa.

Nasabotahe ang rebolusyonaryong kilusang masa dahil matagal na nangibabaw sa loob ng lumang Partido Komunista ang kontrarebolusyonaryong linyang rebisyunista nina Lava at taruc. Hindi lamang nabigong mang-agaw ng kapangyarihan ang lumang Partido

Komunista, kundi nabigo rin itong iligtas ang sarili para maipagpatuloy ang rebolusyonaryong armadong pakikibaka.

Noong huling bahagi ng dekada 1950 at maagang bahagi ng dekada 1960, naging aktibo ang mga pambansang burges sa pamumuno ni Recto. Nagpropaganda sila laban sa pagkontrol ng imperyalismong US sa Pilipinas.

Noong 1961, nagsimula ang muling paglakas ng rebolusyonaryong kilusang masa. Inihudyat ito ng demonstrasyon ng mga kabataan laban sa Komite sa mga Aktibidad na Anti-Pilipino (CAFA) ng papet na Kongreso. Nagtangka ang CAFA na gamitin ang Batas na Anti-Subersyon para pagbawalan ang mga estudyante, guro at mamamayan sa pagpapahayag ng mga adhikain nilang makabayan at demokratiko.

Sa sumunod na mga taon, sumulong ang rebolusyonaryong kilusang masa sa kalunsuran. Lumaganap ang propagandang makabayan. Patuloy na lumaki ang mga demonstrasyong nilalahukan ng mga manggagawa, magsasaka, estudyante at iba pang nagmamahal sa kalayaan ng bayan. Noong 1964, itinayo ang Kabataang Makabayan. Gumanap ito ng mahalagang papel sa pagsusulong ng pakikibaka para sa pambansang kalayaan at demokrasya.

Sa hanay ng mga nagtataguyod sa Marxismo-Leninismo, nagsimula ang pag-aaral sa kasaysayan ng Partido Komunista at ang pagpuna sa mga kamalian ng mga Lava at Taruc.

Sa ilalim ng rehimeng Marcos, ibayong lumakas at lumawak ang rebolusyonaryong kilusan. Libu-libong manggagawa, magsasaka at estudyante ang lumahok sa sunud-sunod ang demonstrasyon laban sa:

- a) pagsali ng Pilipinas sa pananalakay ng US sa Indotsina
- b) pagkontrol ng mga monopolyong US sa ekonomya ng bansa
- k) pananatili ng mga base militar ng US at mga kalupitang nagaganap sa mga ito
- d) pagpapahigpit ng kontrol ng imperyalismong US sa sistema ng edukasyon ng Pilipinas.

Noong Disyembre 26, 1968, muling itinatag ng dati at bagong mga proletaryong rebolusyonaryo ang Partido Komunista ng Pilipinas sa patnubay ng Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong. Iniluwal ito ng unang dakilang kilusang pagwawasto na inilunsad isang taon bago muling itatag ang Partido na puspusang pumuna at nagtakwil sa linya ng mga Lava at Taruc. Nilinaw ang wastong linya ng pagsusulong ng demokratikong rebolusyon ng bayan sa pamamagitan ng matagalang digmang bayan.

Sa sumunod na mga taon, lumakas at lumaganap ang rebolusyonaryong kilusang masa sa buong kapuluan. Naitayo ang iba't ibang organisasyong masa ng mga manggagawa, kabataan, guro, at mga panggitnang pwersa. Noong Marso 29, 1969 itinatag ng Partido ang Bagong Hukbong Bayan at muling pinasigla ang rebolusyonaryong armadong pakikibaka.

Sa pamumuno ng Partido, binigo ang tangka ng rehimeng Marcos at ng imperyalismong US na sugpuin ang rebolusyonaryong kilusan. Sa kanayunan, patuloy na lumawak ang armadong pakikibaka at lumakas ang hukbong bayan kahit nagtayo ang rehimeng Marcos ng iba't ibang task force at yunit sa “kontra-insureksyon”. Sa kalunsuran, patuloy na lumaganap at lumakas ang rebolusyonaryong kilusang masa sa kabila ng marahas na pananalakay ng rehimeng Marcos at pagsuspindi sa kasulatang habeas corpus.

Nang tugunin ng rehimeng Marcos ng pagpapataw ng paghaharing militar ang lumalakas na rebolusyonaryong kilusan, lalo lamang lumawak ang armadong paglaban ng mamamayan.”

Subalit lumitaw sa loob ng Partido ang mga sakit ng adbenturismong militar at insureksyunismong lunsod. Nagsimulang malantad ang mga pinsalang dulot nito noong ikalawang hati ng dekada otsenta, kasabay ng unti-unting pagkakalantad ng pinakamasusugid na tagapagtaguyod ng mga nasabing linya na sina Felimon Lagman, Ricardo Reyes, Arturo Tabara at Romulo Kintanar. Noong Disyembre 1988, sinimulan ng mga tapat na proletaryong rebolusyonaryong kadre ang pagwawasto ng mga pagkakamaling ito sa loob ng Partido, hanggang sa maging puspusan, lahatang-panig at sumaklaw sa buong Partido at rebolusyonaryong kilusan. Ito ang ikalawang dakilang kilusang pagwawasto.

Matagumpay na naitakwil ng Partido ang mga kontrarebolusyonaryong taksil, naiwaksi ang masasahol na anyo ng mga paglihis at pagkakamali. Ang Partido ay higit ngayong konsolidado sa ideolohiya, pulitika at organisasyon. Nagpupursige ito sa tamang landas ng demokratikong rebolusyong bayan sa pamamagitan ng matagalang digmang bayan.

III. Ang imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo ang mga ugat ng kahirapan ng sambayanang Pilipino.

Ang Pilipinas ay kontrolado ng imperyalismong US, kasabwat ang lokal na mga naghaharing uri — ang malaking burgesyang kumprador at uring panginoong maylupa. Kinakatawan ng mga ito ang paghahari ng tatlong salot na pahirap sa sambayanang Pilipino: ang imperyalismong US, pyudalismo, at burukratang kapitalismo.

A. Ang imperyalismong US ang pangunahing dahilan ng kahirapan ng sambayanang Pilipino

Ang imperyalismong US ang pangunahing nakikinabang at pinakamapagpasyang pwersang nagtataguyod sa kasalukuyang naghaharing sistema sa Pilipinas.

1. Ano ang imperyalismo?

Ang imperyalismo ay ang monopolyong yugto ng kapitalismo, ang huling yugto ng kapitalismo. Lumitaw ito nang makontrol ng mga monopolyong kapitalista ang ekonomya, pulitika at kultura ng mga pinakaabanteng kapitalistang bayan.

Bago lumitaw ang imperyalismo, ang mga kapitalista sa mauunlad na bayan ay libheng nagkukumpitensyahan sa pamumuhunan, produksyon, pagbebenta at paggamit sa pautang. Sa panahon ng imperyalismo, nakonsentra sa kamay ng iilang malaking kapitalista ang puhunan sa industriya at bangko na kanilang pinagsanib. Dahil dito, nakontrol nila ang

buu-buong mga industriya at nakapagdidikta sila ng laki ng produksyon, presyuhan at pagpapautang.

Hawak ng mga monopolyong kapitalista ang mga pamilihan, pinagmumulan ng hilaw na materyales, modernong teknolohiya at bihasang paggawa (skilled labor). Pati ang kapalaran ng mas maliliit na kapitalista ay mapagpasyang naiimpluwensyahan nila.

Mga halimbawa ng mga monopolyong kapitalista sa US sina Rockefeller at Getty na makapangyarihan sa industriya ng langis, ang grupong Morgan na makapangyarihan sa pagbabanko at ang grupong Ford at Du Pont sa pagmamanupaktura ng mga sasakyan.

Ang US ang pinakamalaking imperyalistang kapangyarihan sa buong daigdig sa kasalukuyan. Mga imperyalistang bayan din ang Japan, Germany, Pransya at Britanya.

2. Bakit katangian ng imperyalismo ang pananakop at pagkontrol sa mga atrasadong bayan?

Kailangang-kailangan ng mga imperyalistang bayan ang mga kolonya at malakolonya. Ang mga bayang ito ang pinagkukunan ng murang hilaw na materyales, pinagtatambakan ng mga produktong yari sa imperyalistang bayan at pinagdadalhan ng sobrang kapital. Mula sa pamumuhunan, kalakalan at pagpapautang sa mga atrasadong bayan, nagkakamal ang mga imperyalista ng supertubo. Kung wala ang mga kolonya at malakolonya, hindi mapapanatili ng mga imperyalistang bayan ang mabilis na pagpapalawak sa produksyon at kalakalan at ang pagkakamal ng supertubo sa pamumuhunan. Kung hindi mapapanatili ang mga ito, matatalo sila sa pakikipagkumpitensya sa ibang imperyalistang bayan at babagsak ang negosyo nila.

Kaya sa panahon ng imperyalismo, pinaghahati-hatian ng mga imperyalistang bayan ang daigdig. Nakabatay sa lakas ng kanilang ekonomya at militar ang lawak ng teritoryong sakop ng bawat imperyalistang kapangyarihan.

Pinakamalawak ang nasasakupan ng imperyalismong US sa buong mundo. Kontrolado nito ang Amerika Latina at maraming bayan sa Aprika at Asya tulad ng Thailand, Indonesia, Timog Korea at Pilipinas. Saklaw ng

dominasyon ng imperyalismong US maging ang ilang mas mahihinang imperyalistang bayan. Ang Germany, Japan, Britanya at Pransya naman ay may sariling mga teritoryo sa Aprika at Asya.

Bago ganap na gumuho ang Unyong Sobyet noong 1991, kumilos ito bilang isang imperyalistang kapangyarihan. Nanakop at nagsamantala ito sa Silangang Europa, Afghanistan, Ethiopia at iba pa.

3. Bakit nangangahulugan ng gera ang imperyalismo?

Kakambal ng imperyalismo ang gera at pagpapalakas sa militar. Kakabit ito ng pagtatanggol at pagsusulong ng mga imperyalista sa kanilang mga interes sa ekonomya sa sariling bayan, sa kanilang mga kolonya at mala-kolonya at sa buong daigdig.

Nakikipagpera ang isang imperyalistang bayan at laging naghahanda sa pakikipagpera sa ibang imperyalistang bayan para ipagtanggol ang paghahari nito sa sakop na mga teritoryo at mang-agaw ng bagong mga teritoryo. Dalawang digmaang pandaigdig na ang naganap dahil sa pag-aagawan ng mga imperyalistang kapangyarihan sa teritoryo.

Sa mga kolonya at malakolonya, ginagamit ng mga imperyalista ang lakas sa militar para supilin ang mga mamamayan at sugpuin ang mga rebolusyonaryong kilusan at pakikibaka. Digmang mapanalakay ang pangunahing ginagamit ng mga imperyalista para magparami ng kolonya at malakolonya.

Para ipagtanggol at patatagin ang paghahari sa sariling bayan, sinusupil ng mga imperyalista ang mga rebolusyonaryong kilusan at pakikibaka ng lokal na mamamayan, laluna ng uring manggagawa.

Isang malaking negosyo ng mga imperyalista ang manupaktura at pagbebenta ng mga armas at kagamitan sa digma. Halimbawa, noong 1950-1979, kumita ang US ng 22.5 bilyong dolyar sa pagbebenta ng tangke, missile, kanyon, barko, eroplano, jet, helikopter at iba pa.

4. Kaaway ba ng sambayanang Pilipino ang mamamayan ng mga imperyalistang bayan?

Hindi. Ang mamamayan sa mga imperyalistang bayan ay pinagsasamantalahan at inaapi ng mga monopolyong kapitalista at mga tauhan nila sa gubyrerno at militar. Mga manggagawa ang mayorya sa kanila.

Magkatulad sa saligan ang kalagayan nila at ng sambayanang Pilipino sa ilalim ng paghahari ng imperyalismo. Dahil iisa ang kaaway, dapat silang magkapit-bisig para ibagsak ang imperyalismo sa buong daigdig.

5. Paano kinokontrol ng imperyalismong US ang Pilipinas?

Mahigit 90 taon nang nasa ilalim ng kapangyarihan ng imperyalismong US ang Pilipinas. Mula 1900-1946 ang tuwiran o kolonyal na paghahari at 1946 hanggang kasalukuyan ang di-tuwiran o malakolonyal na paghahari ng imperyalismong US sa bayan. Makikita ito sa:

a. Larangan ng ekonomya

1) Paghawak ng mga monopolyong kapitalista ng US sa estratehikong mga industriya sa Pilipinas tulad ng industriya ng petrolyo, bangko at pananalapi, komunikasyon, transportasyon at mina. Sa gayon, epektibo nilang nakokontrol ang takbo ng ekonomya.

Sa industriya ng petrolyo, halimbawa. Hawak nila ang malaking bahagi ng paghahakot ng langis mula sa ibang bayan, pagrerepina rito, pagbebenta ng gasolina at iba pang produktong petrolyo, gayundin ang explorasyon at pagmimina ng langis sa loob ng bayan. Galing sa langis ang mahigit 90% ng pangangailangan sa enerhiya ng Pilipinas. Sa gayon, may kontrol sila sa pagtakbo ng mga industriya sa Pilipinas. Kaya ang malaking pagtubo ng mga dayuhang monopolyo sa langis ay mahalagang salik sa mabilis na pagtaas ng presyo ng mga bilingin.

Kontrolado ng mga monopolyong kapitalistang US at lokal na sangay ng mga kumpanya nila ang mga negosyo sa gulong at goma, gamot, abono, pagmimina, mabigat na makinarya, transportasyon, komunikasyon, sasakyan, bangko at iba pa. Kontrolado ng mga imperyalistang Amerikano ang mahahalagang pangangailangan ng Pilipino mula sa sinapupunan hanggang sa libingan.

2) Patuloy na pagkatali ng ekonomya ng Pilipinas sa eksport at import.

Sa matagal na panahon, hinubog ng imperyalismong US ang ekonomya ng bayan para manatiling nakaasa sa eksport ng hilaw na materyales at import ng yaring mga produkto. Sa saligan, nagpapatuloy ang istrukturang ito ng ekonomya.

Ang kalakalang panlabas ng bayan ay nakasentro sa US sa matagal nang panahon. Nitong mga nakaraang taon, naging importanteng kakalakalan ng bayan ang Japan. Dahil sa ganitong sitwasyon, mapagpasyang naiimpluwensyahan ng nabanggit na mga bayan ang takbo ng ekonomya ng Pilipinas. Namamanipula ng mga ito ang presyo't kantidad ng hilaw na materyales na binibili nila at ang presyo't kantidad ng yaring mga produktong ibinibenta nila sa Pilipinas.

3) Pagkatali ng piso sa dolyar.

Ito'y resulta ng pagsandig ng ekonomya ng bansa sa pakikipagkalakalan sa US. Kasangkapan ito ng imperyalismong US para patuloy na makontrol ang ekonomya ng Pilipinas.

Ang katatagan ng piso ay matagal nang nakaasa sa laki ng dolyar na naiipon at kinikita ng bansa. Dahil dito, kailangang patuloy na paramihin ang eksport ng Pilipinas para kumita ng sapat na dolyar. Apektado ng mga patakaran ng gubyernong US kaugnay ng dolyar ang halaga at katatagan ng piso. Sa pagtiyak na nakasentro sa pagpaparami ng kitang dolyar ang mga pagbabalak ng Pilipinas sa ekonomya, naseseguro ng mga imperyalistang US na may dolyar na ipambabayad sa mga import ng bayan, madaling naipagpapalit sa dolyar ang supertubo nila sa pagnenegosyo rito at may pansweldo sa mga Amerikanong tauhan at upisyal nila sa Pilipinas.

4) Pagkabaon ng Pilipinas sa utang sa mga dayuhan.

Dahil laging kapos ang dolyar na kinikita ng Pilipinas sa eksport, kailangang taun-taon itong mangutang nang malaki sa mga dayuhan. Kung hindi, walang ipambabayad sa mga import na mahalaga sa pagtakbo ng buong ekonomya, sa pagpapalakas ng reaksyunaryong armadong pwersa at sa pagpapatupad ng iba't ibang proyekto ng gubyerno. Wala ring sapat na dolyar na maipambabayad sa mga obligasyon ng Pilipinas sa ibang bayan.

Lahat ng utang ng Pilipinas sa mga dayuhan ay may kalakip na mabibigat na kundisyon. Kaya palalim nang palalim ang pagkabaon ng ekonomya sa utang.

b. Sa larangan ng pulitika

1) Kontrolado ng imperyalismong US ang papet na gubyrno at ang reaksyunaryong armadong pwersa ng Pilipinas.

Ang imperyalismong US ang ultimong nagpapasya sa pagpili ng mga pangunahing humahawak ng kapangyarihan sa reaksyunaryong gubyrno. Para magawa ito, ginagamit ng imperyalismong US ang: kapangyarihan sa ekonomya ng bayan, kontrol sa pabatirang madla sa loob at labas ng bayan, at kapangyariha't kontrol sa reaksyunaryong armadong pwersa ng Pilipinas.

Umaasa nang malaki ang papet na armadong pwersa sa tulong na armas, kagamitang pandigma at pagsasanay mula sa imperyalismong US. Mayroon ding mga Amerikanong “tagapayong militar” sa mahahalagang departamento ng reaksyunaryong hukbo. Ang mga “tagapayong” ito ay direktang nakikialam sa estratehikong pagpapalano at paniniktik ng reaksyunaryong hukbo.

2) Nagpapatuloy ang pagpupusisyon ng mga tropang Amerikano at kagamitang pandigma ng US sa Pilipinas sa ilalim ng Kasunduang Access and Cross-Servicing, Tratadong US-RP sa Mutwal na Pagdedepensahan at Kasunduang US-RP sa Tulong Militar.

Mayroon dating mahigit 20 base militar ang imperyalismong US sa Pilipinas. Pinakamalaki ang Clark Air Base sa Angeles, Pampanga, at Subic Naval Base sa Olongapo, Zambales. Ginamit ang mga ito sa pananalakay sa mga mamamayan ng Asya at sa pagtatanggol sa mga interes ng imperyalismong US sa Pilipinas at sa mga kalapit-bayan.

Sa mga base militar, asal-hari at di sakop ng mga batas ng Pilipinas ang mga tropa ng US. Sa kabilang banda, tinratong animo alipin ang mga Pilipinong nagtatrabaho dito. Ang ibang Pilipino naman ay pinagbawalang lumapit at pumasok sa lupaing sakop ng mga base gayong sila dapat ang nakikinabang dito.

Noong 1991, hindi naaprubahan ang bagong tratadong magpapalawig sa pananatili ng mga base militar. Kaya nalansag ang lahat ng base at instalasyong militar ng US sa Pilipinas.

Gayunman, nananatili ang bisa ng *Tratadong US-RP sa Mutwal na Pagdedepensahan at Kasunduang US-RP sa Tulong Militar*. Sa ilalim ng una, maaari pang gamitin ng US ang Subic at Cubi sa ngalan ng kooperatibong mga operasyon (cooperative operations). Sa ikalawa, nananatili ang JUSMAG na siyang pangunahing tagasanay militar ng reaksyunaryong armadong pwersa at ang mga kasunduan sa pagbili o tulong na mga armas at kagamitang pandigma.

Sa ilalim ng *Acquisition and Cross Servicing Agreement (ACSA)*, makapanghihimasok ang mga dayuhang pwersang militar kahit sa anumang parte ng Pilipinas. Ipinapatupad ang *ACSA* ng rehimeng US-Ramos sa bisa ng isang ehekutibong kasunduan upang lusutan ang isang pormal na kasunduang kailangang arubahan sa senado.

Patuloy ding hinihikayat ng US ang papalaking ayuda ng imperyalismong Japan sa pagpapanatili ng dominasyon ng US sa Pilipinas pero patuloy na tumitindi ang kumpetisyon ng US at Japan.

k. Sa larangan ng kultura

Laganap ang imperyalistang kultura sa Pilipinas. Ipinapalaganap sa bayan ang mga ideyang palasamba at palaasa sa imperyalismong US. Binibigyang katwiran ng mga ito ang patuloy na pagkontrol at pagsasamantala ng imperyalista sa sambayanang Pilipino. Itinataguyod ang mga pananalakay at panghihimasok ng imperyalismong US sa ibang bayan. Samantala, pilit na pinapatay ang diwang makabayan at anti-imperyalista ng mga Pilipino.

Para ipalaganap ang imperyalistang kultura, itinataguyod ang paggamit ng Ingles sa mga eskwelahan, negosyo at sa gubyerno. Lubusang ginagamit ang mga paaralan sa pamamagitan ng pagkontrol sa mga kurikulum at mga libro. Mahalagang kasangkapan din ang mga sine, dyaryo, telebisyon, panitikan at sining.

d. Sa larangan ng ugnayang panlabas

Dinidiktahan ng imperyalismong US ang patakarang panlabas ng papet na gubyrno. Saligang katangian ng patakarang ito ang pagiging sunud-sunuran sa mga patakaran at programa ng imperyalismong US sa ugnayang pandaigdig. Sa mga kapulungang internasyunal, ang mga kinatawan ng papet na gubyrno ay parang mga lorong umuulit at nagtataguyod sa paninindigan at pananaw ng gubyrnong US.

1) Mula 1946, sinuportahan ng papet na gubyrno ang mga pakana ng imperyalismong US sa buong mundo. Mga halimbawa ang pagtatayo sa estadong Israel, kampanyang anti-Tsina, mga digmang mapanalakay sa Korea, Indotsina, at Iraq, kampanya para gawing lehitimo ang “Malaysia”, at muling pagbuhay sa militarismong Hapones.

2) Nagpadala ang papet na gubyrno ng mga sundalong Pilipino sa Korea noong dekada ‘50, sa Byetnam noong dekada ‘60 at ‘70 at sa Middle East at Kampuchea nitong dekada ‘90. Nais panatilihing ligtas ang mundo para sa malalaking negosyo ng imperyalismong US.

3) Bumubuntot ang papet na gubyrno sa pusisyon ng imperyalismong US sa kampanya sa ratipikasyon ng GATT/WTO, pagbubuo ng APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) at iba pang usaping pandaigdig.

6. Paano pinagsasamantalahan ng imperyalismong US ang sambayanang Pilipino?

Walang-habas na pinagsasamantalahan ng imperyalismong US ang sambayanang Pilipino. Nanghuhuthot ito ng limpak-limpak na tubo mula sa pawis at dugo ng mamamayan.

Tatlong pangunahing paraan ang ginagamit ng imperyalismong US sa pagpiga at pagsasamantala sa sambayanang Pilipino: kolonyal na kalakalan, tuwirang pamumuhunan at pagpapautang.

a. Kolonyal na kalakalan

Binibili ng imperyalismong US ang mga eksport ng Pilipinas sa napakamurang halaga at nagbebenta naman dito ng mga produkto sa napakataas na presyo. Sa kalakalang ito, laging lugi ang Pilipinas habang limpak-limpak namang tubo ang napupunta sa mga imperyalista. Nagagamit

din ng mga imperyalista ang kolonyal na kalakalan para sikretong makapaglabas ng dagdag pang tubo mula sa kanilang mga kumpanya sa Pilipinas.

Dahil sa kontrol nila sa mga produkto at pamilihan, naididikta ng mga monopolyong kapitalista ang presyo ng mga kalakal. Itinataas o ibinababa nila ito para makuha ang pinakamalaking pakinabang. Resulta ng ganitong kontrol, halimbawa, ang pabigla-biglang pagtaas at pagbulusok ng presyo ng mga produktong niyog na isa sa pangunahing pinagmumulan ng kitang dolyar ng Pilipinas.

Isang mekanismo ng mga imperyalista ang *transfer pricing* para magkamal ng dagdag na supertubo. Itinataas sa tunay nitong halaga ang inililistang halaga ng mga makinarya, hilaw na materyales, transportasyon at mga kasangkapan na isinusuplay sa mga lokal na subsidyaryo ng mga imperyalistang kumpanya. Halimbawa, itinataas ng Caltex Philippines ang inililistang halaga ng krudo, transportasyon at distribusyon, hilaw na materyales (kemikal, atbp), at pagmamantini sa mga makinarya na isinusuplay ng sentrong kumpanya mula sa US.

Dahil laging lugi sa pakikipagkalakalan sa mga dayuhan, paulit-ulit ang depisit sa kalakalang panlabas ng Pilipinas. Palaging mas malaki ang gastos sa import kaysa kinikita sa eksport. Ang taunang depisit sa kalakalang panlabas ng Pilipinas ay tumataas mula 147.1 milyong dolyar noong 1955, umabot sa 301.9 milyong dolyar noong 1968, 1.45 bilyong dolyar noong 1979, 6.1 bilyong dolyar noong 1993 at 7.0 bilyong dolyar nitong 1994. Para mapunuan ito, nangungutang ang Pilipinas sa mga dayuhan at sa lokal na pribadong sektor.

Patuloy at mabilis na tumataas ang presyo ng mga bilihin sa bayan dahil sa pagmahal ng mga import at pagpaparami sa eksport. Resulta ng huli ang kulang na suplay para sa lokal na pangangailangan.

b. Tuwirang pamumuhunan

Ang mga monopolyong kapitalistang US ay nagtatayo sa Pilipinas ng mga sangay ng kanilang mga korporasyon o kaya'y nakikisosyo sila sa malaking burgesyang kumprador.

Sa ganitong paraan, napapaliit nila ang kanilang gastos sa produksyon, napapalaki ang kanilang tubo at lalo pang napapahigpit ang kontrol sa ekonomya. Sinasamantala nila ang murang lakas-paggawa sa bayan. May iba't ibang kaluwagan pa sila sa buwis at pagnenegosyo na ibinibigay ng papet ng gubyrno. Nakakatipid sila sa gastos sa paghakot ng mga produktong ibinebenta nila sa Pilipinas at kalapit na mga bayan.

Sa industriya ng bakal, halimbawa, ang karaniwang sahod ng isang manggagawang Amerikano ay mahigit na 35 ulit na mas malaki sa sahod ng isang manggagawang Pilipino.

Taun-taon, dambuhalang tubo ang iniiuwi ng mga kumpanyang US. Sinabi mismo ng embahada ng US sa Pilipinas na sa bawat dolyar na ipinapasok ng mga negosyanteng Amerikano, apat na dolyar ang inilalabas nila. Tiyak na mas malaki pa ang totoo.

Dagdag pa, ginagamit nang husto ng mga monopolyong kapitalista ng US ang pangungutang sa mga bangko rito para mabilis na makapagpalawak ng negosyo. Sa bawat dolyar na ipinapasok sa Pilipinas ng mga negosyanteng Amerikano, umuutang sila ng \$8.33 dolyar sa lokal na mga bangko at institusyong pinansyal.

Ayon sa tala ng Bangko Sentral ng Pilipinas, 2.56 bilyong dolyar ang dayuhang puhunang pumasok sa bayan mula 1970-87. Ang lumabas na kapital naman sa panahon ding iyon ay 3.75 bilyong dolyar. Kaya may netong lumabas na kapital na mga 1.19 bilyong dolyar.

k. Pagpapautang

Sadyang ibinabaon ng imperyalismong US ang Pilipinas sa utang. Mula sa pagpapautang sa Pilipinas, tumutubo ang mga imperyalista ng malaking interes at nakakapagdikta ng mga kundisyong nagpapaluwag pa sa pandarambong at lalong nagpapahigpit ng kontrol nila sa bayan. Kabilang dito ang mga pautang para sa mga proyektong tuwirang pakikinabangan ng mga empresang imperyalista.

Sa katapusan ng 1995, mahigit \$40 bilyon na ang utang ng Pilipinas sa mga dayuhan. Ibig sabihin, bawat Pilipino ay may utang sa mga dayuhan na

aabot sa mahigit P25,000.00. Patuloy at mabilis pa itong lumalaki. Noong 1972 ang dayuhang utang ng Pilipinas ay \$2 bilyon lamang.

Bawat malaking pangungutang ng Pilipinas sa mga dayuhan ay may kakabit na mabibigat at makaisang-panig na kundisyon. Mga halimbawa ng mga kundisyong ito ang: pagpapababa sa halaga ng piso, liberalisasyon ng import, pagbibigay ng iba't ibang kaluwagan sa mga dayuhang namumuhunan, mabilis na pagpapataas sa mga buwis, presyo ng kuryente at tubig, at pagpapanatiling mababa ng sahod.

Nitong huli, idinagdag na kundisyon ang deregulasyon ng ekonomya. Itinatakda nito ang di pakikialam at pamumuhunan ng gubyerno sa ekonomya. Kabilang dito ang pag-aalis ng subsidyo o suporta sa agrikultura at pagsasapribado ng mga korporasyon ng gubyerno. Bukod pa, ginagawang pleksible ang mga patakaran sa paggawa, ipinagbabawal ang mga unyon, pinalalaki ang bilang ng mga manggagawang kontratwal at pinapawalambisa ang minimum na sahod.

Ang buong bigat ng pagsasamantala ng imperyalismong US at iba pang mga dayuhang monopolyong kapitalista ay binabalikat ng mamamayang Pilipino. Sila ang pinahihirapan ng napakababang sahod, mabilis na pagtaas ng presyo ng mga bilihan, mabigat na pasaning buwis at pagkaatrasado ng buong ekonomya.

B. Ang pyudalismo bilang ugat ng kahirapan ng sambayanang Pilipino.

1. Ano ang pyudalismo?

Pyudalismo ang sistema ng produksyon na ang pangunahing pwersa sa produksyon ay mga magsasaka at ang lupang binubungkal nila. Saligang katangian ng pyudal na relasyon sa produksyon ang matinding pang-aapi at pagsasamantala ng uring panginoong maylupa sa masang magsasaka. Sa sistemang pyudal, ipinabubungkal sa masang magsasaka ang malalawak na lupaing pag-aari ng mga panginoong maylupa. Pinagbabayad ang una ng napakataas na upa sa lupa.

2. Ano ang mga palatandaan ng pag-iral ng pyudalismo sa Pilipinas?

Mahigit apatnaraang taon nang umiiral ang pyudalismo sa Pilipinas. Mga palatandaan ng patuloy pang pag-iral nito ang sumusunod:

a. Pag-aari at kontrol o monopolyo ng iilang panginoong maylupa sa malalawak na lupain at kakulangan o kawalan ng lupa ng masang magsasaka

Noong 1968, may nakatalang humigit-kumulang sa 10,800 malalaking panginoong maylupa. Nagmamay-ari sila ng mula 50 hanggang mahigit isang libong ektaryang lupain. Humigit-kumulang tatlong milyong ektarya ang kabuuang sukat ng kontrolado nilang lupain. Mababa ito nang kaunti lamang sa kalahati (50%) ng kabuuang sukat noon ng lupang sakahan ng Pilipinas.

Ganito ang pagkakahanay nila batay sa lawak ng pag-aaring lupa:

LAWAK NG LUPAIN (ektarya)	BILANG NG PANGINOONG MAYLUPA
50 - 199	8,914
200 - 499	1,228
500 - 1,000	417
Mahigit 1,000	204

Bukod dito, mas marami pang mga panginoong maylupa ang nag-aari ng 49 ektarya pababa. Sa mga lupaing tinatamnan ng palay at mais, halimbawa, halos lahat ng mga panginoong maylupa ay nag-aari ng mas mababa sa 50 ektarya ng lupain. Gayunman, mahigit sa 1,500,000 ektarya ng mga taniman ng palay at mais ang kabuuang sukat ng kanilang pag-aari.

Sa huwad na reporma sa lupa ng rehimeng Aquino at Ramos, idineklarang saklaw ng reporma ang 10.3 milyong ektarya mula sa kabuuang 13.3 milyong ektaryang lupaing agrikultural. Mula dito ay makikita ang nagpapatuloy na malubhang problema sa kontrol ng mga panginoong maylupa sa lupaing agrikultural.

Bunga ng ganitong balangkas ng pagmamay-ari sa lupang agrikultural, laganap ang kawalan ng lupang pag-aari o kakulangan sa lupang sinasaka ng mga magsasaka.

Noong 1985, apatnapung porsyento (40%) ng kabuuang bilang ng magsasaka ang mga kasama. Bukod dito, 30% ang nagsasaka ng mga lupang publikong walang titulo. Ang natitirang 30% ay nagbubungkal ng sariling maliliit na parsela ng lupa. Ibig sabihin, sa bawat sampung magsasaka, pito ang walang sariling pag-aaring lupa at ang apat sa pitong ito ay mga kasama.

Sa mga lupang natatamnan ng palay at mais, halimbawa, mula 60% hanggang 75% ng mga magsasaka ang nakikisama. Gayong mas mababa sa 50 ektarya ang karaniwang sukat ng lupain ng mga panginoong maylupa dito, hinahati-hati nila ang lupa sa mga parsela at ipinauupa sa mga magsasaka.

Kung ibibilang pa ang mga manggagawang bukid na nagnanais magbungkal ng lupa, aabot sa 85% ng kabuang pwersang paggawa sa agrikultura ang walang sariling lupa. Ayon mismo sa reaskyunaryong gubyerno, 80% ng lupang agrikultural ang pag-aari ng 20% lamang ng populasyon. Noong Agosto 1992, inamin mismo ni Presidente Ramos na “lima’t kalahating porsyento (5.5%) ng mga panginoong maylupa ang nagmamay-ari ng 44% ng lahat ng lupang sakahan.”

Matingkad na nailalarawan ng mga ito kung gaano kalubha ang problema sa lupa ng masang anakpawis sa agrikultura.

b. Laganap na pagsasamantalang pyudal

Nananatiling laganap ang pagsasamantalang pyudal tulad ng napakataas na upa sa lupa, usura at pang-aalila sa masang magsasaka.

Kinikikilan ang masang magsasaka ng upa sa lupa sa anyo ng hatian sa ani o buwisan. Mula 50% hanggang 80% ng ani ang napupunta sa mga panginoong maylupa. Katiting na bahagi lamang ng ani ang natitira sa mga magsasaka.

Dahil hindi nakakasapat ang parteng nakukuha nila sa ani, ang mga magsasaka ay napipilitang mangutang sa mga usurero na karaniwang mga

panginoong maylupa rin. Sandaang porsyento (100%) o higit pa bawat anihan ang kalimitang interes sa pautang. Sa isang taon, aabot ito ng hanggang 300%.

Sapilitang inaalila ng mga panginoong maylupa ang mga magsasaka o pinagtatrabaho sila nang walang bayad at pinagbibigay pa ng tributo. Ipinapatawag anumang oras ang mga kasama at pamilya nila para gawin ang anumang iutos ng mga panginoong maylupa.

Sa mga lugar na salat sa lupa, mas maraming magsasaka ang nagkukumpitensya sa pakikisama at pagtatrabaho sa lupa. Kaya, kahit mas maliit kaysa karaniwan ang lupa ng panginoong maylupa, kadalasan namang mas matindi ang pagsasamantalang pyudal.

k. Atrasado at maliitang pagsasaka sa malaking bahagi ng kanayunan

Sa malaking bahagi ng kanayunan, laganap ang atrasado at maliitang pagsasaka. Sa maraming lugar, walang mga patubig at nakaasa lamang sa ulan ang pagsasaka. Karaniwa'y araro at kalabaw ang gamit sa pagbubungkal ng lupa at may ilang lugar pa nga na hindi gumagamit ng araro. Hindi laganap ang paggamit ng pataba at pestisidyo. Maliit ang taunang ani.

Maliliit ang karamihan ng mga sakahan sa Pilipinas. Noong 1980, 2.8 ektarya ang karaniwang laki ng lahat ng klase ng mga sakahan. Lumiliit na ito mula 3.6 ektarya noong 1970. Patuloy pa itong lumiliit. Mas maliit sa 2 ektarya ang mahigit 70% ng mga palayan.

Hindi interesado ang mga panginoong maylupa na paunlarin ang paraan ng pagsasaka. Nakukuha nila ang kanilang malaking parte sa ani kahit hindi nila paunlarin ang produksyon. Sa lawak ng kanilang lupain at laki ng upa sa lupa o parte sa ani, sobra-sobra ang pakinabang nila para suportahan ang kanilang maluhong pamumuhay.

3. Paano naghihirap ang magsasaka sa ilalim ng pananatili ng pyudalismo sa malawak na kanayunan?

Sa pananatili ng pyudalismo, matinding pinagsasamantalahan ang masang magsasaka sa pamamagitan ng iba't ibang anyo ng pyudal at malapyudal na pagsasamantala. Kabilang dito ang:

a. Pangngikil ng mataas na upa sa lupa

Sa mas maraming lugar, ipinangangalandakan ng mga panginoong maylupa na 50-50 ang hatian nila ng mga kasama sa ani. Sa hatiang ito, ipinapasa ng mga panginoong maylupa sa magsasaka ang pagpasan sa mga gastos sa pagsasaka. Kayat ang tunay na lilitaw na hatian ay 60-40 hanggang 80-20 pabor sa panginoong maylupa.

Sakali mang sinasagot ng mga panginoong maylupa ang mga gastos sa pagsasaka, tinataasan naman ang halaga ng mga ito para mapalaki ang parte nila sa ani.

Samantala, sa sistemang buwisan, ang takdang tantos ng upa sa lupa ay 25% ng taunang netong ani na nakabatay sa "normal" na ani sa loob ng tatlong taon bago pumasok sa kontrata. Obligadong bayaran ito ng kasama anuman ang laki ng ani niya, bagyuhin man o pestehin ang pananim. Sa sistemang ito, pasan ng magsasaka ang kabuuang gastos sa pagsasaka.

b. Usura o pagpapautang sa napakataas na interes

Ginagamit ito ng mga panginoong maylupa para lalong palakihin ang parte nila sa ani at maremata ang lupa ng mga magsasakang may lupa. Mula 100% hanggang 150% bawat anihan ang karaniwang interes na ipinapatong nila sa mga inuutang na pera o butil ng mga magsasaka.

Ang usura ay kakambal ng pyudalismo. Dahil sa matinding pagsasamantala sa masang magsasaka at paghihikahos nila, palagi silang gipit. Para matugunan ang kakulangan sa pagkain o malalaking pangangailangan sa panahon ng kagipitan, napipilitang mangutang sa mga usurero ang mga magsasaka kahit sa napakataas na interes. Madalas na wala silang maipambayad kundi ang parte sa ani o maliit na parsela ng lupang pag-aari nila.

k. Napakababang pasahod

Karamihan sa mga magsasaka ay nagtatrabaho sa iba para madagdagan ang maliliit na parte nila sa ani. Bukod sa pagsasaka sa inookupang parsela ng lupa, sila'y nakikitanim, nakikiani, sumasama sa mga bangkang pangisda at pumapasok sa sarisaring trabaho. Bilang sahod, tumatanggap sila ng maliit na halaga o maliit na bahagi ng ani kapalit ng isang araw na pagbabanat ng buto. Karaniwa'y mga panginoong maylupa at mayamang magsasaka ang umaarkila sa serbisyo nila.

Marami sa mga pana-panahong manggagawang bukid sa mga asyenda ng tubo at mga plantasyon ng mga dayuhang korporasyong agrikultural tulad ng sa pinya ay mga magsasaka rin. Dumaranas sila ng napakababang pasahod at biktima ng sistemang kabo at usura.

d. Pang-aalila at tributo

Anumang oras, ipinapatawag ng panginoong maylupa ang kanyang kasama o ang asawa o anak nito, para utusan sa iba't ibang gawain. Karaniwan ang pagpapalinis ng bahay at bakuran at pagpapatrabaho sa kusina laluna kapag may handaan. Bukod pa, madalas ding manghingi ang mga panginoong maylupa ng manok, prutas at iba pang "handog" mula sa masang magsasaka. Obligadong sumunod ang mga magsasaka. Kung hindi, manganganib silang mapatalsik sa sinasakang lupa.

e. Pang-aagaw ng mga panginoong maylupa sa lupa ng mga magsasaka

Nangingibabaw ang kapangyarihan ng mga panginoong maylupa sa kanayunan. Kontrolado nila ang reaksyunaryong gubyerno sa mga probinsya at bayan. May sarili silang kinatawan at kuneksyon sa mga nasa poder sa pambansang gubyerno.

Ginagamit nila ang kapangyarihang ito at ang kanilang kayamanan para gipitin at agawan ng lupa ang mga magsasakang nag-aari ng maliliit na parsela ng lupa. Kunwa'y bibilhin nila ang lupa ng mga magsasaka pero ito naman ay sa napakamurang halaga o kaya'y idinadaan sa pekeng mga papeles at kaakibat na utos ng hukuman na nagliligalisa sa pang-aagaw. Mas madalas, tahasang ginagamitan ng dahas at pananakot ang pang-aagaw nila

sa lupa ng mga magsasaka.. Paano pinahihirapan ng pyudalismo ang buong sambayanang Pilipino?

Ang pyudalismo ay isa sa mga pangunahing ugat ng kahirapan ng sambayanang Pilipino. Ito ang pinakamalaking dahilan ng pagkaatrasado ng ekonomya ng bayan. Dahil tumatanggap ng upa sa lupa na sobra-sobra sa mga pangangailangan at luho nila, walang interes ang mga panginoong maylupa sa pagpapaunlad ng pamamaraan ng pagsasaka. Kaya ang agrikultura, na esensyal na basehan ng industriyalisasyon, ay nananatiling atrasado.

Dahil sa monopolyo sa lupa at atrasadong pagsasaka, maraming taganayon ang pwersadong pumunta sa kalunsuran para maghanapbuhay. Sa kalagayang sobra-sobra ang nagkukumpitensyahan sa limitadong oportunidad sa trabaho, lalong nakakapagdikta ang mga dayuhan at lokal na kapitalista ng mababang sahod at di-makataong kundisyon sa paggawa.

At dahil pinaghihikahos ng pyudalismo ang pinakamalaking bilang ng mamamayan - ang mga magsasaka - limitado ang pamilihan ng mga produkto ng industriya sa loob ng bayan. Kaya malaking hadlang ang pyudalismo sa industriyalisasyon at umutulong ito para lalong makontrol ng mga dayuhang monopolyong kapitalista ang ekonomya ng bansa.

5. Bakit pyudalismo ang baseng panlipunan ng imperyalismo?

Sa agrikultura ng Pilipinas, umiiral ang lumang pyudal na paraan ng produksyon kaagapay ng kapitalistang pagsasaka. Pangunahing nakatuon ang huli sa produksyon ng eksport na mga pananim na kailangan ng US at ibang bayang kapitalista. Gayunman, mas malawak pa rin ang mga sakahang ginagamitan ng lumang pyudal na paraan ng produksyon kaysa mga sakahang kapitalista.

Ang pyudalismo ay pinananatili ng imperyalismong US para pamalagiing naghihirap ang malawak na sambayanan, supilin ang pinakamalaking uri, ang uring magsasaka, at manipulahin ang atrasadong kalagayan ng bayan. Sa gayon, napapakinabangan nito ang murang paggawa at murang hilaw na materyales. Nasa proteksyon naman ng imperyalismong US ang pananatili sa

kapangyarihan ng mga panginoong maylupa. Kaya sinasabi na baseng panlipunan ng imperyalismong US ang katutubong pyudalismo.

K. Ang burukratang kapitalismo bilang ugat ng kahirapan ng sambayanang Pilipino

1. Ano ang burukratang kapitalismo?

Ang burukratang kapitalismo ay ang pagpapatakbo sa gubyerno nang parang negosyo at para sa pagpapayaman ng mga nakaupo sa kapangyarihan.

Ang malalaking burukrata o upisyal ng reaksyunaryong gubyerno ay pawang mga kinatawan at bahagi ng uring malaking burgesyang kumprador at uring panginoong maylupa. Ginagamit nila ang kapangyarihang pampulitika para magsilbi sa mga dayuhang imperyalista, malaking burgesyang kumprador at mga panginoong maylupa. Kasabay nito, kinakasangkapan nila ang kanilang pusisyon para mangurakot at magpalawak ng pag-aaring lupa at negosyo.

Lahat ng papet na presidente, mula kay Quezon hanggang kay Ramos, ay mga burukratang kapitalista. Gayundin ang karamihan sa mga nangungunang burukrata sa pamahalaang pambansa, probinsyal at munisipal.

2. Paano pinahihirapan ng burukratang kapitalismo ang sambayanang Pilipino?

Bilang isang salot na kakawing ng imperyalismo at pyudalismo, ang burukratang kapitalismo ay malaking pasanin ng mamamayan. Pinahihirapan ng mga burukratang kapitalista ang mamamayan sa pamamagitan ng:

a. Pasismo at pagsupil sa mamamayan

Para mapasunod ang mamamayan sa gusto ng mga dayuhan at lokal na naghaharing uri, sistematikong sinusupil at kinokontrol sila ng reaksyunaryong estado. Ang estado ay binubuo ng mga instrumento sa

pamumwersa (hukbo, pulisya, bilanguan, hukuman) at ng gubyernong gumagawa at nagpapatupad ng mga batas. Nilikha ng mga naghaharing uri ang makinarya ng reaksyunaryong estado sa Pilipinas para ipagtanggol ang kanilang paghahari.

Espesyal na tungkulin ng mga burukratang kapitalista ang direktang pagpapatakbo ng reaksyunaryong estado. Para sugpuin ang mga kilusan at pakikibaka na naglalayong palayain ang lipunang Pilipino sa paghahari ng imperyalismo, pyudalismo at burukratang kapitalismo, itinataguyod ng mga burukratang kapitalista ang pasismo. Ito ang marahas na pananalakay at panunupil ng reaksyunaryong estado sa mamamayan.

b. Pagpasok sa mga di-pantay na kasunduan at pagpapatupad ng mga batas at programa na nagtataguyod ng pagsasamantala ng mga dayuhan at lokal na naghaharing uri

Ang mga burukratang kapitalista ang pumapasok at nag-aapruba sa mga kasunduan na nagbibigay sa imperyalismong US ng karapatan para patuloy na kontrolin at pagsamantalahan ang sambayanang Pilipino.

Ang mga burukratang kapitalista ang gumagawa at nagpapatupad ng mga batas na pabor sa mga naghaharing uri at kontra sa mamamayan.

Mga halimbawa ang sumusunod na mga batas: pagbibigay ng sarisaring kaluwagan sa mga dayuhan at lokal na malalaking kapitalista, pagliligalisa sa monopolyo sa lupa at pangangamkam ng lupa ng mga panginoong maylupa, pagpapanatiling mababa sa sahod at pagbabawal sa paggigiit ng mga manggagawa ng kanilang mga karapatang mag-union at magwelga, at pagliligalisa sa mga pasistang pananalakay sa mamamayan.

Ang mga burukratang kapitalista ay nagpapatupad ng iba't ibang programang tumutulong sa mga naghaharing uri para lalong makapagsamantala sa mamamayan at makapagpayaman.

Halimbawa nito ang magagastos na programa sa pagpapalakas sa reaksyunaryong hukbo at sa paggawa ng mga kalsada, daungan, paliparan, dam at tulay. Ang mga naghaharing uri ang nakikinabang sa mga programang ito na tinutustusan ng malalaking buwis ng mga mamamayan.

k. Kabulukan sa gubyerno

Laganap ang korupsiyon at katiwalian sa buong gubyerno. Sa pagpapatibay ng mga batas, utos at desisyon, tumatanggap ng malalaking suhol ang mga burukarata kapitalista. Dahil dito, lubos na nasusunod ang bawat naisin ng mga naghaharing uri na may kontrol sa yaman ng bayan.

Sa bawat kontrata, konsesyon, at lisensya, may ibinubulsang pera ang mga burukratang kapitalista. Kinukurakot nila ang malaking bahagi ng pondo ng reaksyunaryong gubyerno.

Minamanipula at kinukunan ng malaking porsyento ng mga burukratang kapitalista ang bawat kontrata sa obras publikas. Dagdag pa rito, itinatakdang maging suplayer ng mga gagamitin sa proyekto ang kanilang kamag-anak o kaibigan, pinalulusot ang wala sa istandard na kagamitan at pagkakagawa bastat may suhol at gumagawa ng kung anu-ano pang katiwalian para makapangurakot.

Nangangamkam ng lupa ang mga burukratang kapitalista. Kinukuha nila ang mga konsesyon sa malalawak na lupaing publiko para gawing pastulan, trosohan, minahan o subdibisyon.

Inaagaw nila ang lupa ng mga setler at pambansang minorya sa pamamagitan ng pagmamaniobra sa rehistro at titulo ng lupa.

d. Panlilinlang sa mamamayan

Nilililang ng mga burukratang kapitalista ang mamamayan para maging maamo at masunurin sa mga naghaharing uri. Inaakit nila ang mamamayan para umasa sa gubyerno sa paglutas ng mga problema.

Nagdaraos ng mga eleksyon ang mga burukratang kapitalista para palabasing kagustuhan ng mamamayan ang pag-upo nila sa poder. Ginagamit ang eleksyon bilang paraan ng pagpili kung aling pangkat ng naghaharing uri ang hahawak sa kapangyarihan ng estado.

Kontrolado ng mga burukratang kapitalista ang buong sistema ng edukasyon at masmidya. Ginagamit nila ang mga ito para ipalaganap ang mga ideyang sumasamba sa mga imperyalista, malalaking burgesyang kumprador at mga panginoong maylupa. Sa kabilang banda, sinisiraan nila

ang rebolusyonyong kilusan at inilalayo ang mamamayan sa landas ng rebolusyon.

D. Ang pagsasabwatan ng tatlong salot sa pagpapanatili ng lipunang malakolonyal at malapyudal

1. Paano nagsasabwatan ang imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo sa pagpapahirap sa sambayanang Pilipino?

Ang imperyalismong US ang pangunahing nakikinabang at pinakamapagpasyang pwersang nagtataguyod sa kasalukuyang naghaharing sistema sa Pilipinas. Ito ang nangingibabaw sa ekonomya ng bayan at kumokontrol sa reaksyunaryong gubyerno at mga armadong pwersa nito. Kung wala ang suporta ng imperyalismong US, hindi tatagal ang naghaharing sistema.

Ang malaking burgesyang kumprador ay bumubuntot at nakikinabang sa kapangyarihan ng mga dayuhang monopolyong kapitalista. Nabubuhay ang malaking burgesyang kumprador sa kolonyal na kalakalan, pakikipagsosyo sa mga dayuhang kapitalista, at pakikibahagi sa pakinabang mula sa dayuhang pangungutang. Pangunahing kasangkapan ito ng imperyalismong US sa pagsasamantala sa sambayanang Pilipino. Itinataguyod ng imperyalismong US ang pangingibabaw ng kapangyarihan ng malaking burgesyang kumprador sa ekonomya at pulitika ng Pilipinas.

Pinangangalagaan din ng imperyalismong US ang kapangyarihan ng uring panginoong maylupa para itaguyod ang paghahari nito sa Pilipinas. Pinapanatili ang pyudalismo para pamalagiing atrasado at nakasandig sa US ang bayan. Sa gayon, nakakapagkamal ng supertubo ang imperyalismong US.

Ang burukratang kapitalismo ay bahagi ng estadong likha ng imperyalismong US at pyudalismo. Pinag-uugnay nito at pinangangalagaan ang interes ng imperyalismo at pyudalismo laban sa pagtutol at pakikibaka ng mamamayan.

Sa halip na ipaglaban ang pambansa at demokratikong mga interes ng sambayanang Pilipino, naglilingkod ang mga burukratang kapitalista sa mga amo nilang dayuhan at pyudal habang nangungurakot sa pwesto sa gubyerno.

Bunga ng pagsasabwatan ng imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo, umiiral sa Pilipinas ang lipunang malakolonyal at malapyudal .

2. Paano naging malakolonyal at malapyudal ang lipunang Pilipino bunga ng pagsasabwatan ng imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo?

Malakolonyal at malapyudal ang lipunang Pilipino ngayon. Ang katayuang ito ay itinatakda ng imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo na ngayo'y walang awang nagsasamantala sa malawak na masa ng mamamayang Pilipino. Ang tatlong kasamaang ito, na bunga ng kasaysayan, ang mga pundamental na suliraning nagpapahirap sa lipunang Pilipino.

Ang malakolonyal na katangian ng lipunang Pilipino ay pangunahing itinatakda ng imperyalismong US. Kahit sinasabi ng mga reaksyunaryo na malaya na ang Pilipinas, hindi ito ganap dahil sila na rin ang kumontra sa sarili sa pagsasabing "ibinigay" o "ibinalik" lamang ng imperyalismong US ang kalayaan ng Pilipinas.

Ang totoo ay patuloy na nilalabag ng imperyalismong US ang pambansang soberanya sa pangalan at pagkaraang ibigay ito, sinigurado ng imperyalismong US na patuloy nitong makokontrol ang ekonomya, pulitika, kultura, militar at ugnayang panlabas ng Pilipinas. Nakapangikil ang imperyalismong US ng di pantay na mga tratado at makaisang-panig na mga pribilehiyong lumalabag sa pambansang soberanya, integridad ng teritoryo at pambansang mana ng sambayanang Pilipino.

Patuloy na inaangkin ng imperyalismong US ang pribilehiyong bigyan ng armadong proteksyon ang mga lokal na mapagsamantalang uri. Kahit may ilusyon ngayon na nagpapasya sa sarili ang kasalukuyang gubyrno, ang mga saligang patakaran nito at ang eleksyon at pagnonombra ng pinakamatataas na opisyal ay pangunahing itinatakda ng imperyalismong US.

Ang mga engklabe sa ekonomya na pinaghaharian ng mga empresa ng US , ang kontrol sa reaksyunaryong armadong pwersa ng Pilipinas ng US at ang libreng paglalabas-masok ng mga tropa at kagamitang pandigmang US

alinsunod sa mga tratadong militar sa kabila ng pormal na pagtatapos ng kasunduan sa pananatili ng malalaking base militar ng US, ang pinakamalinalaw na ebidensya na kolonya pa rin ng United States ang Pilipinas. Maaalis lamang ang mga kolonyal na engklabeng ito sa pamamagitan ng armadong pambansang rebolusyon na maggigiit sa kalayaan ng Pilipinas.

Ang malapyudal na katangian ng lipunang Pilipino ay pangunahing itinatakda ng pagkakapasok ng monopolyong kapitalismo ng US sa lumang pyudal na paraan ng produksyon at ng pagkakapailalim ng sistemang ito sa monopolyong kapitalismo ng US. Ang kongkretong resulta ng pagkakasanib ng dayuhang monopolyong kapitalismo at katutubong pyudalismo ay ang pagkaagnas at pagkalusaw ng natural na ekonomyang nakakasapat sa sarili, na naging ekonomyang pangkalakal.

Dahil dinidiktahan ng dayuhang monopolyong kapitalismo ang ekonomyang pangkalakal, ginagamit ito para pigilan ang pag-unlad ng pambansang kapitalismo at pwersahing mabangkrap ang mga may-aring nagbubungkal at tagayari ng handikrap. Ginagamit ang ekonomyang pangkalakal para panatilihin sa pyudal na pagkaalipin ang malawak na masa ng mamamayan at kasabay nito'y likhain ang relatibong surplus na populasyon, ang malaking reserbang hukbo ng paggawa, upang mapanatiling mababa ang presyo ng paggawa.

Sa agrikultura ng Pilipinas, patuloy na umiiral ang lumang pyudal na paraan ng produksyon kaagapay ng kapitalistang pagsasaka, na pangunahing isinasagawa para sa produksyon ng ilang pananim na pang-eksport na kailangan ng United States at iba pang bayang kapitalista. Mas malawak pa rin ang mga sakahang ginagamitan ng lumang pyudal na paraan ng produksyon kaysa mga sakahang kapitalista.

Ang pyudalismo ay pinasisigla at pinananatili ng imperyalismong US para mapamalaging naghihirap ang malawak na masa ng mamamayan, supilin ang pinakamalaking uri, ang uring magsasaka, at manipulahin ang atrasadong kalagayan ng bayan nang sa gayo'y makakuha rito ng murang paggawa at murang hilaw na materyales.

Naging malakolonyal at malapyudal ang lipunang Pilipino dahil naiimpluwensyahan at umaasa sa isa't isa ang imperyalismong US at pyudalismo. Hindi talaga interesado ang imperyalismong US na paunlarin ang ekonomyang kolonyal at agraryo para maging tunay itong malaya at umaasa-sa-sarili. Natural sa modernong imperyalismo na ang gawing posible lamang ay ang tagibang at pasumpong-sumpong na pag-unlad. Ang mga monopolyong kapitalista ng US ay interesado lamang na makakuha ng sobra-sobrang ganansya mula sa kolonyal na palitan ng hilaw na materyales na galing sa Pilipinas at yaring kalakal na galing sa United States, mula sa direktang pamumuhunan sa mga kolonya at malakolonya na nagsasampa ng mas mataas na ganansya, at mula sa internasyunal na pang-uusura.

Ang mga pundamental na problema ng sambayanang Pilipino ay hindi maaasahang lutasin ng kasalukuyang reaksyunaryong estado dahil, unang-una, likha at papet na instrumento ito ng imperyalismong US at pyudalismo. Sa bawat antas ng kasalukuyang reaksyunaryong estado, mula sa pambansang antas hanggang sa antas ng munisipalidad, nariyan ang mga burukratang kapitalista na tuta ng imperyalismong US at pyudalismo.

Ang burukratang kapitalismo mismo ay bukod pang kasamaang nagpapahirap sa buong bansa. Ginagampanan nito ang espesyal na papel na pag-ugnayin ang mga interes ng mga dayuhan at katutubong mapagsamantala at supilin ang determinadong paglaban ng rebolusyonaryong masa. Itinayo ang mga ito para maging mga papet na administrador ng imperyalismong US ayon sa patakaranang "sanayin na mamahala sa sarili".

Mas gusto pa ng mga burukratang kapitalista na ibulsa ang nananakaw nila sa gubyerno at manghingi ng konsesyon sa kanilang mga among dayuhan at pyudal kaysa ipaglaban ang pambansa-demokratikong interes ng sambayanang Pilipino. Walang saysay at mali na asahang babaguhin nila ang malakolonyal at malapyudal na mga saligang patakaran ng reaksyunaryong papet na gubyerno.

Ang karaniwang ginagawa ng mga bulok na upisyal na ito ng gubyerno ay gumamit ng kontra-rebolusyonaryong dalawahang taktika para lokohin ang mamamayan at mas mahusay na pagsilbihan ang mga naghaharing uri. Ipinoproklama nila ang sarili na mga "populista", "makabayan", "demokrata"

o "sosyalista" pa nga, at kaya rin nilang magnakaw ng mga kataga sa rebolusyong kilusang masa.

Ang imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo ang mga dahilan ng krisis ng malakolonyal at malapyudal na lipunang Pilipino. Hanggat hindi naibabagsak ang mga ito, hindi makakamit ng sambayanang Pilipino ang tunay na kalayaan at demokrasya.

IV. Demokratikong rebolusyong bayan ang tanging solusyon sa mga pundamental na problema ng sambayanang Pilipino.

A. Ang demokratikong rebolusyong bayan

1. Bakit rebolusyon ang tanging solusyon sa pundamental na mga problema ng sambayanang Pilipino?

Malinaw sa pag-aaral sa kasaysayan ng Pilipinas na hindi kailanman kusang isusuko ng mga dayuhan at lokal na naghaharing uri ang kanilang kapangyarihan. Hindi rin nila kusang isusuko ang kayamanang dinambong nila sa mamamayang Pilipino. Basta't ang kapangyarihan nila ang nanganganib, gagawin ng mga imperyalistang US, malaking burgesyang kumprador at uring panginoong maylupa ang lahat ng maniobra at kahayupan.

Bilang pinakamahalagang kasangkapan sa pagtatanggol at pagtataguyod sa kanilang paghahari at interes, itinayo at patuloy na pinalalakas ng mga naghaharing uri ang reaksyunaryong estado. Kaya, para mapalaya ang sambayanan mula sa salot ng imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo, pinakamapagpasya ang pagdurog sa reaksyunaryong estado.

Walang maaasahan ang mamamayan sa simpleng pagpapalit ng mga nagpapatakbo sa reaksyunaryong estado sa pamamagitan man ng eleksyon o kudeta. Walang ibinubungang pag-unlad sa kalagayan ng mamamayan ang pagbabagu-bago sa presidente ng papet na gubyrno. Patuloy lamang na sumasahol ang dinaranas nilang pagsasamantala, pang-aapi at kahirapan.

Magtatagumpay lamang ang kudeta sa Pilipinas kung may basbas ito ng imperyalismong US na mahigpit na kumokontrol sa reaksyunaryong armadong pwersa. Mas malamang kaysa hindi na ang iluluklok nito sa kaangyarihan ay kasinsama o mas masahol pa kaysa sa pinalitan. Pwedeng gamitin ng US ang opsyon na ito sa pagpapalit ng papet depende sa tantya niyang bentahe nito sa kanyang paghahari sa bayan.

Wala ring kahihinatnan ang pagsusumamo sa reaksyunaryong estado na ipagtanggol ang mamamayan laban sa mga dayuhan at lokal na nagsasamantala at nang-aapi. Hindi kailanman pukpukin ng bato ng mga naghaharing uri ang kanilang sariling mga ulo. Hindi nakapagtata kang ang reaksyunaryong estado at mga ahente ng mga naghaharing uri ang pangunahing nagpapalaganap sa ganitong mga kaisipan. Nais nilang gawing sunud-sunuran sa kanila ang mga mamamayan.

Para mapalaya ang sambayanan sa paghahari ng imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo, kailangang ibagsak ang reaksyunaryong estado. Kailangang palitan ito ng bagong estadong likha ng mamamayan at nagtataguyod sa kanilang mga interes. Kailangan ang rebolusyonaryong dahas para magapi ang mga naghaharing uri at mahawan ang landas sa pagtatatag ng lipunang malaya, makatarungan at maunlad.

Mapapalaya lamang ang sambayanang Pilipino mula sa tatlong salot pangunahin sa pamamagitan ng armadong pakikibaka at sekundaryo, sa pamamagitan ng ligal na pakikibaka. Repormismo ang paniniwalang makakamit ang tunay na kalayaan at demokrasya sa pamamagitan ng parlamentaryong mga paraan lamang.

2. Bakit pambansa-demokratiko ang katangian ng kasalukuyang yugto ng rebolusyong Pilipino?

Dahil sa malakolonyal at malapyudal na kalikasan ng lipunang Pilipino, di maiiwasan na maging pambansa-demokratiko ang katangian ng kasalukuyang yugto ng rebolusyong Pilipino. Isa itong pambansa-demokratikong rebolusyon, isang rebolusyong naghahangad ng paglaya ng sambayanang

Pilipino sa pang-aapi't pagsasamantalang dayuhan at pyudal. Ang prinsipal na dahilan kaya pambansang rebolusyon ito ay iginigiit nito ang pambansang soberanya laban sa imperyalismong US at mga lokal na tuta nito. Ang prinsipal na dahilan kaya demokratikong rebolusyon ito ay inilulunsad nito ang pakikibakang magsasaka para magkaroon ng lupa, ang pakikibaka laban sa katutubong pyudalismo. Itinataguyod din nito ang mga demokratikong karapatan ng malawak na masa ng mamamayan laban sa pasismo.

Ang mga saligang kontradiksyon sa lipunang Pilipino ay ang kontradiksyon ng bansang Pilipino at ng imperyalismo at ang kontradiksyon ng malawak na masa ng mamamayan at ng pyudalismo. Sa saligan, ang pasismong tumitindi ngayon ay ang panunupil na militar ng kasalukuyang kontra-rebolusyong estado sa sambayanan sa ngalan ng mga imperyalista at pyudal na amo ng estado.

3. Bakit bagong tipo ang pambansa-demokratikong rebolusyon na inilulunsad sa Pilipinas?

Dahil prinsipal na layunin ng kasalukuyang yugto ng rebolusyong Pilipino na palayain ang sambayanang Pilipino sa pang-aapi't pagsasamantalang dayuhan at pyudal, masasabing karugtong at pagpapatuloy ang rebolusyong ito ng Rebolusyong Pilipino ng 1896 at ng Digmaang Pilipino-Amerikano, na parehong nabigo sa pamumuno ng lokal na burgesya na pinangungunahan ng liberal-burges na liderato ng gubyernong Aguinaldo.

Gayunman, may saligang pagkakaiba ang kasalukuyang pambansa-demokratikong rebolusyon at ang rebolusyong tinalo ng imperyalismong US. Bagong tipo ang kasalukuyang pambansa-demokratikong rebolusyon. Bagong tipo ito dahil mula noong Rebolusyong Oktubre ng Rusya at mula nang lumitaw ang unang estadong sosyalista sa guho ng gera ng mga imperyalista (ang Unang Digmaang Pandaigdig), di maiiwasang maging bahagi ng pandaigdigang rebolusyong proletaryo ang mga pambansa-demokratikong pakikibaka sa imperyalismo, pyudalismo at burukratang kapitalismo sa mga kolonya at malakolonya. Mula noon, nawala na ang obhetibong kundisyon para sa lumang tipo ng pambansa-demokratikong rebolusyon sa Pilipinas. Nawala na ang kundisyon sa pamumuno sa rebolusyon ng lokal na burgesya.

Ang pandaigdigang rebolusyong burges ay hindi nakakapagbigay ng tamang oryentasyon sa pambansa-demokratikong rebolusyon. Higit kailanma'y hating-hati ang lumang lideratong ilustrado sa tatlong saray: malaking burgesyang kumprador, pambansang burgesya at petiburgesya na malinaw na may iba't ibang aktitud sa pulitika. Nasa yugto tayo ngayon ng bagong tipo ng pambansa-demokratikong rebolusyon, ang demokratikong rebolusyong bayan.

Nasa proletaryado na ngayon ang makauring pamumuno sa rebolusyong Pilipino at wala na sa burgesya o sa alinmang saray nito tulad ng nangyari noon sa lumang tipo ng pambansa-demokratikong rebolusyon. Hindi maibabagsak ang imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo kung ang malawak na masa ng sambayanan ay hindi pamumunuan ng rebolusyonaryong partido ng proletaryado, ang Partido Komunista ng Pilipinas, sa kataas-taasang patnubay ng Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong. Ang mga rebolusyonaryong hangarin at mithiin ng uring manggagawa, uring magsasaka, petiburgesya at pambansang burgesya ay wastong maisusulong at matutupad lamang sa pamamagitan ng makauring pamumuno ng proletaryado at partido nito.

Itinatag ang Partido Komunista ng Pilipinas noon pang 1930. Pero dahil sa grabeng sakit na suhetibismong burges sa ideolohiya, oportunistang pulitika at mga paglabag sa demokratikong sentralismo sa buhay ng organisasyon, hindi lamang nabigong tuparin ng Partido ang mga rebolusyonaryong tungkulin nito kahit na napakainam ng obhetibong kundisyon sa ilang panahon, laluna noong panahon ng antipasistang pakikibaka laban sa Hapones at pagkaraan niyon, kundi nabigo rin itong manatiling buo sa loob ng halos 20 taon bago ito itinatag uli noong Disyembre 26, 1968. Ang pangunahing dahilan ng pagkabigong ito ay ang pangingibabaw sa loob ng Partido ng kontra-rebolusyonaryong linya nina Lava at Taruc hanggang itakwil ang linyang ito ng kilusang pagwawasto na binigyan ng inspirasyon ng Marxismo-Leninismo-KaisipangMao Zedong.

Ang aping mamamayan ng mundo ay mayroon nang di magagaping sandatang pang-ideolohiya na magbabagsak sa imperyalismo, rebisyonismo at lahat ng reaksyon, at may tinatanaw nang kinabukasang sosyalista. Ang unibersal na katotohanan ng Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong

ang di magagaping sandatang direktang hawak ng mga rebolusyonaryong partidong proletaryo na namumuno sa aping mamamayan ng mundo.

Mayroon na ngayong Partido Komunista ng Pilipinas na puspulang nagsisikap na gamitin ang unibersal na katotohanan ng Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong sa kongkretong kundisyon ng Pilipinas. Mayroon na ngayong Bagong Hukbong Bayan na pinamumunuan ng Partido, para magpalasap ng nakakamatay na mga dagok sa armadong kontrarebolusyon at magtayo ng mga bakal na moog ng rebolusyon sa kanayunan bago agawin ang kapangyarihan sa kalunsuran. Mayroon na ngayong nagkakaisang prente na nagsusulong ng digmang bayan at naghihiwalay sa mga pusakal na kaaway. Pangunahing nakabatay ang nagkakaisang prenteng ito sa alyansa ng proletaryado at uring magsasaka na mahigit 90% ng mamamayan at sinasaklaw din nito ang petiburgesya, pambansang burgesyia at iba pang makabayan.

4. Ano ang perspektiba ng demokratikong rebolusyong bayan?

Sosyalismo ang perspektiba ng demokratikong rebolusyong bayan. Kagyat na sisimulan ang rebolusyong sosyalista sa tagumpay ng demokratikong rebolusyong bayan, kapag naibagsak na ang kapangyarihan ng imperyalismo, pyudalismo at burukratang kapitalismo at naagaw na ng mamamayan ang kapangyarihang pampulitika sa buong bayan.

Ang sosyalismo ay ang sistemang panlipunan kung saan ang kapangyarihang pang-estado ay nasa kamay ng uring manggagawa at ang mga kagamitan sa produksyon ay pag-aaring publiko. Ang sistema ng apropiyasyon ay may katangiang sosyal upang umalinsunod sa katangiang sosyal ng malakihang produksyon. Sa sistemang panlipunang ito, pinapalitan ang magulong sistema ng produksyon para sa tubo ng sistemang kapitalista, ng planadong produksyon para sa paggamit.

Ang tagumpay ng demokratikong rebolusyong bayan ang naglalalatag ng materyal na mga kundisyon at nagluluwal ng mga pwersa at mga kaparaanan para sa paglulunsad at pagsusulong ng sosyalistang rebolusyon. Hindi maaaring simulan ang sosyalistang rebolusyon hanggang hindi naipagtatagumpay ang demokratikong rebolusyong bayan.

Ang mga sosyalistang salik sa demokratikong rebolusyong bayan ay pinaunlad at pinalalakas upang matiyak na makapananaig ang uring proletaryado at makasusulong sa sosyalistang rebolusyon. Ang mga salik na ito ay ang pamumuno ng uring proletaryado sa pamamagitan ng Partido Komunista ng Pilipinas, ang absolutong pamumuno ng Partido sa Bagong Hukbong Bayan at iba pang mga instrumento ng kapangyarihang pampolitika, ang pagtatayo ng sektor pang-estado at sektor pang-kooperatiba ng ekonomya bilang mapagpasyang mga salik sa ekonomya, at ang pagtatayo ng diktadura ng proletaryado sa bag-as ng demokratikong diktadurang bayan.

B. Ang mga kaibigan at ang mga kaaway ng rebolusyon

Sa paglulunsad ng demokratikong rebolusyong bayan, mahalagang makilala kung sinu ang mga kaibigan at sinu ang mga kaaway. Sa gayon, natutukoy natin kung paano wastong pakikitunguhan ang bawat isa sa mga ito.

Mga kaaway ng sambayanang Pilipino ang imperyalismong US, malaking burgesyang kumprador at uring panginoong maylupa. Bilang mga naghaharing uri, sila ang kumokontrol at nagpapasasa sa yaman ng Pilipinas. Kontrolado din nila ang reaksyunaryong gubyerno at mga armadong pwersa nito.

Magkakakampi sa rebolusyon ang proletaryado, uring magsasaka, petiburgesya at sa ilang panahon at limitadong saklaw, ang pambansang burgesya. Sila ang dumaranas ng pagsasamantala at pang-aapi ng imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo.

Ang proletaryado ang uring namumuno sa rebolusyon. Ito ang pinakaabanteng pwersa sa produksyon. Dahil sa walang pag-aaring kagamitan sa produksyon, ito'y puspusang rebolusyonaryo at magpupunyagi sa rebolusyonaryong pakikibaka hanggang sa mapawi ang pagsasamantala ng tao sa tao. Ito ang uring tagapamandila ng pinakamaunlad na rebolusyonaryong teorya, ang Marxismo-Leninismo. Ang Partido Komunista ang partidong pampolitika nito.

Ang uring magsasaka, partikular ang maralita at panggitnang magsasaka, ang pangunahing pwersa ng rebolusyon. Bilang pinakamalaking

uri sa kasalukuyang lipunan, kailangang mapukaw at mapakilos ito sa rebolusyon. Ang problema ng mga magsasaka, ang problema sa lupa at pyudal na pagsasamantala, ang pangunahing nilalaman ng demokratikong rebolusyon ng bayan.

Ang petiburgesya ay mapagkakatiwalaang kaalyado sa rebolusyon. Dumaranas din ito ng matinding pagsasamantala at pang-aapi at handang aktibong lumahok sa rebolusyon, kasama ng uring manggagawa at magsasaka. Ang mga estudyante at intelektwal ay gumaganap ng mahalagang papel sa pagpapalaganap ng rebolusyonaryong propaganda.

Mapalalahok sa rebolusyon ang pambansang burgesya kahit mabuway ang paninindigan. Kahit nagsasamantala rin ito sa mga manggagawa at may mga kuneksyon sa imperyalismo at pyudalismo, nagigipit ito bunga ng pagkontrol ng imperyalismong US sa Pilipinas.

Para matagumpay na maipatupad ang kagyat at matagalang mga tungkulin sa rebolusyon, kailangang kilalanin at wastong pakitunguhan ang mga tunay na kaaway at mga tunay na kakampi.

1. Paano makikilala ang lokal na mga naghaharing uri?

Ang malaking burgesyang kumprador at uring panginoong maylupa ang lokal na mga naghaharing uri sa Pilipinas. Isang porsyento (1%) lamang sila ng polulasyon.

a. Malaking burgesyang kumprador

Sila ang pinakamalaki at makapangyarihang saray ng burgesyang Pilipino. Limpak-limpak ang kinikita nila sa pakikipagkalakalan ng Pilipinas sa mga bayang kapitalista tulad ng US at Japan. Mga prinsipal na ahente sila ng imperyalismong US sa kalakalan, mga bangko at institusyong pinansyal at mga industriya ng Pilipinas.

Sila ang pinakamalaking mga kasosyo ng mga dayuhang kapitalista sa malalaking kumpanya tulad ng Atlas Mining, Dole, Procter ang Gamble, BF Goodrich, Carnation, Del Monte, Purefoods, San Miguel, Philippine Refining, RFM-Swift, Nestle-Magnolia Dairy, MetroBank, CitiTrust, First CitiBank, SM, Banco de Oro, PLDT, AT&T at iba pa.

Kabilang sa burgesyang kumprador ang pinakamayayaman sa Pilipinas tulad nina Marcos, Soriano, Ayala-Zobel, Aboitiz, Tan, Gokongwei, Sy, Coyiuto, Uytensu, Floirendo, Gaisano, Osmena, Concepcion, Ramos, Cojuangco, Ortigas, Roxas-Chua, at Enrile.

Kabilang din ang mga manedyer at abugado ng malalaking korporasyon, malalaking akawntant, mga huwad na lider-obrero at mga intelektwal na mataas ang sweldo. Lahat sila ay tuwirang naglilingkod sa malaking burgesyang dayuhan at lokal.

Target ng rebolusyon ang malaking burgesyang kumprador. Sila ang pinakamabagsik sa pagpapanatili at pagpapatindi ng imperyalistang paghahari sa Pilipinas. Marumi at marahas silang lumalaban sa rebolusyon.

b. Uring panginoong maylupa

Sila ang nag-aari sa malalawak na lupaing agrikultural. Hindi sila lumalahok sa esensyal na paggawa at kung nagtatrabaho ma'y sa maliliit na gawain lamang. Yumayaman sila sa pangangikil ng mataas na upa sa lupa, tributo, usura at pangangamkam ng lupa. Nakakapagsamantala din sila sa mababang pagpapasahod sa inuupahang paggawa.

Kilalang malalaking panginoong maylupa sina Marcos, Enrile, Cojuangco, Aquino, de Venecia, Yulo, Ayala-Zobel, Lopez, Osmena, Montelibano, Starke, Araneta, Dimaporo, Floirendo, Elizalde, Pelaez at Lobregat.

Ibinibilang din sa uring panginoong maylupa ang sumusunod:

- 1) mga nangungupahan o konsesyonero ng malalawak na lupaing pag-aari ng reaskyunaryong gubyrno, mga bangko, simbahan, mga iskwele, o mga absenti na panginoong maylupa;
- 2) mga manedyer at tagalpagtaguyod ng mga huwad na kooperatibang agrikultural;
- 3) mga pangunahing engkargado ng mga panginoong maylupa sa pangungulekta ng upa sa lupa, o administrador ng malalawak na lupainila;

- 4) mga usurero na umaasa sa usura bilang pangunahing hanapbuhay at mas nakaaangat sa karaniwang panggitnang magsasaka;
- 5) mga may-ari ng makinarya (kono, traktora at iba pa) na sumisingil ng sobrang bayad na butil o pera; at
- 6) mga komersyante na nagbebenta ng mga kagamitan sa produksyong agrikultural sa napakataas na presyo at bumibili ng mga produktong agrikultural sa pinababang presyo.

Mahahati ang uring panginoong maylupa sa malaki, panggitna at maliit. Sa kalahatan, ang mga nagmamay-ari ng sampu hanggang apatnapu't siyam (10-49) na ektarya ay kabilang sa maliit at panggitna. Malalaking panginoong maylupa ang may limampung ektarya o mahigit pa. Kabilang sa huli ang bagong tipong mga panginoong maylupa na nag-eeksport ng hilaw na produkto tulad ng asukal, kopra, abaka, saging at iba pa. Sila ang pinakamalapit sa mga imperyalista, pinakamayaman at pinakamakapangyarihan sa mga panginoong maylupa.

Marahas na lumalaban sa rebolusyon ang uring panginoong maylupa at sa gayo'y target din sila ng rebolusyon. Para sa taktikal na mga konsiderasyon, pinag-iiba-iba sila ayon sa hawak na awtoridad at pagiging despotiko. Bagamat sa pangkalahatan ay target ng rebolusyon ang buong uring panginoong maylupa, pangunahing target sa hanay nila ang mga panginoong maylupa na malaki, nasa awtoridad at despotiko.

2. Paano makikilala ang bumubuo sa sambayanang Pilipino?

Ang sambayanang Pilipino ay binubuo ng uring manggagawa o proletaryado, uring magsasaka, mala-proletaryado, petiburgesya at pambansang burgesya. Siyamnapu't siyam na porsyento (99%) sila ng populasyon. Sila ang mga kaibigan ng rebolusyon.

a. Ang proletaryado o uring manggagawa

Ang proleteriyado ay walang pag-aaring kagamitan sa produksyon. Para mabuhay, kailangan nilang magbenta ng lakas-paggawa. Sila ang lumilikha ng mga produktong pinagtutubuan nang malaki ng mga kapitalistang dayuhan

at lokal. Sila ang bumubuhay sa modernong industriya. Mahigit 15% sila ng buong populasyon.

Karaniwang matatagpuan ang mga manggagawa sa mga pabrika ng tela, sigarilyo, kemikal, gamot, pagkain, at iba pa; sa mga minahan at trosohan; at sa mga asyenda ng eksport na mga pananim tulad ng tubo, saging, pinya at niyog. Kabilang sa kanila ang mga manggagawang bukid na tumatanggap ng regular na sahod sa mga plantasyon at sakahang kapitalista.

Ang proletaryado ang pinakakonsentradong uri sa lipunan. Sa maramihan at sama-samang paggawa, nagiging mahusay sila sa disiplina at organisasyon. Sa mga pakikibaka sa kabuhayan at pulitika laban sa malaking burgesya, napapanday ang makauring pamumuno nila sa rebolusyong Pilipino.

Pinamumunuan ng proletaryado ang rebolusyon sa pamamagitan ng kanilang partidong pampulitika, ang Partido Komunista ng Pilipinas.

Ang proletaryado ang tagapamandila ng pinakamaunlad na rebolusyonaryong teorya, ang Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong. Ito ang pinakaabanteng pwersa ng rebolusyon. Magpupunyagi ito hanggang mapawi ang pagsasamantala ng tao sa tao. Sa pagrerebolusyon, walang mawawala sa kanila kundi ang tanikala ng pagkaalipin.

b. Ang mala-proletaryado

Sila ang mga walang regular na pinagkakakitaan, wala o kulang ng hanapbuhay. Mayorya ng mala-proletaryado ay binubuo ng maralita at mababang-panggitnang magsasaka. Kabilang din ang maliliit na tagayaring-kamay, karpintero, maliliit na litratista, maralitang mangingisda, maliliit na tagalako at kargador sa palengke, tsuper ng dyip at traysikel, katulong sa bahay, katulong sa maliliit na tindahan at tagasilbi sa restawran.

Relatibong malaki ang bilang nila dahil sa pagkaatrasado ng kanayunan at pagkabansot ng industriya ng bayan. Sila ang itinuturing na reserbang hukbo ng paggawa.

Isang pwersang pampakilos ng rebolusyon ang malaproletaryado.

k. Ang lumpen-proletaryado

Dahil maraming walang hanapbuhay, patuloy na lumalaki ang lumpen-proletaryado. Sila ang mga magnanakaw, maton, pulubi, bugaw, puta, manggagantso, palaboy at iba pang nabubuhay sa gawaing antisosyal. Sila ang latak ng lipunan. Ang paglitaw nila ay resulta ng sapilitang kawalan ng magawa.

Mabuway ang paninindigan ng mga lumpen. Madali silang mabili ng kaaway at pwedeng maging mapanira. Madalas silang gamiting eskirol, importer, maton at mga upahang nanggugulo at nananalakay sa rebolusyonaryong kilusan.

Pero ang ilan ay pwedeng magbago. Magagamit sa rebolusyonaryong pakikibaka ang kanilang pagkamuhi sa reaksyunaryong estado bastat maingat silang magagabayan. Kung sumasama sa rebolusyon, nagdadala sila ng kaisipang rebeldeng lagalag at putsista.

d. Ang uring magsasaka

Sila ang nabubuhay sa pagbubungkal ng lupa. Sila ang kalakhang pwersa ng pambansang ekonomya. Pitumpu't limang porsyento (75%) sila ng populasyon ng Pilipinas.

Nahahati sila sa tatlong saray: mayamang magsasaka, panggitnang magsasaka at maralitang magsasaka.

1) Mayamang magsasaka

Karaniwan na nagmamay-ari ng lupa ang mga mayamang magsasaka, pero marami rin sa kanila ang umuupa ng lupa. Ang malaking parte ng kinikita nila ay kanilang kinukuha mula sa sariling paggawa at pagbubungkal sa lupa. Ang ibang bahagi ng kanilang kita (mula 30%-50%) ay nagmumula naman sa pagsasamantala sa iba sa pamamagitan ng pag-upa ng mga manggagawang bukid, pagpapaarkila ng mga hayop at kagamitang pansaka, pang-uusura at pagpapaupa ng sobrang lupa. Limang porsyento ng populasyon ng kanayunan ang mayamang magsasaka.

Mapapasuporta sila sa pakikibakang anti-pasista at anti-imperyalista. Pero sa antipyudal na pakikibaka, kailangan silang manyutralisa.

2) Panggitnang magsasaka

Karamihan sa mga panggitnang magsasaka ang may sariling pag-aaring lupa at kagamitang pansaka na sapat para mabuhay mula sa sariling paggawa. Mayroon ding ilan na umuupa ng lupa. Sa kabuuang hindi nila ibinebenta sa iba ang kanilang lakas-paggawa. Kung may dagdag man silang kita mula sa pagpapasahod o paggawa ng iba, maliit na bahagi lamang ito ng kanilang kabuuang kita. May 15%-20% sila ng populasyon sa kanayunan.

May tatlong antas ang gitnang magsasaka: nakatataas na panggitnang magsasaka, gitnang-panggitnang magsasaka at nakabababang-panggitnang magsasaka.

Bahagyang sobra sa sapat ang lupa ng nakatataas na antas para sa pangngailangan ng pamilya nila. Sapat-sapat naman sa kanilang pangngailangan ang lupa ng gitnang antas pero gusto nilang kumita pa ng kaunti para makaangat sa kabuhayan at makaiwas sa pagkakautang. Nagkakautang sila paminsan-minsan pero nakakaraos rin. Laging ligalig ang nakabababang antas dahil sa kakulangan ng lupa o mahinang klaseng lupa, kakapusan sa salapi at patung-patong na utang. Para madagdagan ang kita, nagpapaarkila sila ng paggawa sa iba.

Mabuway ang kalagayan ng kabuhayan ng gitnang mga magsasaka lalo na ng nakabababang antas. Mapapalahok sila sa kilusang anti-imperyalista at anti-pyudal. Sila ay mapagkakatiwalaang alyado ng proletaryado at mahalagang pwersang pampakilos sa rebolusyon.

3) Maralitang magsasaka

Karaniwan ay kasama lamang ng panginoong maylupa ang maralitang magsasaka at walang sariling pag-aaring lupa. Kahit may maliit na parsela ng lupa ang ilan, pangunahin silang umaasa sa pakikisama. May ilan silang simpleng kagamitang pansaka pero karaniwang nanghihiram o umuupa sila ng hayop na pansaka. Pitumpu't lima hanggang walumpung porsyento (75-80%) sila ng populasyon sa kanayunan.

Kadalasang obligado silang magbenta ng lakas-paggawa para madagdagan ang maliit na parte nila sa ani. Mula sa sahod ang 25% hanggang 50% ng kabuuang kita nila.

Bunga ng matinding pagsasamantala at pang-aapi, ang maralitang magsasaka, kasama ang nakabababang-panggitnang magsasaka, ay likas at pinakamapagkakatiwalaang alyado ng proletaryado sa rebolusyon. Sila ang pangunahing pwersa ng rebolusyon. Ang pakikibaka nila para sa lupa ang pangunahing nilalaman ng demokratikong rebolusyong bayan.

e. Ang petiburgesya

Sila ang pinakamababa at pinakamalaking saray ng lokal na burgesya. Ang katayuan nila sa ekonomya ay nasa pagitan ng masang anakpawis at ng mga mapagsamantala. Sapat-sapat ang kabuhayan nila dahil sa angkin nilang kakayahan, kaunting puhunan o ilang kagamitan sa produksyon.

Kabilang sa petiburgesya ang mayorya ng mga guro, estudyante, propesyunal na maliit ang kita, empleyado at mabababang upisyal ng gubyerno at mga empresa, gitnang magsasaka, maliliit na negosyante at mangangalakal, ekspertong tagayaring-kamay, karpintero-kontratista, mangingisdang may sariling bangkang demotor at kagamitan at bihasang manggagawa na mataas-taas ang sahod. Pitong porsyento (7%) ng buong populasyon ang petiburgesyang lunsod.

Kasama ang proletaryado at uring magsasaka, ang petiburgesya ay batayang pwersa ng rebolusyon. Sila ay maaasahang alyado ng proletaryado. Mapagpasya ang kanilang suporta para maikiling ang balanse ng pwersa pabor sa rebolusyon. Ang intelihensya sa hanay ng petiburgesya (kabataang estudyante, titser, propesyunal at intelektwal na maliit ang kita) ang pinakaimportante at pinakamapagpasya sa paghahanda ng upinyong publiko pabor sa rebolusyong Pilipino sa pambansang saklaw.

g. Ang pambansang burgesya

Sila ang saray ng burgesya na nasa gitna ng malaking burgesyang kumprador at petiburgesya. Mga negosyante silang nagnanais ng makabansang industriyalisasyon. Saklaw ng interes nila sa ekonomya ang maliit na pagawaan, pangingsida, maliitang pagmamanupaktura, katamtamang pangangalakal at negosyo sa transportasyon at intermedyang industriya. Isang porsyento (1%) sila ng populasyon.

Kabilang sa mga produkto nila ang alak, sapatos, tabako't sigarilyo, simpleng kagamitan sa agrikultura, lambat, lubid, langis ng niyog, arina, tela at damit, simento, papel, tabla, produkto ng iskrap na metal, plastik at iba pang mga produktong pangkonsumo. Hindi sila nagtatrabaho, pero sila ang tuwirang nangangasiwa sa kanilang negosyo. Tumutubo sila mula sa paggawa ng manggagawa.

Mapapalahok ang pambansang burgesya sa rebolusyon sa pana-panahon at limitadong saklaw. Kaya, dapat maging mapanghimok sa kanila. Pero dahil mabuway ang kanilang paninindigan, kailangang maging maingat sa pakikitungo sa kanila.

h. Natatanging mga grupo sa lipunan

Walang grupong panlipunan sa Pilipinas na maihihiwalay sa pagsusuri sa mga uri. Kapag binibigyan ng Partido ng espesyal na atensyon ang mga grupong panlipunan tulad ng mga mangingisda, pambansang minorya, settler, kababaihan at kabataan, hindi ito ginagawa para palabuin o pawalan ng halaga ang makauring nilalaman kundi para bigyan ng nararapat na atensyon ang partikular na kundisyong taglay o kailangang ng bawat grupong panlipunan.

1. Dahil sa pagiging pulu-pulo ng Pilipinas, natatangi ang laki ng grupong panlipunan ng mga mangingisda. Bukod sa mangingisda sa dagat, mayroon ding mga mangingisda sa malalaking ilog at lawa. Ang pangingisda ay hindi lamang pandagdag na hanapbuhay ng uring magsasaka. Mayroong pangingisda lamang ang hanapbuhay at mahahati sila sa tatlong seksyon: mayaman, panggitna at maralita.

Ang mga mayamang mangingisda ay gumagamit ng sariling bangkang demotor, malalaking lambat at kagamitan sa pangingisda, bumibili ng lakas-paggawa ng mga maralitang mangingisda at kumikita ng higit sa sapat para sa pangangailangan ng pamilya. Ang mga panggitnang mangingisda ay gumagamit ng sariling bangkang demotor, lambat na katamtaman ang laki at kagamitan na di kasing husay ng sa mayamang mangingisda, sa pangisdaang munisipal lamang nangingisda at kumikita ng sapat lamang para sa pamilya. Ang mga maralitang mangingisda ay pwedeng may sariling bangka at kagamitan na mahina ang klase, sa may baybayin pangunahing nangingisda

at hindi kumikita ng sapat para sa pamilya kaya kailangan pang humanap ng ibang hanapbuhay, kadalasa'y sa pagsasaka bilang pantulong na hanapbuhay; o pwedeng ibinebenta nila ang kanilang lakas-paggawa sa mga mayamang mangingisda at kapitalista sa pangingsda.

Ang mga mangingisda ay direktang pinagsasamantalahan ng mga kapitalistang US at Hapon na nangingisda sa dagat at gumagamit ng malalaking troler at mga plota (kabilang ang mga bapor na imbakan ng isda at bapor na pabrika ng de-latang isda) na sumisimot sa mga pangisdaan; ng mga panginoong maylupang nagbabakod at umaangkin sa pangingsda na nagdidikta ng presyo; at ng abusadong mga upisyal ng gubyrerno na basta na lamang kumukuha ng buwis na pera o isda.

Pwedeng suportahan ng mga mangingisda, laluna ng mga maralita at panggitna, ang antiimperialista at antipyudal na pakikibaka. Importanteng-importante sila sa pagkakawing at pagdedepensa sa mga pulo at sa pagpapakain sa mamamayan. Pwede nilang payamanin ang teorya at praktika ng digmang bayan sa pamamagitan ng pagpapaunlad sa pakikidigmang dagat at pakikidigmang inilulunsad sa mga ilog, lawa at wawa.

2. Dapat bigyan ng espesyal na pansin ang pangangailangang magkaroon ng awtonomong gubyrerno ang mga pambansang minoritya na umaabot sa 14% ng populasyon. Ang pinakamarami ay ang tinatawag na mga tribung Muslim (na mas tamang tawaging Magindanao, Maranao, Tausog at iba pa). Kasunod ang mga tribung Igorot.

Ang malawak na mayorya ng mga pambansang minoritya ay naninirahan sa mga liblib na lugar at mga lugar na pinababayaan at inaabuso nang husto ng reaksyuunaryong gubyrerno. Ang mga pambansang minoritya ay matagal nang biktima ng sobinismong Kristyano at pang-aapi ng mga reaksyunaryo. Hinding-hindi pwedeng magpataw o magbigay ng impresyon na nagpapataw sa kanila ng isang bagay na labas sa kanilang awtonomong pangangailangan. Kinikilala ng Partido ang karapatan nilang magpasya sa sarili. Mapapagkaisa lamang sila at ang iba pang mamamayang Pilipino batay sa pagkakapantay-pantay at respeto sa kanilang kultura o lahi.

Mas mabigat ang pasanin ng mga pambansang minorya sa Pilipinas kaysa iba pang mamamayang Pilipino. Hanggang ngayon ay primitibong komunal pa ang pamumuhay ng karamihan sa mga Negrito at biktima sila ng rasistang diskriminasyon. Kinakamkam ng mga sobinistang Kristyano at Malayo ang kanilang mga lupa sa mga kapataga't lambak at kahit sa kabundukang pinagtatabuyan sa kanila. Basta't magustuhan ay inaabuso at pinapatay ang mga katutubong ito. Kahit ang mga pambansang minorya sa Mindanao, na ang inabot na yugto sa pag-unlad ng lipunan ay hindi mahuhuli sa inabot ng iba pang mamamayang Pilipino, ay biktima ng pinakasobrang kriminal na pang-aabuso ng mga sobinistang Kristyano at ng reaksyunaryong gubyerno. Ang lupain ng mga ninuno nila ay kinakamkam ng mga imperyalista, kumprador, panginoong maylupa at burukratang kapitalista sa pamamagitan lamang ng pagmamaniplula ng mga titulo ng lupa at lubos na pagbabale-wala sa katutubong mga kostumbre at batas nila. Ang pangangamkam ng lupa ang kasamaang ipinararanas ng malalaking nag-iispekulasyon sa lupa, magtotroso, may-ari ng rantso, kumpanya sa minahan at panginoong maylupa sa lahat ng katutubong pambansang minorya sa Pilipinas. Palagi na lamang silang napapalayas sa kanilang lupa sa pamamagitan ng armas.

Marami sa kanila ang naitaboy sa pinakaliblib na lugar, at ang mga ito ay pwedeng gawing makapangyarihang mga base para sa rebolusyonaryong pakikidigma.

Ang tamang patakaran sa lahat ng pambansang minorya ay panghawakan lagi ang proletaryong paninindigan at gumawa ng kailangang pagsusuri sa mga uri. Ito lamang ang paraan para puspusang makasanib sa kanila ang Partido. Sa pagpapalitaw ng mga kadre ng Partido at Pulang mandirigma sa mga pambansang minorya, hindi lamang ang buong papet na estado ang maibabagsak ng Partido kundi pati ang mga lokal na tirano sa mga teritoryo ng mga pambansang minorya.

3. Ang mga setler sa mga bulubundukin at kagubatan sa Pilipinas ay isang importanteng penomenon dahil sa malakolonyal at malapyudal na katangian ng lipunang Pilipino. Importante sila dahil sila'y inaapi, marami at nasa tereyn na paborable sa armadong pakikibaka. Sa ilang probinsya, ang mga setler ang mayorya ng lokal na populasyon.

Ang mga setler sa mga bulubundukin at kagubatan ay mga magsasakang nawalan ng lupa at walang makitang trabaho sa bukid o pabrika sa lugar na pinanggalingan nila. Kahit sa umpisa ay mayroon silang kapirasong lupang binubungkal at itinuturing na sa kanila, karaniwa'y nabubuhay sila bilang maralitang magsasaka o nakakababang-panggitnang magsasaka at hinahadlangan ng reaksyunaryong gubyerno at iba't ibang lokal na mapagsamantala na magkaroon ng pormal na titulo sa kanilang lupa. Kadalasa'y nagiging biktima sila ng pangangamkam ng lupa, kapabayaang gubyerno, pang-uusura, manipulasyon ng komersyante, "lagay" sa mga lokal na burukrata at maton, at mga bandido. Para sa sariling pakinabang ng mga panginoong maylupa at upisyal na reaksyunaryong gubyerno, madalas na inuudyukan ng mga ito na maghidwaan ang mga komunidad ng mga setler at ng mga katutubo.

4. Ang kababaihan ang kalahati ng populasyon ng Pilipinas at kabilang sila sa iba't ibang uri. Kung gayon, ang malawak na mayorya ng babaeng Pilipino ay kabilang sa mga uring inaapi at pinagsasamantalahan. Pero dagdag sa makauring pang-aapi, dinaranas nila ang pang-aapi ng kalalakihan. Dapat lalong magsikap ang mga lalaking rebolusyonaryo para magkaroon ang kababaihan ng pinakamalawak na partisipasyon sa demokratikong rebolusyon ng bayan. Hindi nila dapat maging aktitud na sapat nang ang mga lalaki ang nasa rebolusyonaryong kilusan. Ang totoo'y pyudal ang aktitud na ito at gagrabe lamang ang lumang impluwensya ng angkan at simbahan sa kababaihan kung ipupwera sila sa rebolusyonaryong kilusan. Pwedeng gampanan ng kababaihan ang mga pangkalahatan at espesyal na tungkulin sa rebolusyon. Epektibo itong paraan para makalaya sila sa sakmal ng pyudal na konserbatismo at pati sa dekadenteng burges na paglalarawan sa kababaihan bilang mga bagay na pang-alih lamang.

5. Ang kabataan ang mayorya ng populasyon ng Pilipinas. Mahaba na ang natatalakay natin tungkol sa kabataan estudyante na sa kabuuang kabilang sa petiburgesya. Dapat nating tandaan na kabilang sa uring manggagawa at uring magsasaka ang mayorya ng kabataan. Natural lamang na kabataan ang mayorya ng kadre ng Partido at regular na mandirigma ng hukbong bayan. Hindi dapat maging arogante sa mga kabataan ang mga nakatatanda at hindi naman dapat mawalan ng respeto sa mga nakatatanda

ang mga kabataan. Ang rebolusyong karanasan ng mga nakatatanda ay dapat mahusay na maisanib sa rebolusyong sigla at talas ng mga kabataan.

Importanteng umasa sa kabataan sa matagalang rebolusyong pakikibaka. Sa pagmomobilisa sa kabataan, nasisiguradong walang tigil na lilitaw ang mga magpapatuloy sa rebolusyong kilusan.

3. Bakit mahalaga ang pana-panahong pagsusuri sa mga uri sa proseso ng pagsusulong ng demokratikong rebolusyong bayan?

Pwedeng mangyari na maikaklasipika ang isang tao sa dalawa o higit pang kategorya ng uri. Dahil sa malakolonyal at malapyudal na katangian ng ekonomya, ang isang kabilang sa uring panginoong maylupa ay pwedeng kabilang din sa malaking burgesya o sa panggitnang burgesya. Pwedeng tukuyin ang prinsipal na katangian ng uri ng taong ito batay sa kanyang prinsipal na pinagkakakitaan. Kapag isa ring pambansang burges ang isang panginoong maylupa, magkahiwalay at tamang hinaharap ang kanyang interes bilang panginoong maylupa at interes sa industriya o komersyo. Ang isang myembro ng intelihensya ay pwedeng magmula sa pamilyang panginoong maylupa, pambansang burges o mayamang magsasaka, pero naghahanapbuhay siya bilang petiburges ng lungsod. Sa esensya, kinikilala siyang myembro ng petiburgesya ng lungsod.

Gayunman, hindi lamang pamantayang pangkabuhayan ang dapat gamitin sa pagkaklasipika ng mga indibidwal. Nahuhubog ang rebolusyong kontra-rebolusyong katangian ng isang indibidwal sa takbo ng pakikibaka, laluna pagdating sa usapin ng pagiging proletaryong rebolusyong. Walang isinisilang na Pula kahit sa mga anakpawis. Sa mga inaapi't pinagsasamantalahan, pwedeng magkaroon ng sandakot na eskirol na dahil sa kontra-rebolusyong aktitud ay napupunta sa panig ng mga kaaway ng mamamayan. Sa mga myembro ng petiburgesya, may pwedeng maging abanteng elemento sa rebolusyong pakikibaka. Kahit sa mga myembro ng mga mapagsamantalang uri may mga bukod-tanging kaso ng mga indibidwal na nagbabago at sumasama sa mga rebolusyong. Kung gayon, dapat bigyan ng nararapat na importansya ang pamantayan ng paninindigang pampolitika at ang proseso ng pagbabago ng ideolohiya.

Dapat tayong magkaroon ng komprehensibong pananaw sa diyalektikong relasyon ng basihang pang-ekonomya at ng super-istruktura. Batay sa mga uri at saray, kailangan din natin ang paulit-ulit na pagsusuri sa mga uri nang sa gayo'y magkaroon tayo ng tamang pagsapol sa mga pagbabago sa pampulitikang aktitud na ibinubunga ng bagong materyal na kundisyon, at gayundin sa mga pagbabago sa materyal na kundisyon dahil sa mga pagbabago sa pampulitikang aktitud.

K. Ang tatlong mahahalagang sandatang kailangan para magtagumpay ang demokratikong rebolusyong bayan

Ang tatlong sandata ng rebolusyong Pilipino ay ang Partido Komunista ng Pilipinas, ang Bagong Hukbong Bayan at ang pambansang nagkakaisang prente. Sa madaling sabi, ang Partido Komunista ng Pilipinas, na kumakatawan sa proletaryado, ay gumagamit ng dalawang makapangyarihang sandata, ang armadong pakikibaka at ang nagkakaisang prente.

1. Bakit kailangan ang makauring liderato ng proletaryado at ng Partido nito, ang Partido Komunista ng Pilipinas?

Hindi magkakaroon ng matagumpay na rebolusyon kung wala ang tamang liderato ng isang tiyak na uri. Ang proletaryado ang namumunong uri sa rebolusyong Pilipino ngayon. Sila ang pinakaabanteng pwersa sa produksyon at pulitika sa Pilipinas at sa buong mundo. Sila ang nagdadala sa bandera ng unibersal na teorya ng Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong, na kung wala ay hindi pwedeng lumitaw ang tunay na rebolusyonaryong kilusan sa Pilipinas sa kasalukuyang panahon.

Mula noong Unang Digmaang Pandaigdig at Rebolusyon ng Oktubre, nang pumihit ang takbo ng kasaysayan ng mundo sa landas ng sosyalismo mula sa landas ng kapitalismo, ang proletaryadong Pilipino lamang ang nagkaroon ng kakayahang unawain at yakapin nang husto ang mga mithiing makabayan at progresibo ng buong sambayanang Pilipino. Pagkatapos ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ng pambansang paglaya ng sambayanang Tsino at iba pang mga sambayanan, at pagkatapos ng Dakilang Proletaryong

Rebolusyon sa Kultura ng Tsina, lalo pang luminaw ang istorikong papel ng proletaryadong Pilipino bilang namumunong uri ng rebolusyong Pilipino.

Nitong nakaraang 53 taon, ang proletaryado ang uri sa lipunang Pilipino na nangahas sa landas ng rebolusyonaryong armadong pakikibaka laban sa mga dayuhan at lokal na mang-aapi't mapagsamantala. Sila ang uring nakapagtamo ng pinakamalalim na karanasan at mga aral sa kongkretong praktika ng rebolusyong Pilipino.

Dahil sa kalikasan ng uring proletaryado, hindi lamang sa kagyat na hinaharap nila makakayang magbigay ng rebolusyonaryong liderato kundi pati sa malayong hinaharap hanggang sa maabot ang yugto ng komunismo. Pinamumunuan nila ang kasalukuyang yugto ng demokratikong rebolusyon ng bayan at pamumunuan din ang kasunod na yugto, ang rebolusyong sosyalista.

Ang Partido Komunista ng Pilipinas ang pinakaabanteng kumakatawan at prinsipal na instrumento ng rebolusyonaryong liderato ng proletaryadong Pilipino sa pagtupad sa makasaysayan nilang tungkulin. Ang Partido ay binubuo ng pinakaabanteng mga elemento ng proletaryado at kung gayo'y konsentradong ekspresyon ito ng lakas sa ideolohiya, pulitika at organisasyon ng proletaryado bilang uring namumuno.

Kung wala ang rebolusyonaryong Partidong ito, hindi magkakaroon ng rebolusyonaryong kilusan. Responsable ang Partido sa tamang paggamit ng unibersal na teorya ng Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong sa kongkretong kundisyon ng lipunang Pilipino. Ang praktikal na liderato at mga patakaran nito ang nagtatakda sa takbo ng rebolusyonaryong kilusan. Bilang pangkalahatang pamunuan ng rebolusyong Pilipino, tinitiyak ng Partido na maisusulong ng tamang estratehiya at mga taktika ang rebolusyon.

Kahit medyo maliit ang proletaryado sa lipunang malakolonyal at malapyudal tulad ng sa Pilipinas, ang Partido Komunista ng Pilipinas bilang pinakaabanteng destakamento nila ay malalim na nag-uugat sa malawak na masa ng mamamayan at nagpapalakas para maging di magagaping pwersa sa bag-as ng buong rebolusyonaryong kilusang masa. Mahigpit na ikinakawing ng Partido ang proletaryado sa uring magsasaka at pati sa iba pang rebolusyonaryong uri at grupo sa Pilipinas. Sa pagbibigay ng Partido ng proletaryong liderato sa uring magsasaka, mahahawakan ang prinsipal nitong

sandata, ang malakas na hukbong bayan, at mapapaunlad ang batayan para mahawakan ang isa pang makapangyarihang sandata, ang pambansang nagkakaisang prente ng lahat ng rebolusyonaryong uri at saray.

Sa masidhing pagmamatyag sa peligro ng modernong rebisyonismo at sa paglitaw ng bagong kontra-rebolusyonaryong linyang rebisyonista ng mga bagong Lava at Taruc, sa katauhan nina Felimon Lagman, Arturo Tabara, Ricardo Reyes, Romulo Kintanar at ahente ng CIA na si Joel Rocamora, ang Partido ay walang pagod na naglulunsad ng kilusang pagwawasto para maiwaksi ang mga pagkakamali noong nakaraan at pati sa kasalukuyan.

2. Bakit kailangan ang kilusang magsasaka at ang armadong pakikibaka?

Ang uring magsasaka ang kalakhang pwersa ng rebolusyong Pilipino. Sila ang pinakamalaking pwersang masa sa isang bayang malakolonyal at malapyudal. Kung wala ang makapangyarihang suporta nila, hinding-hindi magtatagumpay ang demokratikong rebolusyon ng bayan. Ang problema nila ay hindi pwedeng hindi maging pangunahing problema ng demokratikong rebolusyon ng bayan. Sa paglutas lamang sa problemang ito mapupukaw at mamobilisa ng proletaryado at ng Partido nila ang masang magsasaka.

Walang solusyon sa problema ng magsasaka kundi ang maglunsad ng armadong pakikibaka, magsagawa ng rebolusyong agraryo at magtayo ng mga rebolusyonaryong base. Habang isinasagawa ang rebolusyonaryong pakikibaka para sa lupa bilang paraan ng pagtupad sa pangunahing demokratikong nilalaman ng rebolusyong Pilipino, natutupad din ang sentral na tungkulin ng buong pambansang rebolusyonaryong kilusan na agawin at konsolidahin ang kapangyarihang pampolitika. Mabubuo lamang ang mga pangunahing armadong pangkat ng rebolusyong Pilipino sa paglulunsad ng gerang magsasaka. Kung gayon, di maiiwasan na sa uring magsasaka lamang pwedeng magmula ang malawak na mayorya ng mga Pulang mandirigma ng Bagong Hukbang Bayan.

Magkakamali ang isang Partido Komunista sa malakolonyal at malapyudal na bayan kung sa kalunsuran imbes na sa kanayunan ibibigay ang prinsipal na diin ng gawaing masa nito. Kapag ganoon ang ginawa ay maliligaw ito at makakagawa ng "Kaliwang" oportunistang pagkakamali na tangkaing agawin ang kapangyarihan batay, pangunahin, sa lakas ng masang

proletaryado sa kalunsuran, nang walang sapat na suporta mula sa uring magsasaka, o makagagawa naman ng Kanang oportunistang pagkakamali na umasa nang walang hanggan sa parlamentaryong pakikibaka at sa mga walang prinsipyong pakikipagkompromiso sa mga imperyalista't mga naghaharing uri tulad ng tinatangka ngayong gawin ng mga lokal na rebisyunistang taksil.

Dahil isinasaalang-alang ang di pantay na pag-unlad ng lipunangPilipino, ang dapat bigyan ng prinsipal na diin ay ang rebolusyonyong pakikibaka sa kanayunan at ang dapat bigyan ng sekundaryong diin ay ang rebolusyonyong pakikibaka sa kalunsuran. Sa lahat ng oras, dapat maging mahusay ang koordinasyon ng rebolusyonyong pakikibaka sa kalunsuran at sa kanayunan. Pero hinding-hindi natin dapat kaligtaan ang sentral na katotohanan na nasa kanayunan ang pinakamahinang mga kawing ng kapangyarihang pampulitika ng kaaway at doon pinakamalawak ang lugar na mapapagmaniobrahan ng armadong pwersa ng bayan sa pira-pirasong pag-ubos at hakbang-hakbang na pagdurog sa kontra-rebolusyonyong armadong pwersa.

Dapat masigasig na ipatupad ang estratehikong linya ni Tagapangulong Mao na kubkubin ang kalunsuran mula sa kanayunan. Sa kanayunan mapipilit ang kaaway na ikalat nang manipis ang kanilang pwersa at maaakit sila sa mga lugar na ang inisyatiba ay ating-atin. Kahit sa umpisa'y estratehikong nakukubkob tayo ng kaaway, isa laban sa sampu, sa taktika'y makukubkob naman natin sila, sampu laban sa isa. Sa katagalan, ang agos ng gera ay siguradong maipipihit laban sa kanila habang nababawasan ang aktwal nilang pwersa at sa mga dahilang pampulitika'y nahihirapan silang kumuha ng bago. Sa lahat ng oras, mapipilitan silang magtalaga ng napakalaking pwersang militar kahit man lamang sa istatikong pagdedepensa sa kanilang mga syudad, malalaking kampo at mga pangunahing linya ng komunikasyon at transportasyon. Sa katagalan ay masasangkot din nang husto ang kanilang parasitiko't pasibong pwersang militar sa mga hidwaan ng mga paksyon ng mga reaksyunaryong uri.

Sa kanayunan, makakapagpaunlad tayo ng ilang larangan ng labanan na iba't iba ang kalidad, mula mga sonang gerilya hanggang mga baseng purok.

Sa gawaing ito, lagi tayong magtiwala at umasa sa masa dahil ang rebolusyon ay pagsisikap ng masa. Dapat lagi tayong pangunahing umasa sa mga maralitang magsasaka, nakakababang-panggitnang magsasaka at lahat ng seksyon ng proletaryado at malaproletaryado na nasa kanayunan. Isa pa, dapat nating kunin sa panig ng rebolusyon ang mga panggitnang magsasaka at nyutralisahin ang mga mayamang magsasaka para maihiwalay at madurog ang mga pangunahing haligi ng pyudalismo at lahat ng iba pang lokal na tirano.

Sa paglikha ng mga baseng purok natin, umaasa tayo sa matatag na organisasyon ng Partido, malakas-lakas na Pulang Hukbo, tereyn na paborable sa operasyong militar at sapat na mapagkukunan ng kabuhayan.

Ang pinakaatrasadong mga purok sa kanayunan ay magagawa nating pinakasulong na moog sa pulitika, militar, ekonomya at kultura ng rebolusyon. Malilikha na natin ang armadong independyenteng rehimen sa kanayunan kahit hindi pa natatalo ang kaaway sa kalunsuran. Makakasulong lamang ang rebolusyon batay sa mga solidong demokratikong tagumpay sa kanayunan. Dahil di pantay ang pag-unlad ng lipunang Pilipino, sa di pantay na paraan lamang pwedeng umunlad ang demokratikong rebolusyon ng bayan. Kung gayon, kailangan ang matagalang digmang bayan para puspusing maganap ang rebolusyon sa buong Pilipinas.

3. Bakit kailangang itayo ang saligang alyansa ng manggagawa at magsasaka bilang pundasyon ng pambansang nagkakaisang prente?

Ang saligang alyansa ng uring manggagawa at uring magsasaka ang nagsisilbing matibay na pundasyon ng pambansang nagkakaisang prente. Sa pagbubuo lamang ng ganitong alyansa pwedeng maakit sa pambansang nagkakaisang prente ang mga panggitnang pwersang tulad ng petiburgesya at pambansang burgesya para maihiwalay ang mga pusakal na kaaway. Nagsisilbi ang pambansang nagkakaisang prente sa linyang pampulitika ng Partido na ang rebolusyong Pilipino sa saliga'y rebolusyon ng masang anakpawis laban sa imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo.

Sa pamamagitan ng pambansang nagkakaisang prente, malawak na napapalaganap ng Partido ang pampulitikang impluwensya nito at natatamo

ang pinakamalawak na suporta ng masa at iba pang progresibong uri at saray. Nakabatay ang malawak na gawaing ito sa mga pagsisikap ng proletaryado na itayo ang nagsasariling lakas nila sa pamamagitan ng armadong pakikibaka na pangunahing sinusuportahan ng uring magsasaka. Ang tunay na nagkakaisang prente para sa demokratikong rebolusyon ng bayan ay para sa paglulunsad ng armadong pakikibaka.

Sa kasalukuyang ay ikinakalat ng mga kontra-rebolusyonaryong rebisyunista ang lumang nakakalasang ideya na ang nagkakaisang prente ay pangunahing para sa parlamentaryong pakikibaka. Ipinapalaganap din nila ang kontra-rebolusyonaryong pananaw na hindi kailangan ang pamumuno ng proletaryado sa pamamagitan ng partido nito, ang Partido Komunista, sa loob ng nagkakaisang prente, at sa gayon ay ipinaiilalim sa pamumuno ng burgesya ang nagkakaisang prente.

Kailangang imantini lagi ng proletaryado at ng Partido ang kanilang liderato, kalayaan at inisyatiba sa loob ng nagkakaisang prente habang kinikilala ang kalayaan at inisyatiba ng kanilang mga alyado at binibigyan ng konsesyon ang mga ito, sa kundisyong may pagkakasundo sa pangkalahatang programang tumutugma sa pangkalahatang linya at programa ng demokratikong rebolusyon ng bayan, at sa kundisyong hindi makakasira ang ganoong mga konsesyon sa saligang interes ng masang anakpawis.

Kaugnay ng pambansang burgesya laluna, alam na alam ng Partido na kailangan ang pagkakaisa at tunggalian sa nagkakaisang prente. May dalawang katangian ang uring ito: rebolusyonaryo ang isang aspeto at reaksyunaryo ang isa pang aspeto. "Kaliwang" oportunismo na itakwil ang uring ito bilang ganap na kontra-rebolusyonaryo, at Kanang oportunismo naman na yakapin sila bilang ganap na rebolusyonaryo. Ang tamang patakaran ay makipagkaisa sa kanila hanggang sa antas lamang na katumbas ng pagsuporta nila sa rebolusyon sa loob ng partikular na panahon at kasabay nito'y punahin sila sa pagdadalawang-loob o tendensya nilang magtraydor sa rebolusyon. Dahil sa patakarang ito, lagi tayong magiging mapagmatyag.

D. Ang matagalang digmang bayan at ang estratehikong linya ng pagkubkob sa kalunsuran mula sa kanayunan

1. Ano ang matagalang digmang bayan?

Ang matagalang digmang bayan ay ang rebolusyonaryong digma na pangunahing inilulunsad sa kanayunan ng Partido Komunista ng Pilipinas, bagong Hukbong Bayan at mamamayang Pilipino para kamtin ang tunay na kalayaan at demokrasya.

Sa matagalang digmang bayan pangunahing diin ang pagsusulong ng rebolusyon sa kanayunan. Dito matatagpuan ang pinakamahinang kawing sa kapangyarihan ng kaaway, ang malawak na kalupaang paborable sa armadong pakikibaka, at ang masang magsasaka na pangunahing pwersa ng rebolusyon. Dito pangunahing inilulunsad ang pakikibakang anti-pyudal para ibagsak ang kapangyarihan ng mga panginoong maylupa at itayo ang demokratikong kapangyarihan ng bayan.

Sa kanayunan, nakakapag-ipon ang rebolusyonaryong mga pwersa ng lakas na pandurog sa kaaway. Hakbang-hakbang na pinapaunlad ang armadong pakikibaka, rebolusyong agraryo at mga baseng rebolusyonaryo hanggang sa mapantayan at sa kalauna'y malamangan at magapi ng hukbong bayan ang armadong pwersa ng kaaway.

Pinakamasahol na ang pang-aapi at pagsasamantalang pinaiiral ng mga reaksyunaryo sa masang magsasaka. Gayunman, napakalawak ng kanayunan kung kaya hindi maiwasan ng kaaway na kumalat ng manipis o pabayaan ang malawak na purok kapag nakatipon sa ilang lugar. Samakatwid, ang kanayunan ang matabang lupa sa pag-usbong at pagyabong ng Pulang kapangyarihang pampulitika-- ang hukbong bayan, mga organo ng demokratikong kapangyarihang pampulitika, mga organisasyong masa at ang Partido. Wala nang lalawak at huhusay pang maniobrahan ang ating hukbong bayan at sa tipo natin ng pakikidigma.

Sa bayan natin ay nailulunsad ang matagalang digmang bayan dahil sa relatibong malawak ang di-maunlad na kanayunan na kinaroroonan ng kalakhan ng populasyon. Maraming lugar ang relatibong malayo sa mga

sentro at pangunahing linya sa komunikasyon ng kaaway at pinamumuhayan ng mga mamamayang umaasa sa sari-sari nilang produktong bukid.

Sa paglulunsad ng matagalang digmang bayan, sa mahabang panahon lamang natin pahakbang-hakbang na mapauunlad ang mga puwersa natin sa pautay-utay na paggapi sa mga puwersa ng kaaway. Wala tayo sa katayuang iharap ang maliliit at mahihina nating puwersa sa mga estratehikong mapagpasyang pakikipagsagupa sa mga puwersa ng kaaway na nakalalamang sa militar. Matatag na patakaran natin ang lumahok lamang sa labanang kaya nating ipagtagumpay. Kung hindi'y umiiwas tayo sa kaaway na hindi natin matatalo at humahanap ng pagkakataong dagukan ang isang puwersa ng kaaway na kaya nating matatalo.

Sa paglulunsad ng matagalang digmang bayan, ginagamit natin ang estratehikong linyang kubkubin ang mga lunsod mula sa kanayunan. Matatag nating pinaunlad ang mga base at sonang gerilya sa iba't ibang estratehikong lugar sa bayan. Sa susunod na yugto, ang mga lugar na ito'y pag-uugnayin ng mga regular na puwersang makilos na nasa pusisyon nang magtanggol sa higit na malalaki at matatag na baseng rebolusyonaryo sa kanayunan. Mula sa ganoong mga base ay maaagaw natin sa wakas ang mga lunsod at makasusulong tayo tungo sa tagumpay sa buong bansa.

2. Ano ang rebolusyonaryong kilusang inilulunsad sa kalunsuran?

Habang pangunahing tungkulin na isulong ang matagalang digma sa kanayunan, secondaryong tungkulin naman na paunlarin ang rebolusyonaryong kilusang lihim, at ang malawak na demokratikong kilusang masa sa kalunsuran. Ang pangunahing katangian ng rebolusyonaryong kilusang inilulunsad sa kalunsuran ay ang pagiging ligal at depensiba.

Sa kalunsuran pinupukaw, inoorganisa't pinapakilos ang masa ng mga manggagawa at iba pang maralita, gayundin ang petiburgesya (laluna ang mga estudyante't guro), at iba pang gitnang puwersa para sa mga pakikibakang anti-imperyalista at antipasista, at para suportahan ang rebolusyonaryong kilusan sa kanayunan.

Matagalang tungkulin ng rebolusyonaryong kilusan sa kalunsuran ang paghahanda ng masang tagalunsod para sa panahong handa nang agawin ng hukbong bayan ang mga kalunsuran.

3. Paano ang ugnayan ng rebolusyonaryong kilusang inilulunsad sa kanayunan at kalunsuran?

Ang pagsulong ng rebolusyonaryong kilusan sa kanayunan ay nagbibigay-sigla sa rebolusyonaryong kilusan sa kalunsuran. Nakakapagpainam sa kalagayan para sa pagsusulong ng rebolusyonaryong pakikibaka sa kalunsuran ang pagsulong ng armadong pakikibaka sa kanayunan na nagpapahina sa kaaway.

Sa kabilang banda, ang rebolusyonaryong kilusan sa kalunsuran ay nagbibigay ng kinakailangang suportang pampulitika, tao at materyal sa rebolusyonaryong kilusan sa kanayunan.

Pinagsasanib natin ang mga rebolusyonaryong pakikibaka sa kalunsuran at sa kanayunan; sa mga bayan at sa mga baryo; sa mga Pulang purok, Puting purok at rosas na purok.

Nagpapakahusay tayo sa pagkukumbinasyon ng mga aktibidad na ligal, ilegal at malaligal sa pamamagitan ng laganap at matatag na kilusang lihim. Ang rebolusyonaryong kilusang lihim na umuunlad sa tabing ng mga aktibidad na demokratiko at ligal ay dapat magtaguyod sa komprehensibong pag-unlad ng mga pwersang rebolusyonaryo, mag-ugnay sa magkakahiwalay na bahagi ng Partido at hukbong bayan sa bawat antas.

E. Ang programa ng demokratikong rebolusyong bayan

Isinasaad ng programa ng demokratikong rebolusyong bayan ang mga saligang prinsipyo, layunin at tungkulin ng demokratikong rebolusyong bayan. Batay ito sa “Programa sa Demokratikong Rebolusyong Bayan” na pinagtibay ng PKP noong 1968. Tinatanggap ito ngayon ng malawak na masa bilang gabay sa pagsusulong sa demokratikong rebolusyong bayan. Napatunayan nang wasto ang pangunahing mga nilalaman nito, sa rebolusyonaryong pakikibaka sa nakaraang mahigit dalawang dekada.

1. Ano ang sentral na tungkulin ng demokratikong rebolusyong bayan?

Sentral na tungkulin ng demokratikong rebolusyong bayan na ibagsak ang imperyalismong US, pyudalismo at burukratang kapitalismo at agawin at konsolidahin ang kapangyarihang pampulitika.

Layunin nitong palayain ang sambayanang Pilipino sa dayuhan at pyudal na pagsasamantala at pang-aapi.

2. Ano ang tungkulin ng demokratikong rebolusyon ng bayan sa larangan ng pulitika?

Dapat gawin ang lahat para kapwa makamit ang pambansang rebolusyon na pangunahing laban sa imperyalismong US at ang demokratikong rebolusyon laban sa pyudalismo at pasismo. Dapat ibagsak ang magkasani na reaksyunaryong diktadura ng malaking burgesyang kumprador, uring panginoong maylupa at mga burukarata kapitalista, at palitan ng sistema ng demokratikong estadong bayan, ang diktadura ng nagkakaisang prente ng proletaryado, uring magsasaka, petiburgesya, pambansang burgesya at lahat ng iba pang makabayan.

Isang bagong demokratikong republika na pinamumunuan ng proletaryado at nagtutugma-tugma sa mga interes ng lahat ng rebolusyonaryong uri't saray ang papalit sa kasalukuyang huwad na republikang papet, na likha ng imperyalismong US at mapamilit na instrumento ng mga mapagsamantalang uri. Ang republikang ito ay hindi magiging diktadura ng burgesya, o diktadura ng proletaryado, kundi magkasani na diktadura ng lahat ng rebolusyonaryong uri't saray na pamumunuan ng proletaryado.

Magkakaroon ng mga kongreso o kumperensya ng bayan mula pambansang antas ng gubyerno hanggang sa antas ng probinsya o distrito. Sa mga nakakababang antas, magkakaroon din ng mga kinatawang organong namamahala. Sa bawat antas, ihahalal ang mga kinatawan ng mamamayan ayon sa sistema ng panlahatan at pantay-pantay na pagboto. Ang prinsipyo ng demokratikong sentralismo ang magiging pangunahing prinsipyong pang-organisasyon ng Demokratikong Republikang Bayan ng Pilipinas.

Ang Pambansang Kongresong Bayan ay bubuuin ng mga kinatawang hinirang ng gubyernong bayan sa mga probinsya. Magkakaroon ng iba pang

mga kinatawan ng demokratikong mga uri, partido at grupo na sinang-ayunan ng mga kinatawan ng gubyernong bayan sa mga probinsya at rekomendado ng organisasyon ng pambansang nagkakaisang prente. Pupilungin ito matapos ang tagumpay sa buong bayan o pagkalaya ng malaking bahagi ng Pilipinas.

Kahit hindi pa lubusang naibabagsak sa buong bayan ang reaksyunaryong estado, itatatag na ang demokratikong gubyernong bayan sa mga lugar kung saan nagtagumpay na ang mamamayan. Itatayo ang mga komiteng rebolusyonaryo sa mga baryo bilang binhi o aktwal na organo ng demokratikong kapangyarihang pulitikal.

3. Ano ang mga tungkulin ng demokratikong rebolusyong bayan sa larangang militar?

Sa baril nagmumula ang kapangyarihang pampulitika. Hanggat hindi nadudurog ang mga kontra-rebolusyonaryong armadong pwersa, hindi maitatatag ang independyenteng rehimen sa kanayunan o ang sistemang demokratikong estadong bayan sa buong Pilipinas.

Ang Bagong Hukbong Bayan ang magiging sandigan ng sistema ng demokratikong estadong bayan. Prinsipal na tungkulin nito ngayon na agawin at konsolidahin ang kapangyarihang pampulitika. Dapat lagi nitong pagsilbihan ang sambayanan at idepensa sila sa kanilang mga kaaway.

Dapat magkaroon ng katangiang masa ang lahat ng armadong pwersa ng bayan at dapat pamunuan ang mga ito ng proletaryado at ng Partido nila. Sa proseso ng pagsulong ng armadong pakikibaka mapauunlad ang mga pangunahing anyo ng armadong pwersa ng bayan: ang regular na pwersang makilos, ang mga gerilyang bayan at ang milisyang bayan. Pangunahin silang nagmumula sa uring magsasaka.

Sa kanayunan muna dapat likhain ang mga rebolusyonaryong base at sonang gerilya. Doon kailangang talunin ang kaaway bago tuluyang agawin ang kapangyarihan sa kalunsuran. Ang Bagong Hukbong Bayan ay susulong nang parang mga alon sa loob ng mahabang panahon para durugin ang kaaway sa buong bayan.

4. Ano ang mga tungkulin ng demokratikong rebolusyong bayan sa larangan ng ekonomya?

Kukumpiskahin at isasabansa ang mga pag-aari ng mga imperyalista, malaking burgesyang kumprador, malalaking burukarata kapitalista at mga taksil. Pangangasiwaan ng estado ang lahat ng mga kumpanyang isasabansa at mga pinagkukunan ng hilaw ng materyales at enerhiya. Kukumpiskahin ang lahat ng negosyong may katangiang monopolyo. Magkakaroon ng katangiang sosyalista ang sektor na pang-estado ng ekonomya at magiging namumunong salik sa pambansang ekonomya. Ipatatupad ang mga ito para sa pakinabang ng masang anakpawis.

Kukumpiskahin ang lupa ng mga panginoong maylupa at ipamamahagi nang libre sa mga magsasakang walang lupa o kulang sa lupa. Ipatatupad ang prinsipyo ng pantay-pantay na pag-aari ng lupa. Uumpisahan ang mga empresang kooperatiba sa mga may-aring nagbubungkal at iba pang maliliit na prodyuser bilang unang hakbang tungo sa sosyalismo.

Papayagan ang pambansang burgesya na magpatupad ng kapitalistang produksyon pero hindi ito dapat makapangibabaw o makahadlang sa kabuhayan ng sambayanang Pilipino.

Sa makatwirang haba ng panahon, papayagan ang pagnenegosyo, pag-aari ng sobrang lupain at pag-arkila ng mayamang magsasaka sa paggawa ng iba. Bibigyan ng pagkakataong maghanapbuhay ang mga panginoong maylupa na walang krimen laban sa bayan, bagamat hindi sila ilalagay sa anumang pusisyong magpasya o umimpluwensya sa mga desisyon.

Ipatatupad ang prinsipyo ng pag-asa sa sarili sa mga usapin sa ekonomya habang itinatayo ang mga base at sonang gerilya sa kanayunan. Lalahok sa produksyon ang mga rebolusyonaryong pwersa at iiwasang lubos na umasa sa pondong mapapalitaw mula sa kontribusyon, kumpiskasyon o bonong pandigma. Istrikong ipatatupad ang estilo ng simpleng pamumuhay at masikhay na paggawa.

Bago ang pambansang tagumpay, ang mga namumunong organo ng Partido at ang gubyerno ng base ay gagawa ng angkop na mga patakarang pang-ekonomya para sa mga base at kalapit na mga sonang gerilya batay sa

kongkretong sitwasyon. Titiyakin nila na bago magsagawa ng repormang pang-ekonomya sa isang lugar, may sapat nang mga kadre at rebolusyonaryong organisasyon na maniniguradong magkakaroon ng tamang pagsasaayos ng interes ng mamamayan.

5. Ano ang mga katangian ng kulturang ipapalaganap ng demokratikong rebolusyong bayan?

Walang magagawang kahit anong pagsulong ng rebolusyong Pilipino kung hindi magkakaroon ng pangkalahatang pagkamulat ang malawak na masa ng mamamayan. Ang konsepto ng demokrasyang bayan o bagong tipo ng pambansang demokrasya, ang dapat maging buod ng pangkulturang aktibidad ng rebolusyonaryong kilusang masa. Dapat pangibabawan at ibagsak ng isang pambansa, syentipiko at pangmasang kultura ang imperyalista, pyudal at antipopular na kulturang umiiral ngayon.

Ang sistema sa edukasyon, mula pinakamababa hanggang pinakamataas na antas, ay magiging demokratiko. Ipatutupad ang libreng edukasyon para sa mamamayan sa lahat ng antas.

Dapat palaganapin ang isang rebolusyonaryong kulturang pambansa para labanan ang imperyalistang pang-aapi at maitaguyod ang dignidad at kasarinlan ng bansang Pilipino. Dapat itakwil ng kulturang ito ang dekadenteng kultura ng kolonyalismo, imperyalismo at neo-kolonyalismo. May mga porma ng kulturang tradisyonal at moderno na dapat kunin at lagyan ng nilalamang magpapatingkad sa pambansa-demokratikong rebolusyon. Dapat umugnay ang rebolusyonaryong kulturang ito sa mga kulturang sosyalista at kultura ng bagong demokrasya ng ibang bansa. Dapat ipaloob at iangkop sa pambansang kundisyon ang anumang progresibo sa mga dayuhang kultura. Kasabay nito, dapat irespeto ang kultura at mga kaugalian ng mga pambansang minorya.

Mabubuhay lamang sa Pilipinas ang unibersal na katotohanan ng Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong kung isasanib ito sa lokal na kundisyon at magkakaroon ng tiyak na pambansang porma. Dapat itaguyod ang paggamit sa pambansang lenggwahe para mapabilis ang pagpapalaganap sa rebolusyonaryong kulturang pambansa.

Kailangang palaganapin ang kulturang tunay na naglilingkod sa mamamayan lalo na sa masang anakpawis. Ito’y kulturang tunay na rebolusyonaryo’t demokratiko dahil nagbibigay anyo sa magigiting na pakikibaka’t mga mithiin ng masa.

Dapat palaganapin ang syentipikong kultura para labanan ang reaksyunaryong ideyalismong inilalako ng imperyalismo’t pyudalismo at pati ang mga pamahiing umiiral pa. Pwedeng bumuo ng nagkakaisang prente ng syentipikong kaisipan ng proletaryado at mga progresibong aspeto ng materyalismong burges at mga syensyang pangkalikasan. Pero ang dapat laging namumunong ubod ng syentipikong kulturang ito ay ang teorya ng Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong. Ang kulturang ito ang dapat magsilbing gabay sa praktikal na kilusan ng rebolusyonaryong masa at pati sa pagbabago ng ideolohiya ng mga intelektwal.

Sa larangan ng aksyong pampulitika, pwede tayong magkaroon ng anti-imperyalista at antipyudal na nagkakaisang prente kasama ang ilang ideyalista at kahit mga relihiyoso, pero hindi natin masasang-ayunan ang kanilang ideyalismo o doktrina sa relihiyon.

Igagalang ang kalayaan ng mga mamamayan sa paniniwala o di paniniwala sa mga relihiyon. Aktibong ipapalaganap ang syentipikong pananaw at mga prinsipyo ng Marxismo-Leninismo bilang makapangyarihang sandata sa pagrerebolusyon at pagsulong ng lipunan. Hindi hahayaang maging balakid ang mga pagtatalo sa relihiyon sa pagsusulong ng rebolusyon.

6. Ano ang mga tungkulin ng demokratikong rebolusyong bayan sa larangan ng relasyong panlabas?

Pagkatatag sa Demokratikong Republikang Bayan ng Pilipinas, magbubukas ito’t magpapanatili ng relasyong diplomatiko at kalakalan sa lahat ng bayang rumerespeto sa soberanya at integridad ng teritoryo ng bansa. Titiyaking para sa kapakinabangan ng isa’t isa ang pakikipagrelasyon sa ibang bayan.

Susundin ang mga prinsipyo ng mapayapang pakikipamuhayan:

- a) pagrespeto sa soberanya at integridad ng teritoryo ng isa't isa
- b) di pagsasalakayan
- k) di pakikialam sa panloob na mga usapin ng bawat isa
- d) pagkakapantay at kapakinabangan ng isa't isa
- e) mapayapang pakikipamuhayan sa ibang bayan anuman ang sistema ng lipunan.

Agad pawawalambisa ang lahat ng di pantay na tratado at kasunduan sa imperyalismong US at iba pang imperyalistang bayan.

Itataguyod ang pinakamatalik at pinakamasiglang pakikipag-ugnayan sa mga kapatid na sosyalistang estado, partido at lahat ng rebolusyonaryong kilusang lumalaban sa imperyalismo, modernong rebisyunismo at lahat ng reaksyon.

###

APENDIKS A:

MGA TALAAN

1. Mga Tampok na Pagbabangon Laban sa Kolonyalistang Espanyol

SIGLO	TAON	LUGAR	NAMUNO
IKA-16	1574	Tondo	Sulayman
	1574	Tondo	Lakandula
	1596	Cagayan	Magalat
IKA-17	1620	Kordilyera	
	1649-50	Samar-Leyte	
	1650	Camarines	
	1660	Pampanga	Maniago
	1660	Pangasinan	Malong
	1660	Ilocos	Almazan
IKA-18	1681-83	Zambales	
	1744-1829	Bohol	
	1762-64	Pangasinan	Palaris
		Panay	
		Cebu	
	1763	Isabela	
		Cagayan	
	1762-63	Ilocos	Silang
	1745	Batangas	Matienza
1745	Maynila		
	Morong(Rizal)		

		Cavite	
		Bulacan	
IKA-19	1811	Ilocos	
	1840-41	Tayabas (Quezon)	
	1844	Negros	
	1863	Isabela	Baladon at Labutawi
	1870	Tayabas	